

Regeringens proposition

1994/95:27

Fortsatt reformering av instansordningen m.m. i
de allmänna förvaltningsdomstolarna

Prop.
1994/95:27

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 15 september 1994

Carl Bildt

Gun Hellsvik
(Justitiedepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att länsrätt skall vara första domstolsinstans för ett stort antal måltyper som i dag enligt bestämmelser i olika lagar överklagas från förvaltningsmyndighet till kammarrätt. För dessa mål föreslås att det skall krävas prövningstillstånd vid överklagande till kammarrätt. Prövningstillstånd i kammarrätt föreslås även för flera måltyper där redan nu den första domstolsprövningen sker i länsrätt t.ex. socialförsäkringsmål och biståndsmål.

I enlighet med ett vilande förslag om grundlagsändring föreslås att kammarrätt ges behörighet att pröva ansökningar om resning och återställande av försutten tid om ärendet avgjorts av en länsrätt eller en förvaltningsmyndighet. I samband därmed föreslås även att kammarrätt ges behörighet att pröva ansökningar om rättsprövning av vissa förvaltningsbeslut, om ärendet avgjorts av en förvaltningsmyndighet. Den tidsbegränsade lag som reglerar rättsprövningen föreslås få förlängd giltighetstid i ytterligare tre år. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 april 1995.

Det föreslås även vissa lagändringar som har samband med nedläggningen av Försäkringsöverdomstolen den 30 juni 1995. Dessa lagändringar föreslås träda i kraft den 1 juli 1995.

1	Förslag till riksdagsbeslut	8
2	Lagtext	11
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (1929:116) om tillsyn över stiftelser	11
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1933:269) om ägofred	12
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (1942:335) om särskilda skyddsåtgärder för vissa kraftanläggningar m.m.	13
2.4	Förslag till lag om ändring i lagen (1944:133) om kastrering	14
2.5	Förslag till lag om ändring i lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige	15
2.6	Förslag till lag om ändring i lagen (1950:382) om svenskt medborgarskap	16
2.7	Förslag till lag om ändring i religionsfrihetslagen (1951:680)	17
2.8	Förslag till lag om ändring i lagen (1952:166) om häradsallmänningar	18
2.9	Förslag till lag om ändring i lagen (1952:167) om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna	19
2.10	Förslag till lag om ändring i luftfartslagen (1957:297)	20
2.11	Förslag till lag om ändring i lagen (1960:409) om förbud i vissa fall mot verksamhet på hälso- och sjukvårdens område	22
2.12	Förslag till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring	23
2.13	Förslag till lag om ändring i lagen (1966:314) om kontinentalsockeln	25
2.14	Förslag till lag om ändring i lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar	26
2.15	Förslag till lag om ändring i delgivningslagen (1970:428)	27
2.16	Förslag till lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar	28
2.17	Förslag till lag om ändring av förvaltningsprocesslagen (1971:291)	32
2.18	Förslag till lag om ändring i lagen (1972:119) om fastställande av könstillhörighet i vissa fall	34
2.19	Förslag till lag om ändring i skadeståndslagen (1972:207)	35
2.20	Förslag till lag om ändring i lagen (1972:262) om understödsföreningar	36

2.21	Förslag till lag om ändring i växtskyddslagen (1972:318)	37
2.22	Förslag till lag om ändring i rätthjälpslagen (1972:429)	38
2.23	Förslag till lag om ändring i lagen (1972:435) om överlastavgift	39
2.24	Förslag till lag om ändring i lagen (1973:137) om ekonomiskt bistånd till svenska medborgare i utlandet m.m.	40
2.25	Förslag till lag om ändring i lagen (1973:370) om arbetslöshetsförsäkring	41
2.26	Förslag till lag om ändring i lagen (1973:371) om kontant arbetsmarknadsstöd	42
2.27	Förslag till lag om ändring i lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter	43
2.28	Förslag till lag om ändring i handelsregisterlagen (1974:157)	44
2.29	Förslag till lag om ändring i lagen (1974:191) om bevakningsföretag	45
2.30	Förslag till lag om ändring i bisjukdomslagen (1974:211)	46
2.31	Förslag till lag om ändring i transplantationslagen (1975:190)	47
2.32	Förslag till lag om ändring i lagen (1975:417) om sambruksföreningar	48
2.33	Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (1975:1385)	49
2.34	Förslag till lag om ändring i lagen (1976:997) om vattenförbund	50
2.35	Förslag till lag om ändring i lagen (1977:439) om kommunal energiplanering	52
2.36	Förslag till lag om ändring i körkortslagen (1977:477)	53
2.37	Förslag till lag om ändring i lagen (1977:654) om kungörande i mål och ärenden hos myndighet m.m.	54
2.38	Förslag till lag om ändring i lagen (1978:234) om nämnder för vissa trafikfrågor	55
2.39	Förslag till lag om ändring i ransoneringslagen (1978:268)	56
2.40	Förslag till lag om ändring i jordförvärvslagen (1979:230)	57
2.41	Förslag till lag om ändring i lagen (1979:411) om ändringar i Sveriges indelning i kommuner och landsting	58
2.42	Förslag till lag om ändring i lagen (1979:412) om kommunala indelningsdelegerade	60
2.43	Förslag till lag om ändring i lagen (1979:425) om skötsel av jordbruksmark	61

2.44	Förslag till lag om ändring i skogsvårdslagen (1979:429)	62
2.45	Förslag till lag om ändring i lagen (1979:560) om transportförmedling	63
2.46	Förslag till lag om ändring i lagen (1979:561) om biluthyrning	64
2.47	Förslag till lag om ändring i lagen (1980:424) om åtgärder mot vattenförorening från fartyg	65
2.48	Förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (1980:620)	66
2.49	Förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713)	67
2.50	Förslag till lag om ändring i vattenlagen (1983:291)	69
2.51	Förslag till lag om ändring i lagen (1983:738) om bekämpande av salmonella hos djur	70
2.52	Förslag till lag om ändring i lagen (1984:409) om avgift på gödselmedel	71
2.53	Förslag till lag om ändring i lagen (1984:542) om behörighet att utöva yrke inom hälso- och sjukvården m.m.	72
2.54	Förslag till lag om ändring i lagen (1985:295) om foder	73
2.55	Förslag till lag om ändring i lagen (1985:449) om rätt att driva viss linjetrafik	74
2.56	Förslag till lag om ändring i patientjournalagen (1985:562)	75
2.57	Förslag till lag om ändring i kommunalförbundslagen (1985:894)	76
2.58	Förslag till lag om ändring i skollagen (1985:1100)	77
2.59	Förslag till lag om ändring i bilavgaslagen (1986:1386)	80
2.60	Förslag till lag om ändring i jaktlagen (1987:259)	81
2.61	Förslag till lag om ändring i bankrörelselagen (1987:617)	82
2.62	Förslag till lag om ändring i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar	83
2.63	Förslag till lag om ändring i tullagen (1987:1065)	84
2.64	Förslag till lag om ändring i fartygssäkerhetslagen (1988:49)	88
2.65	Förslag till lag om ändring i lagen (1988:205) om rättsprövning av vissa förvaltningsbeslut.	89
2.66	Förslag till lag om ändring i strålskyddslagen (1988:220)	91
2.67	Förslag till lag om ändring i yrkestrafiklagen (1988:263)	92
2.68	Förslag till lag om ändring i lagen (1988:328) om fordonsskatt på utländska fordon	93

2.69	Förslag till lag om ändring i lagen (1988:950) om kulturminnen m.m.	94
2.70	Förslag till lag om ändring i lagen (1989:508) om försäkringsmäklare	96
2.71	Förslag till lag om ändring i utlänningslagen (1989:529)	97
2.72	Förslag till lag om ändring i aktiekontolagen (1989:827)	99
2.73	Förslag till lag om ändring i lagen (1990:484) om övervakningskameror m.m.	101
2.74	Förslag till lag om ändring i lagen (1990:712) om undersökning av olyckor	102
2.75	Förslag till lag om ändring i lagen (1990:1114) om värdepappersfonder	103
2.76	Förslag till lag om ändring i järnvägssäkerhetslagen (1990:1157)	104
2.77	Förslag till lag om ändring i insiderlagen (1990:1342)	105
2.78	Förslag till lag om ändring i minerallagen (1991:45)	106
2.79	Förslag till lag om ändring i lagen (1991:114) om användning av viss genteknik vid allmänna hälsoundersökningar	110
2.80	Förslag till lag om ändring i lagen (1991:115) om åtgärder i forsknings- eller behandlingssyfte med befruktade ägg från människa	111
2.81	Förslag till lag om ändring i bostadsrättslagen (1991:614)	112
2.82	Förslag till lag om ändring i kommunallagen (1991:900)	113
2.83	Förslag till lag om ändring i lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument	115
2.84	Förslag till lag om ändring i lagen (1991:981) om värdepappersrörelse	116
2.85	Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1137) om rättspsykiatrisk undersökning	117
2.86	Förslag till lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.	118
2.87	Förslag till lag om ändring i lagen (1992:543) om börs- och clearingverksamhet	119
2.88	Förslag till lag om ändring i läkemedelslagen (1992:859)	120
2.89	Förslag till lag om ändring i lagen (1992:860) om kontroll av narkotika	121
2.90	Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1068) om introduktionersättning för flyktingar och vissa andra utlänningar	122
2.91	Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1119) om teknisk kontroll	123

2.92	Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon	124
2.93	Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1368) om tillstånd till vissa förvärv av fast egendom	125
2.94	Förslag till lag om ändring i högskolelagen (1992:1434)	126
2.95	Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m.	127
2.96	Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1610) om kreditmarknadsbolag	128
2.97	Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1672) om paketresor	129
2.98	Förslag till lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade	130
2.99	Förslag till lag om ändring i lagen (1993:649) om marknadsreglering på fiskets område	131
2.100	Förslag till lag om ändring i fiskelagen (1993:787)	132
2.101	Förslag till lag om ändring i lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige	133
2.102	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.	134
2.103	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:844) om behörighet att utöva veterinäryrket	135
3	Ärendet och dess beredning	136
4	Bakgrund	138
5	Utgångspunkter	140
6	Kommunalbesvärsmål	144
7	Mål där länsstyrelsen beslutar som första instans	149
8	Andra mål som prövas av kammarrätt som första domstolsinstans	153
9	Prövningstillstånd i biståndsmål och socialförsäkringsmål m.m.	160
10	Extraordinära rättsmedel	162
10.1	Bakgrund	162
10.2	Nedflyttning av prövningen av vissa ansökningar om resning och återställande av försutten tid	164
10.3	Lagregleringen av de extraordinära rättsmedlen	166
11	Rättsprövning	167
11.1	Bakgrund	167

11.2	Rättsprövningslagens giltighetstid bör förlängas ytterligare en tid	169
11.3	Nedflyttning av prövningen av vissa ansökningar enligt rättsprövningslagen	170
12	Kostnader m.m.	171
13	Ikraftträdande m.m.	173
14	Författningskommentar	173
14.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring	173
14.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar	174
14.3	Förslaget till lag om ändring i förvaltningsprocesslagen (1971:291)	174
14.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (1988:205) om rättsprövning av vissa förvaltningsbeslut	175
14.5	Förslagen till lagändringar inom det kommunalrättsliga området	175
14.6	Övriga förslag till lagändringar	176
Bilaga 1	Förteckning över remissinstanser som yttrat sig över betänkandet Några frågor angående Regeringsrätten (SOU 1992:138)	177
Bilaga 2	Lagrådsremissens lagförslag	178
Bilaga 3	Lagrådets yttrande	307
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 15 september 1994		308

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (1929:116) om tillsyn över stiftelser,
2. lag om ändring i lagen (1933:269) om ägofred,
3. lag om ändring i lagen (1942:335) om särskilda skyddsåtgärder för vissa kraftanläggningar m.m.,
4. lag om ändring i lagen (1944:133) om kastrering,
5. lag om ändring i lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige,
6. lag om ändring i lagen (1950:382) om svenskt medborgarskap,
7. lag om ändring i religionsfrihetslagen (1951:680),
8. lag om ändring i lagen (1952:166) om häradsallmänningar,
9. lag om ändring i lagen (1952:167) om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna,
10. lag om ändring i luftfartslagen (1957:297),
11. lag om ändring i lagen (1960:409) om förbud i vissa fall mot verksamhet på hälso- och sjukvårdens område,
12. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
13. lag om ändring i lagen (1966:314) om kontinentalsockeln,
14. lag om ändring i lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar,
15. lag om ändring i delgivningslagen (1970:428),
16. lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar,
17. lag om ändring av förvaltningsprocesslagen (1971:291),
18. lag om ändring i lagen (1972:119) om fastställande av konstillhörighet i vissa fall,
19. lag om ändring i skadeståndslagen (1972:207),
20. lag om ändring i lagen (1972:262) om understödsföreningar,
21. lag om ändring i växtskyddslagen (1972:318),
22. lag om ändring i rättshjälpslagen (1972:429),
23. lag om ändring i lagen (1972:435) om överlastavgift,
24. lag om ändring i lagen (1973:137) om ekonomiskt bistånd till svenska medborgare i utlandet m.m.,
25. lag om ändring i lagen (1973:370) om arbetslöshetsförsäkring,
26. lag om ändring i lagen (1973:371) om kontant arbetsmarknadsstöd,
27. lag om ändring i lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter,
28. lag om ändring i handelsregisterlagen (1974:157),
29. lag om ändring i lagen (1974:191) om bevakningsföretag,
30. lag om ändring i bisjukdomslagen (1974:211),
31. lag om ändring i transplantationslagen (1975:190),
32. lag om ändring om ändring i lagen (1975:417) om sambruksföreningar,
33. lag om ändring i aktiebolagslagen (1975:1385),
34. lag om ändring i lagen (1976:997) om vattenförbund,

35. lag om ändring i lagen (1977:439) om kommunal energiplanering,
36. lag om ändring i lagen (1994:000) om ändring i körkortslagen (1977:477),
37. lag om ändring i lagen (1977:654) om kungörande i mål och ärenden hos myndighet m.m.,
38. lag om ändring i lagen (1978:234) om nämnder för vissa trafikfrågor,
39. lag om ändring i ransoneringslagen (1978:268),
40. lag om ändring i jordförvärvslagen (1979:230),
41. lag om ändring i lagen (1979:411) om ändringar i Sveriges indelning i kommuner och landsting,
42. lag om ändring i lagen (1979:412) om kommunala indelningsdelegerade,
43. lag om ändring i lagen (1979:425) om skötsel av jordbruksmark,
44. lag om ändring i skogsvårdslagen (1979:429),
45. lag om ändring i lagen (1979:560) om transportförmedling
46. lag om ändring i lagen (1979:561) om biluthyrning,
47. lag om ändring i lagen (1980:424) om åtgärder mot vattenförorening från fartyg,
48. lag om ändring i socialtjänstlagen (1980:620),
49. lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713),
50. lag om ändring i vattenlagen (1983:291),
51. lag om ändring i lagen (1983:738) om bekämpande av salmonella hos djur,
52. lag om ändring i lagen (1984:409) om avgift på gödselmedel,
53. lag om ändring i lagen (1984:542) om behörighet att utöva yrke inom hälso- och sjukvården m.m.,
54. lag om ändring i lagen (1985:295) om foder,
55. lag om ändring i lagen (1985:449) om rätt att driva viss linjetrafik,
56. lag om ändring i patientjournalagen (1985:562),
57. lag om ändring i kommunalförbundslagen (1985:894),
58. lag om ändring i skollagen (1985:1100),
59. lag om ändring i bilavgaslagen (1986:1386),
60. lag om ändring i jaktlagen (1987:259),
61. lag om ändring i bankrörelselagen (1987:617),
62. lag om ändring i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar,
63. lag om ändring i tullagen (1987:1065),
64. lag om ändring i fartygssäkerhetslagen (1988:49)
65. lag om ändring i lagen (1988:205) om rättsprövning av vissa förvaltningsbeslut,
66. lag om ändring i strålskyddslagen (1988:220),
67. lag om ändring i yrkestrafiklagen (1988:263),
68. lag om ändring i lagen (1988:328) om fordonsskatt på utländska fordon,
69. lag om ändring i lagen (1988:950) om kulturminnen m.m.,
70. lag om ändring i lagen (1989:508) om försäkringsmäklare,

71. lag om ändring i utlänningslagen (1989:529),
72. lag om ändring i aktiekotolagen (1989:827),
73. lag om ändring i lagen (1990:484) om övervakningskameror m.m.,
74. lag om ändring i lagen (1990:712) om undersökning av olyckor,
75. lag om ändring i lagen (1990:1114) om värdepappersfonder,
76. lag om ändring i järnvägssäkerhetslagen (1990:1157),
77. lag om ändring i insiderlagen (1990:1342),
78. lag om ändring i minerallagen (1991:45),
79. lag om ändring i lagen (1991:114) om användning av viss gen-
teknik vid allmänna hälsoundersökningar,
80. lag om ändring i lagen (1991:115) om åtgärder i forsknings-
eller behandlingssyfte med befruktade ägg från människa,
81. lag om ändring i bostadsrättslagen (1991:614),
82. lag om ändring i kommunallagen (1991:900),
83. lag om ändring i lagen (1991:980) om handel med finansiella
instrument,
84. lag om ändring i lagen (1991:981) om värdepappersrörelse,
85. lag om ändring i lagen (1991:1137) om rättspsykiatrisk under-
sökning,
86. lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.,
87. lag om ändring i lagen (1992:543) om börs- och clearingverk-
samhet,
88. lag om ändring i läkemedelslagen (1992:859),
89. lag om ändring i lagen (1992:860) om kontroll av narkotika,
90. lag om ändring i lagen (1992:1068) om introduktionsersättning
för flyktingar och vissa andra utlännningar,
91. lag om ändring i lagen (1992:1119) om teknisk kontroll,
92. lag om ändring i lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska
zon,
93. lag om ändring i lagen (1992:1368) om tillstånd till vissa för-
värv av fast egendom,
94. lag om ändring i högskolelagen (1992:1434),
95. lag om ändring i lagen (1993:1574) om bostadsanpassnings-
bidrag m.m.,
96. lag om ändring i lagen (1992:1610) om kreditmarknadsbolag,
97. lag om ändring i lagen (1992:1672) om paketresor,
98. lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa
funktionshindrade,
99. lag om ändring i lagen (1993:649) om marknadsreglering på
fiskets område,
100. lag om ändring i fiskelagen (1993:787),
101. lag om ändring i lagen (1993:1302) om EES-försäringsgivares
verksamhet i Sverige,
102. lag om ändring i lagen (1994:137) om mottagande av
asylsökande m.fl.
103. lag om ändring i lagen (1994:844) om behörighet att utöva
veterinäryrket.

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1929:116) om tillsyn över stiftelser

Härigenom föreskrivs att 20 § lagen (1929:116) om tillsyn över stiftelser skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Mot beslut av Konungens befallningshavande enligt denna lag föres talan hos kammarrätten genom besvär.

Förbud enligt 16 § så ock förordnande jämligt 18 § andra stycket lände till efterrättelse utan hinder av förd klagan.

Föreslagen lydelse

20 §¹

Beslut av Konungens befallningshavande enligt denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Förbud enligt 16 § och förordnande enligt 18 § andra stycket skall gälla även om beslutet överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1971:579.

Häri genom föreskrivs att 46 a § lagen (1933:269) om ägofred skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

46 a §¹

Talan mot länsstyrelses beslut enligt 23, 41, 42 eller 43 § eller om förordnande av förrättningsman enligt 40 § föres hos kammarrätten genom besvär.

Mot annat beslut av länsstyrelse enligt denna lag, beträffande vilket förbud mot klagan icke föreskrivits, föres talan hos regeringen genom besvär.

Länsstyrelses beslut enligt 23, 41, 42 eller 43 § eller om förordnande av förrättningsman enligt 40 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Annat beslut av länsstyrelse enligt denna lag, beträffande vilket förbud mot klagan inte föreskrivits, får överklagas hos regeringen.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1977:667.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1942:335) om särskilda skyddsåtgärder för vissa kraftanläggningar m.m.

Prop. 1994/95:27

Härigenom föreskrivs att 17 § lagen (1942:335) om särskilda skyddsåtgärder för vissa kraftanläggningar m.m.¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

17 §²

Mot prövningsmyndighetens beslut rörande ersättning enligt 7 § föres talan hos kammarrätten genom besvär.

Prövningsmyndighetens beslut om ersättning enligt 7 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Talan mot annat beslut av prövningsmyndigheten enligt denna lag föres hos regeringen genom besvär. Där ej annorlunda förordnas, skall beslutet dock omedelbart lända till efterrättelse.

Annat beslut av prövningsmyndigheten enligt denna lag får överklagas hos regeringen. Beslutet skall dock gälla omedelbart om inte något annat beslutas.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Lagen omtryckt 1978:163. Senaste lydelse av lagens rubrik 1978:163.

²Senaste lydelse 1982:488.

Härigenom föreskrivs att 7 § lagen (1944:133) om kastring skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §¹

Mot Socialstyrelsens beslut i ärende *angående* kastring *föres talan* hos kammarrätten genom *besvär*.

Socialstyrelsens beslut i ärende *om* kastring *får överklagas* hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1975:692.

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige

Härigenom föreskrivs att 25 a § lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

25 a §²

Finansinspektionen kan vid vite förelägga generalagenten att fullgöra sina skyldigheter enligt denna lag eller andra författningar att sända in behöriga redovisningshandlingar och revisionsberättelser.

Finansinspektionen kan förena ett annat föreläggande enligt denna lag än som avses i första stycket med vite.

Har inspektionen förelagt vite skall det utländska försäkringsföretaget genast skriftligen underrättas om detta.

Följs inte ett sådant vitesföreläggande som avses i första stycket kan Finansinspektionen döma ut vitet.

Finansinspektionens beslut varigenom vite enligt första stycket förelagts eller utdömts får överklagas hos *kammarrätten* genom besvär.

Finansinspektionens beslut varigenom vite enligt första stycket förelagts eller utdömts får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*. *Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.*

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Lagen omtryckt 1989:1082. Senaste lydelse av lagens rubrik 1982:1083.

²Senaste lydelse 1993:1305.

Härigenom föreskrivs att 12 § lagen (1950:382) om svenskt medborgarskap¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 §²

Statens invandrarverks beslut enligt denna lag får överklagas till Utlänningsnämnden utom i fall som avses i andra stycket.

Beslut av en länsstyrelse, Statens invandrarverk eller Utlänningsnämnden enligt 11 § får överklagas till kammarrätten.

Beslut av en länsstyrelse, Statens invandrarverk eller Utlänningsnämnden enligt 11 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Bestämmelser om Utlänningsnämnden finns i 7 kap. 3 § andra stycket utlänningslagen (1989:529).

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Lagen omtryckt 1984:682.

²Senaste lydelse 1991:1574.

Härigenom föreskrivs att 15 § religionsfrihetslagen (1951:680) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

15 §¹

Pastors beslut enligt denna lag får överklagas hos domkapitlet.

Domkapitlets beslut får överklagas hos kammarrätten.

Beslut enligt denna lag av den som avses i 14 § får överklagas hos kammarrätten.

Domkapitlets beslut enligt denna lag och beslut av sådan ämbetsman som avses i 14 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1991:488.

2.8 Förslag till lag om ändring i lagen (1952:166) om häradssallmänningar

Prop. 1994/95:27

Härigenom föreskrivs att 47 § 2 mom. lagen (1952:166) om häradssallmänningar skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

En förvaltningsmyndighets beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen får överklagas hos *kammarrätten*.

Föreslagen lydelse

47 § 2 mom.¹

En förvaltningsmyndighets beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1990:90.

2.9 Förslag till lag om ändring i lagen (1952:167) om allmänningskogar i Norrland och Dalarna

Prop. 1994/95:27

Häri genom föreskrivs att 46 § 2 mom. lagen (1952:167) om allmänningskogar i Norrland och Dalarna skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

46 § 2 mom.¹

En förvaltningsmyndighets beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen får överklagas hos *kammarrätten*.

En förvaltningsmyndighets beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1990:91.

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 22 § och 14 kap. 2 § luftfartslagen (1957:297)¹ skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

4 kap. 22 §

Länsrätten prövar

Allmän förvaltningsdomstol
prövar

1. frågor om återkallelse av luftfartscertifikat och elevtillstånd samt frågor om varning,

2. frågor om nedsättning av tid som bestämts av domstol enligt 14 § första stycket.

Frågor om omhändertagande av certifikat prövas av de myndigheter som regeringen bestämmer. Regeringen får också uppdra åt annan att pröva sådana frågor.

Frågor huruvida certifikat skall försättas ur kraft prövas av *länsrätten*, om certifikatet har omhändertagits enligt 16 § första stycket eller om i annat fall fråga om återkallelse av certifikatet är anhängig vid länsrätten.

Frågor huruvida certifikat skall försättas ur kraft prövas av *allmän förvaltningsdomstol*, om certifikatet har omhändertagits enligt 16 § första stycket eller om i annat fall fråga om återkallelse av certifikatet är anhängig vid domstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

14 kap. 2 §

Luftfartsverkets beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen överklagas i frågor, som rör certifikat, elevtillstånd, behörighetsbevis, tillstånd att tjänstgöra på luftfartyg utan certifikat, registrering av luftfartyg eller förbud för luftfartyg att avgå, hos *kammarrätten* och i övriga frågor hos *regeringen*.

Luftfartsverkets beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen överklagas i frågor, som rör certifikat, elevtillstånd, behörighetsbevis, tillstånd att tjänstgöra på luftfartyg utan certifikat, registrering av luftfartyg eller förbud för luftfartyg att avgå, hos *allmän förvaltningsdomstol*. *Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.*

Luftfartsverkets beslut i andra frågor än som avses i första stycket får överklagas hos regeringen.

¹Lagen omtryckt 1986:166.

Beslut som avses i denna paragraf gäller omedelbart, om inte annat Prop. 1994/95:27 förordnas.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

2.11 Förslag till lag om ändring i lagen (1960:409) om förbud i vissa fall mot verksamhet på hälso- och sjukvårdens område

Prop. 1994/95:27

Härigenom föreskrivs att 11 § lagen (1960:409) om förbud i vissa fall mot verksamhet på hälso- och sjukvårdens område skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 §¹

Talan mot Socialstyrelsens beslut enligt 9 § föres hos kammarrätten genom besvär.

Socialstyrelsens beslut enligt 9 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Förbud som avses i 9 § skall lända till omedelbar efterrättelse, om ej annorlunda förordnas.

Förbud som avses i 9 § skall gälla omedelbart, om inte något annat beslutas.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1971:624.

Härigenom föreskrivs att 20 kap. 11 och 13 §§ lagen (1962:381) om allmän försäkring¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

20 kap. 11 §²

Beslut av en allmän försäkringskassa eller Riksförsäkringsverket i ärenden om försäkring enligt denna lag får överklagas hos länsrätten genom besvär. Ett beslut som har fattats av en tjänsteman hos försäkringskassan får dock inte överklagas av en enskild innan beslutet har omprövats enligt 10 §. Besvär som anförs av en enskild över ett sådant beslut innan beslutet har omprövats skall anses som en begäran om omprövning enligt nämnda paragraf.

Vid prövning av besvär över länsrättens beslut i mål som avses i första stycket skall nämndemän ingå i kammarrätten, om nämndemän deltagit i länsrätten.

Kammarrättens beslut i mål som avses i denna paragraf överklagas genom besvär hos Försäkringsöverdomstolen.

Beslut av en allmän försäkringskassa eller Riksförsäkringsverket i ärenden om försäkring enligt denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Ett beslut som har fattats av en tjänsteman hos försäkringskassan får dock inte överklagas av en enskild innan beslutet har omprövats enligt 10 §. En enskilds överklagande av ett sådant beslut innan beslutet har omprövats skall anses som en begäran om omprövning enligt nämnda paragraf.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

13 §

Har en besvärshandling före besvärstidens utgång kommit in till en länsrätt, kammarrätt, Försäkringsöverdomstolen, Riksförsäkringsverket eller en allmän försäkringskassa, som inte har meddelat det överklagade beslutet,

Har ett överklagande inom klagotiden kommit in till en allmän förvaltningsdomstol, Riksförsäkringsverket eller en allmän försäkringskassa, som inte har meddelat det överklagade beslutet, skall överklagandet översändas till

¹Lagen omtryckt 1982:120.

²Senaste lydelse 1991:215.

skall *besvärshandlingen* över- den myndighet som meddelat
sändas till den myndighet som beslutet och anses *inkommet* i rätt
meddelat beslutet och anses *inkommen* i rätt tid.

Vid *besvär* över beslut i mål eller ärenden om försäkring enligt denna lag skall *besvärshandlingen* vara *inkommen* inom två månader från den dag då klaganden fick del av beslutet eller, om *besvären* anförts av Riksförsäkringsverket, inom två månader från den dag då beslutet meddelades.

Vad som sägs i denna paragraf om *besvär* skall i tillämpliga delar gälla en begäran om omprövning enligt 10 §.

Allmän försäkringskassas, Riksförsäkringsverkets och domstols beslut skall omedelbart gälla, om inte annat föreskrivits i beslutet eller bestäms av den domstol som har att pröva beslutet.

Överklagande av beslut i mål eller ärenden om försäkring enligt denna lag skall vara *inkommet* inom två månader från den dag då klaganden fick del av beslutet eller, om *överklagandet* anförts av Riksförsäkringsverket, inom två månader från den dag då beslutet meddelades.

Vad som sägs i denna paragraf om *överklagande* skall i tillämpliga delar gälla en begäran om omprövning enligt 10 §.

Denna lag träder i kraft, såvitt gäller kravet på prövningstillstånd i kammarrätt den 1 april 1995 och i övrigt den 1 juli 1995. Beslut som har meddelats före den 1 april 1995 överklagas enligt äldre bestämmelser.

Härigenom föreskrivs att 15 § lagen (1966:314) om kontinentalsockeln skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Beslut av Sveriges geologiska undersökning i ärende som avses i 7 § och i ärende om återkallelse av tillstånd på grund av att föreskrift eller villkor för tillståndet har åsidosatts samt tillsynsmyndighetens beslut enligt 12 § överklagas hos *kammarrätten*.

Annat beslut av myndighet enligt denna lag överklagas hos regeringen.

Beslutet gäller även om det överklagas, om inte annorlunda förordnats.

Föreslagen lydelse

15 §¹

Beslut av Sveriges geologiska undersökning i ärende som avses i 7 § och i ärende om återkallelse av tillstånd på grund av att föreskrift eller villkor för tillståndet har åsidosatts samt tillsynsmyndighetens beslut enligt 12 § *får* överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1991:49.

Härigenom föreskrivs att 35 § lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

35 §

Ärende, som enligt 2, 6, 7, 31 eller 33 § skall handläggas av länsstyrelse, *tages* upp av länsstyrelsen i det län, där va-anläggningen har eller skall ha sitt verksamhetsområde eller huvuddelen av detta.

Länsstyrelsen kan vid behov anlita sakkunnig. Den sakkunnige har rätt till ersättning med belopp, som länsstyrelsen bestämmer. Huvudmannen för den va-anläggning som ärendet rör betalar ersättningen. Om ärendet *ej* avser befintlig eller planerad anläggning, betalas ersättningen av kommunen.

Talan mot länsstyrelses beslut enligt 7 eller 33 § eller om ersättning till sakkunnig som avses i andra stycket *föres* hos kammarrätten genom besvär.

Mot annat beslut av länsstyrelse enligt denna lag *föres talan* hos regeringen genom besvär.

Ärende, som enligt 2, 6, 7, 31 eller 33 § skall handläggas av länsstyrelse, *tas* upp av länsstyrelsen i det län, där va-anläggningen har eller skall ha sitt verksamhetsområde eller huvuddelen av detta.

Länsstyrelsen kan vid behov anlita sakkunnig. Den sakkunnige har rätt till ersättning med belopp, som länsstyrelsen bestämmer. Huvudmannen för den va-anläggning som ärendet rör betalar ersättningen. Om ärendet *inte* avser befintlig eller planerad anläggning, betalas ersättningen av kommunen.

Länsstyrelses beslut enligt 7 eller 33 § eller om ersättning till sakkunnig som avses i andra stycket *får överklagas* hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Annat beslut av länsstyrelsen enligt denna lag *får överklagas* hos regeringen.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Lagen omtryckt 1976:842.

Härigenom föreskrivs att 22 § delgivningslagen (1970:428) skall ha följande lydelse

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

22 §¹

Bestämmelserna i denna lag om delgivning av handling tillämpas även vid delgivning av annat än handling.

Lagen gäller i tillämpliga delar när någon på grund av föreskrift i författning har att, utan samband med mål eller ärende, ombesörja delgivning. I fall som avses i 15 eller 16 § får han påkalla biträde hos länsstyrelsen som föranstaltar om delgivning på hans bekostnad. Länsstyrelsens beslut i delgivningsfrågor enligt denna paragraf får överklagas hos *kammarrätten*.

Lagen gäller i tillämpliga delar när någon på grund av föreskrift i författning har att, utan samband med mål eller ärende, ombesörja delgivning. I fall som avses i 15 eller 16 § får han påkalla biträde hos länsstyrelsen som föranstaltar om delgivning på hans bekostnad. Länsstyrelsens beslut i delgivningsfrågor enligt denna paragraf får överklagas hos allmän *förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1990:1410.

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar¹

dels att 2, 8, 11, 13 a, 17 och 20 §§ skall ha följande lydelse,
dels att det i lagen skall införas två nya paragrafer, 17 a och 17 b §§ av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §²

Regeringsrätten prövar

1. *besvär över kammarrätts beslut enligt förvaltningsprocesslagen (1971:291) som inte skall prövas av försäkringsöverdomstolen,*

2. *besvär över annat beslut i förvaltningsärende som enligt lag eller av riksdagen beslutad författning eller enligt instruktion för kammarrätterna anförs hos domstolen.*

Om regeringsrättens behörighet att pröva ansökningar om resning och återställande av försutten tid finns bestämmelser i 11 kap. 11 § regeringsformen. I 7 kap. 7 § tredje stycket utlänningslagen (1989:529) finns vidare bestämmelser om att regeringsrätten i vissa fall prövar om beslut om förvar skall bestå.

Regeringsrätten prövar

1. *överklagande av kammarrätts beslut enligt förvaltningsprocesslagen (1971:291).*

2. *överklagande av annat beslut i förvaltningsärende som enligt lag eller enligt instruktion för kammarrätterna görs hos domstolen.*

Regeringsrätten prövar ansökningar om resning och återställande av försutten tid i andra fall än som anges i 8 §. I 7 kap. 7 § tredje stycket utlänningslagen (1989:529) finns vidare bestämmelser om att regeringsrätten i vissa fall prövar om beslut om förvar skall bestå.

8 §³

Kammarrätt prövar

1. *besvär som enligt lag eller annan författning anförs hos domstolen,*

2. *mål som underställs domstolen* (1967:198),

Kammarrätt prövar

1. *överklagande som enligt lag eller annan författning görs hos domstolen,*

2. *mål som underställs domstolen enligt folkbokföringslagen* (1967:198),

¹Lagen omtryckt 1981:1323.

²Senaste lydelse 1991:208.

³Senaste lydelse 1989:540.

3. mål enligt lagen (1989:479) om ersättning för kostnader i ärenden och mål om skatt, m. m. i den utsträckning som är föreskrivet i den lagen,

4. sådana ansökningar om resning i mål eller ärenden som enligt 11 kap 11 § regeringsformen skall prövas av förvaltningsdomstol, om målet eller ärendet slutligt avgjorts av en länsrätt eller förvaltningsmyndighet,

5. ansökningar om återställande av försutten tid för överklagande eller därmed jämförbar åtgärd till länsrätt, kammarrätt eller förvaltningsmyndighet

6. ansökningar enligt lagen (1988:205) om rättsprövning av vissa förvaltningsbeslut i den utsträckning som är föreskrivet i den lagen.

Regeringen förordnar om kammarrätternas domkretsar.

11 §⁴

Kammarrätt är delad i avdelningar. Regeringen får bestämma att avdelning skall vara förlagd till annan ort än den där domstolen har sitt säte.

Avdelning består av presidenten eller en lagman såsom ordförande samt av minst två kammarrättsråd, av vilka en är vice ordförande.

Om särskild sammansättning av kammarrätt vid behandling av vissa mål finns bestämmelser i fastighetstaxeringslagen (1979:1152) och lagen (1990:886) om granskning och kontroll av filmer och videogram. Bestämmelser om särskild sammansättning vid behandling av *kommunalbesvärsmål* finns i 13 a §.

Om särskild sammansättning av kammarrätt vid behandling av vissa mål finns bestämmelser i fastighetstaxeringslagen (1979:1152) och lagen (1990:886) om granskning och kontroll av filmer och videogram. Bestämmelser om särskild sammansättning vid behandling av *mål enligt 10 kap. kommunallagen (1991:900) och 22 kap. kyrkolagen (1992:300)* finns i 13 a §.

13 a §

Kammarrätten skall vid behandling av *kommunalbesvärsmål* bestå

Kammarrätten skall vid behandling av *mål enligt 10 kap. kom-*

⁴Senaste lydelse 1990:897.

av tre lagfarna ledamöter och två sådana särskilda ledamöter som anges i 13 b §.

Kammarrätten är dock domför utan de särskilda ledamöterna i sådana fall som anges i 12 § andra stycket 1–3 samt vid prövning av *besvär* som uppenbarligen inte kan bifallas.

munallagen (1991:900) och 22 kap. kyrkolagen (1992:300) bestå av tre lagfarna ledamöter och två sådana särskilda ledamöter som anges i 13 b §.

Kammarrätten är dock domför utan de särskilda ledamöterna i sådana fall som anges i 12 § andra stycket 1–3 samt vid prövning av *överklagande* som uppenbarligen inte kan bifallas.

17 §⁵

Länsrätt är domför med en lagfaren domare och tre nämndemän, om inte annat följer av 18 §.

Länsrätt är domför med en lagfaren domare och tre nämndemän, om inte annat följer av 17 a eller 18 §.

Om det behövs med hänsyn till målets omfattning eller någon annan särskild omständighet, får fyra nämndemän sitta i rätten.

Om det inträffar förfall bland nämndemännen sedan handläggningen har påbörjats, är rätten domför med två nämndemän.

Om domförhet vid behandling av mål om fastighetstaxering finns, förutom i 18 §, bestämmelser i fastighetstaxeringslagen (1979:1152).

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer skall fastställa hur många nämndemän som skall finnas i varje län för tjänstgöring i länsrätten. Länsrätten fördelar tjänstgöringen mellan nämndemännen efter samråd med dem.

17 a §

Länsrätten skall vid behandling av mål enligt 10 kap. kommunallagen (1991:900) och 22 kap. kyrkolagen (1992:300) bestå av en lagfaren ledamot och två sådana särskilda ledamöter som anges i 17 b §.

Länsrätten är dock domför utan de särskilda ledamöterna i sådana fall som anges i 18 § första stycket 1–3 samt fjärde stycket 6 och 11.

17 b §

Regeringen bestämmer antalet särskilda ledamöter för varje länsrätt. De särskilda ledamöterna skall ha god kännedom om kom-

⁵Senaste lydelse 1983:372.

munal verksamhet. De förordnas av regeringen för tre år.

Om en särskild ledamot avgår under tjänstgöringstiden, utses en ny ledamot för den tid som återstår. Ändras antalet särskilda ledamöter, får en nyutträdande ledamot utses för kortare tid än tre år.

Länsrätten fördelar tjänstgöringen mellan de särskilda ledamöterna efter samråd med dem.

20 §⁶

Valbar till nämndeman i kammarrätt och länsrätt är svensk medborgare, som är folkbokförd i länet och som inte är underårig eller har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken.

Tjänsteman vid domstol, skattemyndighet, länsstyrelse eller under länsstyrelse lydande myndighet, allmän försäkringskassa eller Riksförsäkringsverket får inte vara nämndeman. Detsamma gäller lagfaren domare, åklagare, polisman och advokat eller annan som har till yrke att föra andras talan inför rätta samt ledamot av skattenämnd eller socialförsäkringsnämnd *och icke lagfaren ledamot av Försäkringsöverdomstolen.*

Anställd vid domstol, skattemyndighet, länsstyrelse eller under länsstyrelse lydande myndighet, allmän försäkringskassa eller Riksförsäkringsverket får inte vara nämndeman. Detsamma gäller lagfaren domare, åklagare, polisman och advokat eller annan som har till yrke att föra andras talan inför rätta samt ledamot av skattenämnd eller socialförsäkringsnämnd.

Nämndeman i länsrätt får inte samtidigt vara nämndeman i kammarrätt.

Den som har fyllt sextio år eller uppger något giltigt hinder är inte skyldig att ta emot uppdrag som nämndeman. Den som har avgått som nämndeman är inte skyldig att ta emot nytt uppdrag förrän efter tre år.

Rätten prövar självantagandet och valdes behörighet.

Denna lag träder i kraft, i fråga om 2 § första stycket 1 och 20 § den 1 juli 1995 och i övrigt den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser. Ansökningar som avses i 8 § 4 och 5 som före utgången av mars 1995 kommit in till Regeringsrätten men ännu inte avgjorts handläggs enligt äldre bestämmelser. Regeringsrätten får dock överlämna ett sådant ärende till kammarrätten.

⁶Senaste lydelse 1993:349.

2.17 Förslag till lag om ändring av förvaltningsprocesslagen (1971:291) Prop. 1994/95:27

Härigenom föreskrivs i fråga om förvaltningsprocesslagen (1971:291)¹
dels att 37 a § skall upphöra att gälla,
dels att 1, 33 och 35 §§ samt
dels att rubrikerna närmast före 33 och 35 § skall ha följande
lydelse,
dels att det i lagen skall införas två nya paragrafer, 37 b och 37 c §§,
samt närmast före 37 b § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §²

Denna lag gäller rättskipning i Regeringsrätten, kammarrätt och länsrätt samt i Försäkringsöverdomstolen.

Denna lag gäller rättskipning i Regeringsrätten, kammarrätt och länsrätt.

Besvär

Överklagande

33 §³

Mot länsrätts beslut förs talan hos kammarrätt. Mot kammarrätts beslut förs talan hos Regeringsrätten, om inte annat följer av särskilda bestämmelser. Talan förs genom besvär.

Länsrätts beslut överklagas hos kammarrätt. Kammarrätts beslut överklagas hos Regeringsrätten.

Talan får föras av den som beslutet angår, om det gått honom emot.

Beslutet får överklagas av den som det angår, om det gått honom emot.

Kammarrättens beslut att meddela prövningstillstånd får inte överklagas.

¹Senaste lydelse av 37 a § 1993:575.

²Senaste lydelse 1991:211.

³Senaste lydelse 1994:436.

Särskilda regler om besvär hos Regeringsrätten och Försäkringsöverdomstolen **Särskilda regler om överklagande hos Regeringsrätten**

35 §⁴

Ett överklagande av kammarrättens beslut i ett mål som har väckts hos kammarrätten genom överklagande eller underställning prövas av regeringsrätten endast om regeringsrätten har meddelat prövningstillstånd.

Ett överklagande av kammarrättens beslut i ett mål som har väckts hos kammarrätten genom överklagande, underställning eller *ansökan* prövas av Regeringsrätten endast om Regeringsrätten har meddelat prövningstillstånd.

Meddelas inte prövningstillstånd, står kammarrättens beslut fast. En upplysning om detta skall tas in i Regeringsrättens beslut.

Vad som sägs i första stycket gäller inte

1. talan som Riksdagens ombudsmän eller Justitiekanslern för i mål om disciplinansvar eller om återkallelse eller begränsning av behörighet att utöva yrke inom hälso- och sjukvården, tandvården eller detaljhandeln med läkemedel eller om återkallelse av behörighet att utöva veterinäryrket,

2. talan som Justitiekanslern för i mål enligt datalagen (1973:289) eller lagen (1990:484) om övervakningskameror m. m.

Resning och återställande av försutten tid

37 b §

Resning får beviljas i mål eller ärende om det på grund av något särskilt förhållande finns synnerliga skäl att pröva saken på nytt.

37 c §

Om tiden för överklagande eller en därmed jämförbar åtgärd har försuttit på grund av omständighet som utgör giltig ursäkt, får tiden återställas.

Denna lag träder i kraft, såvitt gäller 35, 37 b och 37 c §§ samt rubriken närmast före 37 b § den 1 april 1995 och i övrigt den 1 juli 1995. Beslut som har meddelats före den 1 april 1995 överklagas enligt äldre bestämmelser.

⁴Senaste lydelse 1994:000.

2.18 Förslag till lag om ändring i lagen (1972:119) om fastställande av könstillhörighet i vissa fall

Prop. 1994/95:27

Härigenom föreskrivs att 6 § lagen (1972:119) om fastställande av könstillhörighet i vissa fall skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §

Talan mot Socialstyrelsens beslut enligt denna lag förs hos kammarrätten genom besvär.

Socialstyrelsens beslut enligt denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 7 § skadeståndslagen (1972:207)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap. 7 §²

Talan om ersättning enligt 2 § får *ej* föras med anledning av beslut av riksdagen eller regeringen eller av Högsta domstolen, Regeringsrätten eller Försäkringsöverdomstolen, om *icke* beslutet upphävts eller ändrats. Sådan talan får *ej* heller föras med anledning av beslut av lägre myndighet, vilket efter överklagande prövats av regeringen, Högsta domstolen, Regeringsrätten eller Försäkringsöverdomstolen utan att beslutet upphävts eller ändrats.

Talan om ersättning enligt 2 § får *inte* föras med anledning av beslut av riksdagen eller regeringen eller av Högsta domstolen eller Regeringsrätten, om *inte* beslutet upphävts eller ändrats. Sådan talan får *inte* heller föras med anledning av beslut av lägre myndighet, vilket efter överklagande prövats av regeringen, Högsta domstolen eller Regeringsrätten, utan att beslutet upphävts eller ändrats.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1995. I fråga om beslut som har meddelats av Försäkringsöverdomstolen före ikraftträdandet gäller 3 kap. 7 § i sin äldre lydelse.

¹Lagen omtryckt 1975:404.

²Senaste lydelse 1989:926.

Härigenom föreskrivs att 75 § lagen (1972:262) om understödsföreningar skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

*Mot beslut i sådant tillstånds-
ärende, på vilket enligt bestämmelser i denna lag 22, 29, 46 eller 76 § lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar äger motsvarande tillämpning, och mot sådant beslut av Finansinspektionen som ej meddelats i särskilt fall föres talan hos regeringen genom besvär.*

Mot annat beslut av Finansinspektionen enligt denna lag föres talan hos kammarrätten genom besvär.

Föreslagen lydelse

75 §¹

Beslut i sådant tillståndsärende, på vilket enligt bestämmelser i denna lag 22, 29, 46 eller 76 § lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar skall tillämpas, och sådant beslut av Finansinspektionen som inte meddelats i särskilt fall får överklagas hos regeringen.

Beslut om vägrad registrering enligt 65 § och om åtgärd enligt 71 § får överklagas hos kammarrätten.

Annat beslut av Finansinspektionen enligt denna lag får överklagas hos länsrätten. Prövnings-tillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten av länsrättens avgörande.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1992:1624.

Härigenom föreskrivs att 11 § växtskyddslagen (1972:318) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 §¹

Statens jordbruksverks beslut i ett särskilt fall enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos *kammarrätten*.

Statens jordbruksverks beslut i ett särskilt fall enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Beslut som meddelats med stöd av 5 eller 7 § gäller omedelbart, om inte något annat bestäms.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1991:389.

Härigenom föreskrivs att 5 b § rättshjälpslagen (1972:429)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 b §²

Med domstol förstås i denna lag allmän domstol, allmän förvaltningsdomstol, *Försäkringsöverdomstolen* och Arbetsdomstolen. Vad i lagen sägs om domstol skall även gälla arrendenämnd och hyresnämnd.

Med domstol förstås i denna lag allmän domstol, allmän förvaltningsdomstol och Arbetsdomstolen. Vad i lagen sägs om domstol skall även gälla arrendenämnd och hyresnämnd.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1995.

¹Lagen omtryckt 1993:9.

²Senaste lydelse 1994:832.

Härigenom föreskrivs att 11 § lagen (1972:435) om överlastavgift skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 §¹

Länsstyrelsens beslut enligt denna lag får överklagas hos *kammarrätten*. Skrivelsen med överklagandet skall ha kommit in till länsstyrelsen inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. För allmänna ombudet räknas dock tiden från beslutets dag. I fråga om överklagande tillämpas vidare 8 kap. 4, 6, 11 och 13 §§ lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter. Vid tillämpningen av 8 kap. 6 § skall dock motpartens tid för överklagande vara två veckor.

Länsstyrelsens beslut enligt denna lag får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*. Skrivelsen med överklagandet skall ha kommit in till länsstyrelsen inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. För allmänna ombudet räknas dock tiden från beslutets dag. I fråga om överklagande tillämpas vidare 8 kap. 4, 6, 11 och 13 §§ lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter. Vid tillämpningen av 8 kap. 6 § skall dock motpartens tid för överklagande vara två veckor.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1990:14.

2.24 Förslag till lag om ändring i lagen (1973:137) om ekonomiskt bistånd till svenska medborgare i utlandet m.m.

Prop. 1994/95:27

Härigenom föreskrivs att 11 § lagen (1973:137) om ekonomiskt bistånd till svenska medborgare i utlandet m.m. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Talan mot beslut i ärende som avses i denna lag föres hos kammarrätten genom besvär.

Föreslagen lydelse

11 §¹

Beslut i ärende som avses i denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1978:273.

Härigenom föreskrivs att 98 § lagen (1973:370) om arbetslöshetsförsäkring¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

98 §²

Arbetsmarknadsstyrelsens beslut i ärende angående medlems rätt till ersättning eller medlemskap i en arbetslöshetskassa enligt denna lag överklagas hos *länsrätt*, om inte annat följer av lagen (1969:93) om begränsning av samhällsstöd vid arbetskonflikt. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Arbetsmarknadsstyrelsens beslut i ärende angående medlems rätt till ersättning eller medlemskap i en arbetslöshetskassa enligt denna lag *får* överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*, om inte annat följer av lagen (1969:93) om begränsning av samhällsstöd vid arbetskonflikt. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Vid prövning av överklagande av länsrättens beslut i mål som avses i första stycket skall nämndemän ingå i kammarrätten, om nämndemän deltagit i länsrätten.

Kammarrättens beslut i mål som avses i denna paragraf överklagas hos Försäkringsöverdomstolen.

Arbetsmarknadsstyrelsens beslut enligt denna lag i annat fall än som avses i första stycket överklagas hos regeringen. Arbetsmarknadsstyrelsens beslut om fusion får överklagas endast av sådan arbetslöshetskassa som berörs av beslutet.

Utan hinder av vad som sägs i 41 § första stycket får styrelsen för en förening som vägrats registrering såsom arbetslöshetskassa överklaga Arbetsmarknadsstyrelsens beslut i ärendet om registrering.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1995.

¹Lagen omtryckt 1991:1334.

²Senaste lydelse 1994:930.

Härigenom föreskrivs att 33 c § lagen (1973:371) om kontant arbetsmarknadsstöd¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

33 c §²

Arbetsmarknadsstyrelsens beslut om rätt till ersättning överklagas hos *länsrätt*, om inte annat följer av lagen (1969:93) om begränsning av samhällsstöd vid arbetskonflikt. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Vid prövning av överklagande av länsrättens beslut i mål som avses i första stycket skall nämndemän ingå i kammarrätten, om nämndemän har deltagit i länsrätten.

Kammarrättens beslut i mål som avses i denna paragraf överklagas hos Försäkringsöverdomstolen.

Arbetsmarknadsstyrelsens och Riksförsäkringsverkets beslut enligt denna lag i andra fall än som avses i första stycket överklagas hos regeringen.

Arbetsmarknadsstyrelsens beslut om rätt till ersättning överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*, om inte annat följer av lagen (1969:93) om begränsning av samhällsstöd vid arbetskonflikt. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1995.

¹Lagen omtryckt 1982:433.

²Senaste lydelse 1994:929.

Härigenom föreskrivs att 67 § lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Fastighetsregistermyndighetens beslut, varigenom ansökan om eller anmälan för registrering avskrivits eller registrering vägras enligt denna lag, får överklagas hos *kammarrätten* inom två månader från dagen för beslutet.

Länsstyrelsens beslut enligt 31 § första stycket första eller tredje punkten, 32 §, 33 § första stycket, 61 § eller 64 § får överklagas hos regeringen.

Länsstyrelsens beslut i övrigt får överklagas hos *kammarrätten*.

Föreslagen lydelse

67 §²

Fastighetsregistermyndighetens beslut, varigenom ansökan om eller anmälan för registrering avskrivits eller registrering vägras enligt denna lag, får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol* inom två månader från dagen för beslutet.

Länsstyrelsens beslut enligt 31 § första stycket första eller tredje punkten, 32 §, 33 § första stycket, 61 § eller 64 § får överklagas hos regeringen.

Länsstyrelsens beslut i övrigt får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Lagen omtryckt 1987:128.

²Senaste lydelse 1990:1498.

Häri genom föreskrivs att 21 § handelsregisterlagen (1974:157) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Talan mot registreringsmyndighetens beslut, varigenom ansökan om eller anmälan för registrering avskrivits eller registrering vägrats, föres hos kammarrätten genom besvär inom två månader från beslutets dag. I samma ordning föres talan mot beslut enligt 17 §.

Föreslagen lydelse

21 §

Registreringsmyndighetens beslut, varigenom ansökan om eller anmälan för registrering avskrivits eller registrering vägrats, får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol inom två månader från beslutets dag. Detsamma gäller i fråga om beslut enligt 17 §.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Härigenom föreskrivs att 15 § lagen (1974:191) om bevaknings-
företag¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

15 §

Länsstyrelsens beslut i ärenden
enligt denna lag får överklagas
hos *kammarrätten*.

Länsstyrelsens beslut i ärenden
enligt denna lag får överklagas
hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Rikspolisstyrelsen får överklaga länsstyrelsens beslut i ärenden om
auktorisering.

*Prövningstillstånd krävs vid
överklagande till kammarrätten.*

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats
före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Lagen omtryckt 1989:148.

Härigenom föreskrivs att 9 § bisjukdomslagen (1974:211) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §¹

En tillsynsmans beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos Statens jordbruksverk.

Annat beslut av en förvaltningsmyndighet i ett särskilt fall enligt lagen eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos *kammarrätten*.

Annat beslut av en förvaltningsmyndighet i ett särskilt fall enligt lagen eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Beslut som har meddelats med stöd av 3 eller 5 § gäller omedelbart, om inte något annat bestäms.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1991:390.

Härigenom föreskrivs att 11 § transplantationslagen (1975:190) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Talan mot socialstyrelsens beslut enligt 4 § andra stycket föres hos kammarrätt.

11 §

Socialstyrelsens beslut enligt 4 § andra stycket får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Härigenom föreskrivs att 19 § lagen (1975:417) om sambruksföreningar¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

19 §²

Bestämmelserna i 15 kap. lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar gäller i fråga om sambruksföreningar. Ett beslut om sådan ändring av stadgarna att styrelsens säte skall flyttas från ett län till ett annat får dock inte registreras, om sambruksföreningens firma på grund av bestämmelserna i 18 § tredje stycket denna lag inte får föras in i Patent- och registreringsverkets register.

Inskrivning av uppgifter angående sambruksföreningar skall ske i en särskild avdelning av det föreningsregister som avses i 15 kap. 1 § lagen om ekonomiska föreningar.

Länsstyrelsens beslut enligt 16 § överklagas till kammarrätten genom besvär.

Länsstyrelsens beslut enligt 16 § överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Lagen omtryckt 1987:671.

²Senaste lydelse 1992:1453.

Härigenom föreskrivs att 18 kap. 7 § aktiebolagslagen (1975:1385)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse²

Föreslagen lydelse

18 kap. 7 §

Mot myndighets beslut i tillståndsärende enligt 2 kap. 1 §, 8 kap. 4 eller 11 §§, 10 kap. 2 eller 3 §§, 11 kap. 6 eller 8 §§ första stycket 1 eller 12 kap. 8 § föres talan hos regeringen genom besvär.

Mot länsstyrelsens beslut enligt denna lag i annat fall än enligt första stycket föres talan hos kammarrätten genom besvär.

Ett beslut av registreringsmyndigheten att avskriva anmälan eller vägra registrering enligt 4 § första stycket överklagas hos kammarrätten inom två månader från beslutets dag. Detsamma gäller ett sådant beslut av registreringsmyndigheten som avses i 4 a §, 4 kap. 13 § andra stycket, 6 kap. 7 § tredje stycket, 13 kap. 18 §, 14 kap. 15 § första stycket, 21 och 29 §§ samt 19 kap. 2 §.

En myndighets beslut i tillståndsärende enligt 2 kap. 1 §, 8 kap. 4 eller 11 §§, 10 kap. 2 eller 3 §§, 11 kap. 6 eller 8 §§ första stycket 1 eller 12 kap. 8 § får överklagas hos regeringen.

Länsstyrelsens beslut enligt denna lag i annat fall än enligt första stycket får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Ett beslut av registreringsmyndigheten att avskriva anmälan eller vägra registrering enligt 4 § första stycket får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol inom två månader från beslutets dag. Detsamma gäller ett sådant beslut av registreringsmyndigheten som avses i 4 a §, 4 kap. 13 § andra stycket, 6 kap. 7 § tredje stycket, 13 kap. 18 §, 14 kap. 15 § första stycket, 21 och 29 §§ samt 19 kap. 2 §.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Lagen omtryckt 1993:150.

²Lydelse enligt SFS 1994:802.

⁴Riksdagen 1994/95. I saml. Nr 27

Härigenom föreskrivs att 11 och 31 §§ lagen (1976:997) om vattenförbund skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 §¹

Förrättningsman förordnas av länsstyrelsen. Förrättningsman skall äga den kunskap och erfarenhet som uppdraget kräver.

Innan förordnande meddelas, kan länsstyrelsen fordra att sökanden ställer säkerhet för förrättningskostnaden.

Mot beslut av länsstyrelsen om förordnande av förrättningsman föres talan hos kammarrätten genom besvär.

Länsstyrelsens beslut om förordnande av förrättningsman får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

31 §

Stadgarna skall för att bli gällande fastställas av länsstyrelsen. Innan sådan fastställelse skett och anmälan om styrelseval gjorts hos länsstyrelsen, kan förbundet *ej* förvärva rättigheter eller ikläda sig skyldigheter.

Beslut om ändring av förbundets stadgar skall genast underställas länsstyrelsen för fastställelse. Beslutet får *ej* tillämpas, innan det har fastställts.

Ändras styrelsens sammansättning, skall anmälan *därom* göras hos länsstyrelsen.

Länsstyrelsen skall föra förteckning över vattenförbund. Förteckningen skall innehålla uppgifter om styrelsens sammansättning.

Talan mot länsstyrelses beslut enligt första eller andra stycket föres hos kammarrätten genom besvär.

Stadgarna skall för att bli gällande fastställas av länsstyrelsen. Innan sådan fastställelse skett och anmälan om styrelseval gjorts hos länsstyrelsen, kan förbundet *inte* förvärva rättigheter eller ikläda sig skyldigheter.

Beslut om ändring av förbundets stadgar skall genast underställas länsstyrelsen för fastställelse. Beslutet får *inte* tillämpas, innan det har fastställts.

Ändras styrelsens sammansättning, skall anmälan *om detta* göras hos länsstyrelsen.

En länsstyrelses beslut enligt första eller andra stycket får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

¹Senaste lydelse 1983:663.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats Prop. 1994/95:27 före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

2.35 Förslag till lag om ändring i lagen (1977:439) om kommunal energiplanering

Prop. 1994/95:27

Härigenom föreskrivs att 6 § lagen (1977:439) om kommunal energiplanering skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §

Talan mot beslut om föreläggande av vite föres hos kammarrätten genom besvär.

Beslut om föreläggande av vite får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Härigenom föreskrivs att 47 § körkortslagen (1977:477)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Länsstyrelsens beslut enligt 39 § första stycket får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Länsstyrelsen för det allmännas talan i ett sådant mål. Den får föra talan även till förmån för den enskilda parten.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Föreslagen lydelse

47 §²

Länsstyrelsens beslut enligt 39 § första *eller andra stycket* får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Länsstyrelsen för det allmännas talan i ett sådant mål. Den får föra talan även till förmån för den enskilda parten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Lagen omtryckt 1980:977.

²Senaste lydelse 1994:442.

Härigenom föreskrivs att 7 § lagen (1977:654) om kungörande i mål och ärenden hos myndighet m.m. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §¹

Bestämmelserna i denna lag *äger motsvarande tillämpning*, om enligt föreskrift i lag eller annan författning kungörande av viss åtgärd skall ombesörjas av annan än myndighet. Anser denne att 3 § andra stycket sista meningen bör tillämpas eller att kungörelsen bör avfattas enbart på främmande språk, skall han hänskjuta frågan till länsstyrelsens prövning. Länsstyrelsens beslut i sådana frågor får överklagas hos *kammarrätten*.

Bestämmelserna i denna lag *skall tillämpas*, om enligt föreskrift i lag eller annan författning kungörande av viss åtgärd skall ombesörjas av annan än myndighet. Anser denne att 3 § andra stycket sista meningen bör tillämpas eller att kungörelsen bör avfattas enbart på främmande språk, skall han hänskjuta frågan till länsstyrelsens prövning. Länsstyrelsens beslut i sådana frågor får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*. *Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten*.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1990:1413.

Härigenom föreskrivs att 6 § lagen (1978:234) om nämnder för vissa trafikfrågor¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §²

En nämnds beslut enligt 1 § får överklagas hos länsstyrelsen. Länsstyrelsens beslut får överklagas hos Vägverket. Verkets beslut får inte överklagas.

De statliga väghållningsmyndigheterna och polismyndigheterna får överklaga en nämnds eller länsstyrelsens beslut enligt 1 §.

Regeringen får föreskriva om inskränkningar i rätten att överklaga beslut enligt 1 §.

En nämnds beslut enligt 4 § får överklagas hos *kammarrätten*.

En nämnds beslut enligt 4 § får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*. *Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.*

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse av lagens rubrik 1991:1675.

²Senaste lydelse 1992:1649.

Härigenom föreskrivs att 52 och 53 §§ ransoneringslagen (1978:268) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

52 §

Talan mot beslut som har meddelats enligt 27 §, 35 §, 38 §, 39 § första stycket, 41 eller 42 § *föres* hos kammarrätt genom besvär.

Talan mot sådant beslut enligt denna lag som har meddelats av annan myndighet än domstol och som *ej* avses i första stycket eller i 17 eller 23 § *föres* hos förvaltningsmyndighet i den ordning regeringen föreskriver. Möjligheten att *anföra besvär* får därvid begränsas så, att *talans* får *föras* hos endast en *besvärinstans*.

Beslut som har meddelats enligt 27 §, 35 §, 38 §, 39 § första stycket, 41 eller 42 § *får överklagas* hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid *överklagande till kammarrätten*.

Sådant beslut enligt denna lag som har meddelats av annan myndighet än domstol och som *inte* avses i första stycket eller i 17 eller 23 § *överklagas* hos förvaltningsmyndighet i den ordning regeringen föreskriver. Möjligheten att *överklaga* får därvid begränsas *till att gälla* endast en *instans*.

53 §

Förvaltningsmyndighets eller kammarrätts beslut vid tillämpning av denna lag och av föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen *länder till efterrättelse utan hinder av anförda besvär, om ej annat följer av 22 § andra stycket* eller *föreskrives* i beslutet.

Förvaltningsmyndighets, *länsrätts* eller kammarrätts beslut vid tillämpning av denna lag och av föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen *får verkställas även om det överklagas, om inte annat följer av 22 § andra stycket* eller *föreskrivs* i beslutet.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Härigenom föreskrivs att 18 § jordförvärvslagen (1979:230)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

18 §

Länsstyrelsens beslut enligt denna lag får överklagas hos Jordbruksverket.

Jordbruksverkets beslut får överklagas hos *kammarrätten*.

Jordbruksverkets beslut får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Lagen omtryckt 1991:670.

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 19 § och 2 kap. 9 § lagen (1979:411) om ändringar i Sveriges indelning i kommuner och landsting¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap. 19 §²

Beslut, som under tiden mellan beslutet om indelningsändring eller, om indelningsdelegerade skall utses, valet av delegerade och ändringens ikraftträdande fattas av kommunfullmäktige, kommunstyrelsen eller en annan kommunal nämnd, överklagas enligt bestämmelserna i 10 kap. kommunallagen (1991:900).

Ett beslut får överklagas, förutom av medlemmar av kommunen, också av andra kommuner som berörs av indelningsändringen och av medlemmar av en sådan kommun.

Om kammarrätten har upphävt ett beslut eller förbjudit att det verkställs, får *kammarrättens* beslut överklagas också av andra kommuner som berörs av indelningsändringen och medlemmar av en sådan kommun.

Om *länsrätten eller kammarrätten* har upphävt ett beslut eller förbjudit att det verkställs, får *domstolens* beslut överklagas också av andra kommuner som berörs av indelningsändringen och medlemmar av en sådan kommun.

2 kap. 9 §³

Beslut, som under tiden mellan beslutet om indelningsändring och ändringens ikraftträdande fattas av landstingsfullmäktige, landstingsstyrelsen eller en annan nämnd hos landstinget, överklagas enligt bestämmelserna i 10 kap. kommunallagen (1991:900).

Ett beslut får överklagas, förutom av medlemmar av landstinget, också av andra landsting som berörs av indelningsändringen och av medlemmar av ett sådant landsting.

Om kammarrätten har upphävt ett beslut eller förbjudit att det verkställs, får *kammarrättens* beslut överklagas också av andra landsting som berörs av indelningsändringen och av medlemmar av ett sådant landsting.

Om *länsrätten eller kammarrätten* har upphävt ett beslut eller förbjudit att det verkställs, får *domstolens* beslut överklagas också av andra landsting som berörs av indelningsändringen och av medlemmar av ett sådant landsting.

¹Lagen omtryckt 1988:198. Senaste lydelse av lagens rubrik 1991:1693.

²Senaste lydelse 1991:1693.

³Senaste lydelse 1991:1693.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Härigenom förskrivs att 23 § lagen (1979:412) om kommunala indelningsdelegerade skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

23 §¹

Beslut av delegerade, arbetsutskottet, kommittéer eller partssammansatta organ får överklagas enligt bestämmelserna i 10 kap. kommunallagen (1991:900). Besluten får överklagas av varje kommun som har valt delegerade och av den som är medlem av en sådan kommun.

När 10 kap. 14 § kommunallagen tillämpas gäller, om kammarrätten har upphävt ett beslut eller förbjudit att det verkställs, att *kammarrättens* beslut får överklagas även av en kommun som har valt delegerade och den som är medlem av en sådan kommun.

När 10 kap. 14 § kommunallagen tillämpas gäller, om *länsrätten eller kammarrätten* har upphävt ett beslut eller förbjudit att det verkställs, att *domstolens* beslut får överklagas även av en kommun som har valt delegerade och den som är medlem av en sådan kommun.

Bestämmelserna i 10 kap. 15 § kommunallagen om rättelse av verkställighet tillämpas på beslut av delegerade, arbetsutskottet, kommittéer eller partssammansatta organ.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1991:1694.

Härigenom föreskrivs att 13 § lagen (1979:425) om skötsel av jordbruksmark skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 §¹

Länsstyrelsens beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos Statens jordbruksverk.

Jordbruksverkets beslut i ett särskilt fall enligt lagen eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos *kammarrätten*.

Jordbruksverkets beslut i ett särskilt fall enligt lagen eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1991:393.

Härigenom föreskrivs att 40 § skogsvårdslagen (1979:429)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

40 §

Skogsvårdsstyrelsens beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos Skogsstyrelsen.

Skogsstyrelsens beslut i ett särskilt fall enligt lagen eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos *kammarrätten*.

Skogsstyrelsens beslut i ett särskilt fall enligt lagen eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Statens naturvårdsverk får överklaga Skogsvårdsstyrelsens beslut i fall som avses i 25 § andra stycket.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Lagen omtryckt 1993:553.

2.45 Förslag till lag om ändring i lagen (1979:560) om
transportförmedling

Prop. 1994/95:27

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 2 § lagen (1979:560) om transportförmedling skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Länsstyrelsens beslut enligt denna lag får överklagas hos *kammarrätten*. Beslut om varning får inte överklagas.

Föreslagen lydelse

5 kap. 2 §¹

Länsstyrelsens beslut enligt denna lag får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*. Beslut om varning får inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1988:1500.

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 2 § lagen (1979:561) om
biluthyrning¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap. 2 §

Länsstyrelsens beslut enligt
denna lag får överklagas hos
kammarrätten. Beslut om varning
får inte överklagas.

Länsstyrelsens beslut enligt
denna lag får överklagas hos
allmän förvaltningsdomstol. Beslut
om varning får inte överklagas.

*Prövningstillstånd krävs vid
överklagande till kammarrätten.*

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats
före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Lagen omtryckt 1988:1501.

Härigenom föreskrivs att 9 kap. 2 § lagen (1980:424) om åtgärder mot vattenförorening från fartyg¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap 2 §

Beslut som har meddelats av Sjöfartsverket i frågor som avses i 7 kap. 4 § första stycket, 5 eller 6 § får överklagas hos *kammarrätten genom besvär*.

Beslut i andra frågor som avses i 1-7 kap. får överklagas *genom besvär*

1. hos Sjöfartsverket, om beslutet har meddelats av en annan myndighet som inte är central förvaltningsmyndighet och *ej* heller kommunal myndighet, eller

2. hos regeringen, om beslutet har meddelats av Sjöfartsverket eller av en annan myndighet som är central förvaltningsmyndighet.

Beslut som har meddelats av Sjöfartsverket i frågor som avses i 7 kap. 4 § första stycket, 5 eller 6 § får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Beslut i andra frågor som avses i 1-7 kap. får överklagas

1. hos Sjöfartsverket, om beslutet har meddelats av en annan myndighet som inte är central förvaltningsmyndighet och *inte* heller kommunal myndighet, eller

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Lagen omtryckt 1983:463.

Härigenom föreskrivs att 73 och 74 §§ socialtjänstlagen (1980:620)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

73 §²

Socialnämndens beslut får överklagas hos *länsrätten*, om nämnden har meddelat beslut i fråga om

bistånd enligt 6 §,
medgivande enligt 25 §,
förbud enligt 27 §,
eller eftergift enligt 37 §.

Beslut i fråga om bistånd till annan får inte överklagas enligt första stycket.

Beslut i frågor som avses i första stycket gäller omedelbart. En länsrätt eller kammarrätt får dock förordna att dess beslut skall verkställas först sedan det har vunnit laga kraft.

Socialnämndens beslut får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*, om nämnden har meddelat beslut i fråga om

bistånd enligt 6 §,
medgivande enligt 25 §,
förbud enligt 27 §,
eller eftergift enligt 37 §.

Beslut i frågor som avses i första stycket gäller omedelbart. En länsrätt eller kammarrätt får dock förordna att dess beslut skall verkställas först sedan det har vunnit laga kraft.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

74 §

Länsstyrelsens beslut i ärenden om tillstånd enligt 69 § eller om föreläggande eller förbud enligt 70 § får överklagas hos *kammarrätten genom besvär*.

Länsstyrelsens beslut om föreläggande eller förbud enligt 70 § och kammarrättens motsvarande beslut gäller omedelbart.

Länsstyrelsens beslut i ärenden om tillstånd enligt 69 § eller om föreläggande eller förbud enligt 70 § får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Länsstyrelsens beslut om föreläggande eller förbud enligt 70 § och *domstols* motsvarande beslut gäller omedelbart.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Lagen omtryckt 1988:871.

²Senaste lydelse 1990:53.

Härigenom föreskrivs att 19 kap. 13 § och 20 kap. 7 § försäkringsrörelselagen (1982:713) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

19 kap. 13 §¹

Finansinspektionens beslut om att avslå en begäran om att utfärda intyg enligt 2 a kap. 1 § fjärde stycket, om att förbjuda gränsöverskridande verksamhet enligt 19 kap. 11 § fjärde stycket eller om att förelägga eller utdöma vite enligt 21 kap. 2 § får överklagas hos kammarrätten. Inspektionens beslut i övrigt enligt denna lag får överklagas hos regeringen

Finansinspektionens beslut om att förbjuda gränsöverskridande verksamhet enligt 19 kap. 11 § fjärde stycket får överklagas hos kammarrätten.

Inspektionens beslut om att avslå en begäran om att utfärda intyg enligt 2 a kap. 1 § fjärde stycket eller om att förelägga eller utdöma vite enligt 21 kap. 2 § får överklagas hos länsrätten. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten av länsrättens avgörande.

Inspektionens beslut i övrigt enligt denna lag får överklagas hos regeringen.

Inspektionen får bestämma att ett beslut om föreläggande eller om verksamhetens drivande enligt 11 § sjunde stycket skall gälla omedelbart.

Om överklagande av vissa beslut finns bestämmelser i 20 kap. 7 §.

20 kap. 7 §²

Finansinspektionens beslut varigenom en anmälan avskrivits eller en registrering vägrats enligt 4 § första stycket överklagas hos kammarrätten genom besvär inom två månader från beslutets dag. Detsamma gäller sådana beslut av finansinspektionen som avses i 4 § tredje stycket med undantag av beslut enligt 21 kap. 2 §.

Finansinspektionens beslut varigenom en anmälan avskrivits eller en registrering vägrats enligt 4 § första stycket överklagas hos allmän förvaltningsdomstol inom två månader från beslutets dag. Detsamma gäller sådana beslut av finansinspektionen som avses i 4 § tredje stycket med undantag av beslut enligt 21 kap. 2 §.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

¹Senaste lydelse 1993:1304.

²Senaste lydelse 1991:1767.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Härigenom föreskrivs att 22 kap. 6 § vattenlagen (1983:219) skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*22 kap. 6 §¹

Länsstyrelsens beslut enligt denna lag får överklagas hos *kammarrätten*, om beslutet avser

Länsstyrelsens beslut enligt denna lag får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*, om beslutet avser

1. förordnande av förrättningsman enligt 12 kap.,
2. förordnande om undersökningar som avses i 18 kap. 2 § andra stycket eller av besiktningsman enligt 18 kap. 3 eller 4 §,
3. förordnande om vattenskyddsområde och föreskrifter enligt 19 kap. 2 och 3 §§,
4. kostnader som anges i 20 kap. 11 eller 12 §,
5. prövning av säkerhet enligt 3 § detta kapitel,
6. föreläggande enligt 2 kap. 9 § tredje stycket, 19 kap. 1 § tredje stycket, 21 kap. 3 § eller förbud enligt detta kapitels 4 § första stycket.

I övrigt får länsstyrelsens beslut enligt denna lag överklagas hos regeringen.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1989:513.

2.51 Förslag till lag om ändring i lagen (1983:738) om
bekämpande av salmonella hos djur

Prop. 1994/95:27

Härigenom föreskrivs att 7 § lagen (1983:738) om bekämpande av salmonella hos djur skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §¹

Beslut av länsstyrelsen eller av veterinär får överklagas hos Jordbruksverket.

Jordbruksverkets beslut i ett särskilt fall får överklagas hos kammarrätten.

Jordbruksverkets beslut i ett särskilt fall får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Beslut som har meddelats enligt denna lag gäller omedelbart, om inte något annat bestäms.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1993:1479.

2.52 Förslag till lag om ändring i lagen (1984:409) om avgift på gödselmedel

Prop. 1994/95:27

Häri genom föreskrivs att 9 § lagen (1984:409) om avgift på gödselmedel skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Jordbruksverkets beslut enligt 8 § får överklagas hos *kammarrätten*.

9 §¹

Jordbruksverkets beslut enligt 8 § får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1991:913.

2.53 Förslag till lag om ändring i lagen (1984:542) om
behörighet att utöva yrke inom hälso- och sjukvården m.m.

Prop. 1994/95:27

Härigenom föreskrivs att 11 § lagen (1984:542) om behörighet att
utöva yrke inom hälso- och sjukvården m.m. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 §

Socialstyrelsens beslut enligt
denna lag får överklagas hos
kammarrätten genom besvär.

Beslut som Socialstyrelsen eller
kammarrätten meddelar enligt
denna lag skall gälla omedelbart,
om inte annat förordnas.

Socialstyrelsens beslut enligt
denna lag får överklagas hos
allmän förvaltningsdomstol.

Beslut som Socialstyrelsen eller
allmän förvaltningsdomstol
meddelar enligt denna lag skall
gälla omedelbart, om inte annat
förordnas.

*Prövningstillstånd krävs vid
överklagande till kammarrätten.*

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats
före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Härigenom föreskrivs att 19 § lagen (1985:295) om foder skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Beslut av Jordbruksverket i ärende som avses i 3 a § tredje stycket, 13 § första stycket, 14 eller 15 § får överklagas hos *kammarrätten*. Föreskrifter om överklagande av beslut av Jordbruksverket med stöd av ett bemyndigande enligt 4, 6 och 8 §§ meddelas av regeringen.

Beslut av länsstyrelsen eller av annan myndighet till vilken Jordbruksverket överlåtit att utöva tillsyn får överklagas hos Jordbruksverket. Jordbruksverkets beslut i ett sådant ärende får överklagas hos *kammarrätten*.

Föreslagen lydelse

19 §¹

Beslut av Jordbruksverket i ärende som avses i 3 a § tredje stycket, 13 § första stycket, 14 eller 15 § får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*. Föreskrifter om överklagande av beslut av Jordbruksverket med stöd av ett bemyndigande enligt 4, 6 och 8 §§ meddelas av regeringen.

Beslut av länsstyrelsen eller av annan myndighet till vilken Jordbruksverket överlåtit att utöva tillsyn får överklagas hos Jordbruksverket. Jordbruksverkets beslut i ett sådant ärende får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1992:1681.

2.55 Förslag till lag om ändring i lagen (1985:449) om rätt att driva viss linjetrafik

Prop. 1994/95:27

Härigenom föreskrivs att 8 § lagen (1985:449) om rätt att driva viss linjetrafik skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §¹

Vägverkets beslut får överklagas hos *kammarrätten*.

Vägverkets beslut får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.
Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1992:1650.

Härigenom föreskrivs att 14 och 17 §§ patientjournalagen (1985:562) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 §¹

Socialstyrelsens beslut i fråga om omhändertagande eller återlämnande av patientjournaler får överklagas hos *kammarrätten*.

Socialstyrelsens beslut i fråga om omhändertagande eller återlämnande av patientjournaler får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

17 §²

På ansökan av patienten eller någon annan som omnämns i en patientjournal får Socialstyrelsen förordna att journalen helt eller delvis skall förstöras. Förutsättning för detta är dels att godtagbara skäl anförs för ansökan, dels att patientjournalen eller den del därav som skall förstöras uppenbarligen inte behövs för patientens vård och dels att det från allmän synpunkt uppenbarligen inte finns skäl att bevara journalen.

Innan ansökan slutligt prövas, skall den som ansvarar för patientjournalen beredas tillfälle att yttra sig.

Om Socialstyrelsen har avslagit en ansökan om förstöring av en patientjournal, får beslutet överklagas hos *kammarrätten genom besvär*. Om Socialstyrelsens beslut innebär bifall till en sådan ansökan, får beslutet inte överklagas.

Om Socialstyrelsen har avslagit en ansökan om förstöring av en patientjournal, får beslutet överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*. Om Socialstyrelsens beslut innebär bifall till en sådan ansökan, får beslutet inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1992:459.

²Senaste lydelse 1992:459.

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 10 § kommunalförbundslagen skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap. 10 §¹

Bestämmelserna i 10 kap. kommunallagen (1991:900) gäller i tillämpliga delar i fråga om kommunalförbund. Beslut får överklagas av såväl medlemmar av förbundet som medlemmar av varje kommun eller lands-
ting som ingår i förbundet.

I fråga om överklagande av *kammarrättens* beslut tillämpas 10 kap. 14 § kommunallagen. Om kammarrätten har upphävt ett beslut eller förbjudit att det verkställs, får *kammarrättens beslut* överklagas också av en förbundsmedlem.

I fråga om överklagande av *länsrättens* beslut tillämpas 10 kap. 14 § kommunallagen. Om *länsrätten eller kammarrätten* har upphävt ett beslut eller förbjudit att det verkställs, får *beslutet* överklagas också av en förbundsmedlem.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1991:1695.

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 12, 14 och 16 §§, 9 kap. 17 § och 10 kap. 6 § skollagen (1985:1100)¹ skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

3 kap. 12 §

På begäran av en skolpliktig elevs vårdnadshavare skall eleven befrias från skyldighet att delta i annars obligatoriska inslag i verksamheten, om det med hänsyn till särskilda omständigheter inte är rimligt att kräva att eleven deltar.

Befrielse skall alltid medges från undervisning i religionskunskap, om eleven tillhör ett trossamfund, som har regeringens tillstånd att i skolans ställe ombesörja sådan undervisning, och eleven visar att han deltar i denna.

Om elevens vårdnadshavare kräver det, skall begäran om befrielse prövas av styrelsen för utbildningen eller, för elever utanför det offentliga skolväsendet, av den styrelse som ansvarar för grundskolan i elevens hemkommun. Avslås begäran vid sådan prövning, får beslutet överklagas hos *kammarrätten*.

Om elevens vårdnadshavare kräver det, skall begäran om befrielse prövas av styrelsen för utbildningen eller, för elever utanför det offentliga skolväsendet, av den styrelse som ansvarar för grundskolan i elevens hemkommun. Avslås begäran vid sådan prövning, får beslutet överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

14 §

Om en skolpliktig elev i en skola utanför det offentliga skolväsendet för barn och ungdom är frånvarande i stor utsträckning utan giltig orsak, skall huvudmannen för skolan anmäla förhållandet till barnets hemkommun. Kommunen skall pröva om barnet skall åläggas skolgång i grundskolan eller särskolan eller, om skäl föreligger, överlämna anmälan till huvudmannen för särskolan eller specialskolan, som skall pröva om barnet skall åläggas skolgång där.

Beslut om att ålägga barnet skolgång får överklagas hos *kammarrätten*.

Beslut om att ålägga barnet skolgång får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

16 §

Om en skolpliktig elev i det offentliga skolväsendet för barn och ungdom inte fullgör sin skolgång och detta beror på att elevens vård-

¹Lagen omtryckt 1991:1111.

nadshavare inte har gjort vad på dem ankommer för att så skall ske, får styrelsen för utbildningen vid vite förelägga elevens vårdnadshavare att iaktta sina skyldigheter. Ett föreläggande gäller omedelbart, även om beslutet överklagas.

Vitet får inte förvandlas till fängelse.

Beslut av styrelsen för utbildningen i ärenden enligt denna paragraf får överklagas hos *kammarrätten*.

Beslut av styrelsen för utbildningen i ärenden enligt denna paragraf får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

9 kap. 17 §²

Beslut av Statens skolverk i ärenden om godkännande eller återkallande av godkännande för en fristående skola enligt 1, 5 eller 12 § samt beslut i ärenden om elevavgifter enligt 7 § får överklagas hos *kammarrätten*.

Beslut av Statens skolverk i ärenden om godkännande eller återkallande av godkännande för en fristående skola enligt 1, 5 eller 12 § samt beslut i ärenden om elevavgifter enligt 7 § får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Beslut av styrelsen för utbildningen i ärenden om godkännande eller återkallande av godkännande för en fristående skola för särskild skolplikt enligt 1 § tredje stycket 2 eller 12 § får överklagas hos *kammarrätten*.

Beslut av styrelsen för utbildningen i ärenden om godkännande eller återkallande av godkännande för en fristående skola för särskild skolplikt enligt 1 § tredje stycket 2 eller 12 § får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Beslut av styrelsen för utbildningen i ärenden som avses i 3, 4 och 16 §§ får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd. Beslut som avses i 3 § får överklagas endast av barnets vårdnadshavare. Beslut som avses i 16 § får överklagas endast av eleven eller företrädare för denne.

10 kap. 6 §³

Beslut i ärenden enligt 4 § om att fullgöra skolplikten på annat sätt än som anges i denna lag får överklagas hos *kammarrätten*.

Beslut i ärenden enligt 4 § om att fullgöra skolplikten på annat sätt än som anges i denna lag får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

²Senaste lydelse 1993:800.

³Senaste lydelse 1993:800.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Härigenom föreskrivs att 11 § bilavgaslagen (1986:1386) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 §¹

Ett beslut av en myndighet om föreläggande enligt 5 § eller om kontrollavgift eller dispensavgift i ett särskilt fall enligt 9 och 10 §§ får överklagas hos *kammarrätten*.

Ett beslut av en myndighet om föreläggande enligt 5 § eller om kontrollavgift eller dispensavgift i ett särskilt fall enligt 9 och 10 §§ får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1991:2010.

Härigenom föreskrivs att 54 § jaktlagen (1987:259) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Länsstyrelsens beslut enligt 33 § om registrering av licensområde får överklagas hos *kammarrätten*. Beslut enligt 12 § samt övriga beslut enligt 33 § får inte överklagas.

*Föreslagen lydelse*54 §¹

Länsstyrelsens beslut enligt 33 § om registrering av licensområde får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*. Beslut enligt 12 § samt övriga beslut enligt 33 § får inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Föreskrifter om överklagande av sådana beslut som fattats av en myndighet med stöd av ett bemyndigande enligt denna lag meddelas av regeringen.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1991:1769.

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 24 § och 8 kap. 8 § bankrörelselagen (1987:617) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap. 24 §¹

Finansinspektionens beslut enligt 6 § och 21 § andra stycket får inte överklagas.

Beslut som avses i 21 § första stycket får överklagas hos *kammarrätten*. Inspektionens beslut i övrigt enligt denna lag, bankaktiebolagslagen (1987:618), sparbankslagen (1987:619) och föreningsbankslagen (1987:620) får överklagas hos regeringen, om annat inte är föreskrivet.

Beslut som avses i 21 § första stycket får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*. Inspektionens beslut i övrigt enligt denna lag, bankaktiebolagslagen (1987:618), sparbankslagen (1987:619) och föreningsbankslagen (1987:620) får överklagas hos regeringen, om annat inte är föreskrivet.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Inspektionen får bestämma att ett beslut om förbud, föreläggande eller återkallelse skall gälla omedelbart.

8 kap. 8 §²

Ett beslut av Finansinspektionen som innebär att anmälan avskrivits eller registrering har vägrats enligt 4 § andra stycket får överklagas *till kammarrätten* inom två månader från beslutets dag. Detsamma gäller ett beslut av Finansinspektionen som avses i 5 § 1-3 och 5.

Ett beslut av Finansinspektionen som innebär att anmälan avskrivits eller registrering har vägrats enligt 4 § andra stycket får överklagas *hos allmän förvaltningsdomstol* inom två månader från beslutets dag. Detsamma gäller ett beslut av Finansinspektionen som avses i 5 § 1-3 och 5.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1992:1613.

²Senaste lydelse 1992:1613.

Härigenom föreskrivs att 15 kap. 6 § lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

15 kap. 6 §

Myndighets beslut i tillstånds- ärenden enligt 6 kap. 3 eller 4 §, 8 kap. 3-5 §§, 9 kap. 6 § eller 8 § första stycket 1 eller 10 kap. 6 § femte stycket överklagas till regeringen *genom besvär*.

Ett beslut av registreringsmyndigheten som innebär att anmälan har avskrivits eller registrering har vägrats enligt 4 § första och andra styckena överklagas *till kammarrätten genom besvär* inom två månader från beslutets dag. Detsamma gäller ett beslut av registreringsmyndigheten som avses i 4 § fjärde stycket.

Länsstyrelsens beslut enligt denna lag överklagas i övriga fall *till kammarrätten genom besvär*.

Myndighets beslut i tillstånds- ärenden enligt 6 kap. 3 eller 4 §, 8 kap. 3-5 §§, 9 kap. 6 § eller 8 § första stycket 1 eller 10 kap. 6 § femte stycket *får överklagas* till regeringen.

Ett beslut av registreringsmyndigheten som innebär att anmälan har avskrivits eller registrering har vägrats enligt 4 § första och andra styckena överklagas *hos allmän förvaltningsdomstol* inom två månader från beslutets dag. Detsamma gäller ett beslut av registreringsmyndigheten som avses i 4 § fjärde stycket.

Länsstyrelsens beslut enligt denna lag överklagas i övriga fall *hos allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Härigenom föreskrivs att 30, 89, 90, 100 och 104 §§ tullagen (1987:1065) skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*30 §¹

Ränta utgår på tull och annan skatt som skall betalas

1. på grund av omtulltaxering eller eftertulltaxering,

2. enligt beslut av Generaltullstyrelsen, *kammarrätten* eller *regeringsrätten*,

3. i fall som avses i 82 §, när tull eller annan skatt undandragits,

4. i fall som avses i 24 § första eller tredje stycket lagen (1987:1069) om tullfrihet m.m.

Om tull eller annan skatt enligt preliminärt beslut har erlagts med lägre belopp än som slutligt fastställts, utgår ränta på det överskjutande beloppet.

Ränta enligt första eller andra stycket utgår dock inte på belopp som får dras av vid redovisning av skatt enligt mervärdesskattelagen (1994:200).

Om utfärdande av särskild tullräkning fördröjs till följd av att den som tagit hand om en vara med stöd av hemtagningsställstånd inte anmält varan till förtullning inom föreskriven tid, utgår ränta.

Bestämmelserna i denna lag om tull och annan skatt tillämpas även beträffande ränta enligt denna paragraf.

89 §²

Frågor om tulltillägg och förseningsavgift prövas av tullmyndigheten. *Kammarrätten* prövar dock, på talan av det allmänna ombudet som avses i 98 §, frågor om tulltillägg på grund av oriktiga uppgifter i mål om tull eller annan skatt. Sådan talan får föras, om den oriktiga uppgiften inte har godtagits efter prövning i sak eller inte har prövats i målet. Talan skall väckas inom ett år från

Ränta utgår på tull och annan skatt som skall betalas

1. på grund av omtulltaxering eller eftertulltaxering,

2. enligt beslut av Generaltullstyrelsen eller *allmän förvaltningsdomstol*,

3. i fall som avses i 82 §, när tull eller annan skatt undandragits,

4. i fall som avses i 24 § första eller tredje stycket lagen (1987:1069) om tullfrihet m.m.

Om tull eller annan skatt enligt preliminärt beslut har erlagts med lägre belopp än som slutligt fastställts, utgår ränta på det överskjutande beloppet.

Ränta enligt första eller andra stycket utgår dock inte på belopp som får dras av vid redovisning av skatt enligt mervärdesskattelagen (1994:200).

Om utfärdande av särskild tullräkning fördröjs till följd av att den som tagit hand om en vara med stöd av hemtagningsställstånd inte anmält varan till förtullning inom föreskriven tid, utgår ränta.

Bestämmelserna i denna lag om tull och annan skatt tillämpas även beträffande ränta enligt denna paragraf.

¹Senaste lydelse 1994:218.

²Senaste lydelse 1991:157.

utgången av den månad då domen eller det slutliga beslutet i målet har vunnit laga kraft.

inom ett år från utgången av den månad då domen eller det slutliga beslutet i målet har vunnit laga kraft.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Den tullskyldiges yrkande i fråga om tulltillägg eller förseningsavgift skall utan hinder av vad som annars gäller om överklagande prövas, om beslutet om den tull eller annan skatt som tulltillägget eller förseningsavgiften avser inte har vunnit laga kraft. Detsamma gäller, om det allmänna ombudet framställt ett sådant yrkande till förmån för den tullskyldige. Om yrkandet framställs först i domstol, kan domstolen förordna att det skall tas upp och vidare handläggas av tullmyndigheten.

Innan beslut fattas om påföring av tulltillägg eller förseningsavgift skall den tullskyldige om möjligt ges tillfälle att yttra sig.

Underrättelse om att tullmyndigheten överväger att påföra tulltillägg eller förseningsavgift får ske genom överföring av elektroniskt dokument.

90 §³

Bestämmelserna om eftergift av tulltillägg och förseningsavgift skall beaktas, även om yrkande om detta inte har framställts, i den mån det föranleds av vad som har förekommit i ärendet eller målet om tulltillägg eller förseningavgift.

Om tull eller annan skatt sätts ned, skall också vidtas den ändring i beslutet om tulltillägg som nedsättningen kan föranleda.

Vid handläggningen i kammarrätt av mål om tulltillägg eller förseningsavgift skall muntlig förhandling hållas, om den tullskyldige begär det. Muntlig förhandling behövs dock inte, om det inte finns anledning anta att tulltillägg eller förseningsavgift kommer att utgå.

Vid handläggningen i *länsrätt* eller kammarrätt av mål om tulltillägg eller förseningsavgift skall muntlig förhandling hållas, om den tullskyldige begär det. Muntlig förhandling behövs dock inte, om det inte finns anledning anta att tulltillägg eller förseningsavgift kommer att utgå.

100 §⁴

Generaltullstyrelsens beslut enligt denna lag eller enligt bestämmelser som utfärdats med stöd av lagen får överklagas hos *kammarrätten* genom besvär, när det är fråga om

Generaltullstyrelsens beslut enligt denna lag eller enligt bestämmelser som utfärdats med stöd av lagen får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*, när det är fråga om

1. fastställelse av tull eller annan skatt och prövningen inte gäller sådant beslut om befrielse från eller nedsättning eller återbetalning av

³Senaste lydelse 1987:1221.

⁴Senaste lydelse 1992:643.

tull och annan skatt som meddelats med stöd av regeringens bemyndigande,

2. uttag av tull eller annan skatt ur en vara enligt 10 § fjärde stycket eller 35 §,

3. temporär tullfrihet,

4. restitution av tull eller annan skatt,

5. ursprungsintyg enligt protokoll 3 till Sveriges avtal med Europeiska ekonomiska gemenskapen eller bilaga B till konventionen angående upprättandet av Europeiska frihandelssammanslutningen,

6. inskränkning i rätten att förfoga över en vara,

7. förhandsbesked,

8. ränta eller dröjsmålsavgift,

9. tulltillägg eller förseningsavgift,

10. ersättning som avses i 56 § andra stycket, 69 § andra stycket eller 71 §, eller

11. utdömande av vite.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Om Generaltullstyrelsen har avvisat en ansökan om förhandsbesked eller återkallat ett lämnat förhandsbesked eller meddelat ett beslut som avses i 59 § tredje stycket, får beslutet inte överklagas.

I övrigt överklagas Generaltullstyrelsens beslut enligt denna lag eller enligt bestämmelser som utfärdats med stöd av lagen hos regeringen.

104 §

Överklagande i särskild ordning över beslut av annan tullmyndighet än Generaltullstyrelsen prövas av styrelsen.

Är tulltaxering, omtulltaxering, eftertulltaxering eller fråga om tulltillägg eller förseningsavgift föremål för prövning av *kammarrätten* eller avgjord av Generaltullstyrelsen genom beslut som har vunnit laga kraft, *ankommer det på kammarrätten att pröva överklagandet*. Har frågan prövats av kammarrätten eller regeringsrätten, skall överklagandet prövas av Regeringsrätten.

Är tulltaxering, omtulltaxering, eftertulltaxering eller fråga om tulltillägg eller förseningsavgift föremål för prövning av *länsrätt eller kammarrätt* eller avgjord av Generaltullstyrelsen genom beslut som har vunnit laga kraft, *skall länsrätten eller kammarrätten pröva överklagandet*. *Har frågan prövats av länsrätten skall överklagandet prövas av kammarrätten*. Har frågan prövats av kammarrätten eller regeringsrätten, skall överklagandet prövas av Regeringsrätten.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Regeringsrätten och kammarrätten får, om överklagande som har gjorts i särskild ordning skall tas upp till prövning, förordna att

Allmän förvaltningsdomstol får, om överklagande som har gjorts i särskild ordning skall tas upp till prövning, förordna att överklagan-

överklagandet skall vidare hand- det skall vidare handläggas av Prop. 1994/95:27
läggas av Generaltullstyrelsen. Generaltullstyrelsen.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Härigenom föreskrivs att 13 kap. 3 § fartygssäkerhetslagen (1988:49) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 kap. 3 §

Ett beslut enligt denna lag som inte skall underställas någon får överklagas

1. hos Sjöfartsverket, om beslutet har meddelats av en myndighet som inte är central förvaltningsmyndighet,

2. hos regeringen, om beslutet avser ett fartygs bemanning eller ett medgivande enligt 5 kap. 12 § andra stycket och har meddelats av en central förvaltningsmyndighet,

3. hos *kammarrätten* i andra fall än som avses i 1 och 2.

3. hos *allmän förvaltningsdomstol* i andra fall än som avses i 1 och 2.

Ett provisoriskt beslut om minimibesättning får inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Härigenom föreskrivs att 1 och 3–5 §§ samt rubriken närmast före 5 § lagen (1988:205) om rättsprövning av vissa förvaltningsbeslut samt ikraftträdandebestämmelserna till lagen skall ha följande lydelse.¹

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §²

På ansökan av en enskild part i ett sådant förvaltningsärende hos regeringen eller en förvaltningsmyndighet som rör något förhållande som avses i 8 kap. 2 eller 3 § regeringsformen skall *Regeringsrätten* pröva om avgörandet i ärendet strider mot någon rättsregel på det sätt som sökanden angivit eller som i övrigt klart framgår av omständigheterna i ärendet.

På ansökan av en enskild part i ett sådant förvaltningsärende hos regeringen eller en förvaltningsmyndighet som rör något förhållande som avses i 8 kap. 2 eller 3 § regeringsformen skall *domstol* pröva om avgörandet i ärendet strider mot någon rättsregel på det sätt som sökanden angivit eller som i övrigt klart framgår av omständigheterna i ärendet.

Rättsprövning kan gälla endast sådana beslut som innebär myndighetsutövning mot den enskilde, annars kan prövas av *domstol* endast efter ansökan om resning, och inte skulle ha kunnat överprövas i annan ordning.

Regeringsrätten prövar avgöranden av regeringen och kammarrätt avgöranden av en förvaltningsmyndighet inom kammarrättens domkrets.

3 §³

Ansökan om rättsprövning ges in till *Regeringsrätten*. Den skall ha kommit in dit inom tre månader från dagen för beslutet.

Ansökan om rättsprövning ges in till *den domstol som skall pröva ansökan*. Den skall ha kommit in dit inom tre månader från dagen för beslutet. *Om en ansökan som skall prövas av kammarrätt kommer in till Regeringsrätten skall ansökan anses ha kommit in till kammarrätten den dag som den kom in till Regeringsrätten.*

I ansökan skall sökanden ange på vilket sätt han anser att avgörandet

¹Lagens giltighetstid senast förlängd 1991:1825.

²Senaste lydelse 1991:1825.

³Senaste lydelse 1991:1825.

4 §

Ett förvaltningsbeslut skall gälla trots att rättsprövning kan ske. *Regeringsrätten* får dock bestämma att beslutet tills vidare inte skall gälla.

Regeringsrättens beslut

Ett förvaltningsbeslut skall gälla trots att rättsprövning kan ske. *Domstolen* får dock bestämma att beslutet tills vidare inte skall gälla.

Domstolens beslut

5 §⁴

Om *Regeringsrätten* finner att förvaltningsbeslutet strider mot någon rättsregel och det inte är uppenbart att felet saknat betydelse för avgörandet, skall *Regeringsrätten* upphäva beslutet och, om det behövs, återförvisa ärendet till den myndighet som meddelat beslutet. I annat fall står beslutet fast.

Om *domstolen* finner att förvaltningsbeslutet strider mot någon rättsregel och det inte är uppenbart att felet saknat betydelse för avgörandet, skall *domstolen* upphäva beslutet och, om det behövs, återförvisa ärendet till den myndighet som meddelat beslutet. I annat fall står beslutet fast.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 1988. Den tillämpas på beslut som meddelas under tiden från ikraftträdandet till utgången av år 1994.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 1988. Den tillämpas på beslut som meddelas under tiden från ikraftträdandet till utgången av år 1997.

Denna lag träder i kraft, i fråga om ikraftträdandebestämmelserna den 1 januari 1995, och i övrigt den 1 april 1995. Ansökningar som vid utgången av mars år 1995 kommit in till Regeringsrätten men ännu inte prövats handläggs enligt äldre bestämmelser.

⁴Senaste lydelse 1991:1825.

Härigenom föreskrivs att 42 § strålskyddslagen (1988:220) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

42 §

Beslut i särskilda fall enligt denna lag får överklagas hos *kammarrätten*. Beslut i frågor som avses i 27 § överklagas dock hos regeringen.

Beslut i särskilda fall enligt denna lag får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*. Beslut i frågor som avses i 27 § överklagas dock hos regeringen.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Föreskrifter om överklagande av en myndighets beslut enligt denna lag med stöd av ett bemyndigande enligt lagen meddelas av regeringen.

Beslut som meddelats enligt denna lag skall gälla omedelbart om inte annat bestäms.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Härigenom föreskrivs att 23 § yrkestrafiklagen (1988:263)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

23 §²

Tillståndsmyndighetens beslut enligt denna lag får överklagas hos *kammarrätten*, om inte något annat anges i andra stycket. Beslut om varning får dock inte överklagas.

Tillståndsmyndighetens beslut enligt denna lag får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*, om inte något annat anges i andra stycket. Beslut om varning får dock inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Länsstyrelsens beslut i frågor om beviljande av tillstånd till linjetrafik och om omprövning av tillstånd enligt 11 § får överklagas hos Vägverket. Vägverkets beslut i sådana frågor får överklagas hos regeringen.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Lagen omtryckt 1988:1499.

²Senaste lydelse 1992:1651.

2.68 Förslag till lag om ändring i lagen (1988:328) om fordonsskatt på utländska fordon

Prop. 1994/95:27

Härigenom föreskrivs att 16 § lagen (1988:328) om fordonsskatt på utländska fordon¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 §

Beslut enligt denna lag av annan tullmyndighet än Generaltullstyrelsen får överklagas av den skattskyldige hos Generaltullstyrelsen. Överklagandet skall ha kommit in inom ett år från den dag då beslutet meddelades.

Beslut av Generaltullstyrelsen får överklagas hos *kammarrätten*.

Beslut av Generaltullstyrelsen får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse av lagens rubrik 1992:1442.

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 24 §, 3 kap. 19 §, 4 kap. 16 § och 5 kap. 15 § lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap. 24 §¹

Beslut av länsstyrelsen överklagas hos *kammarrätten* när det gäller

1. fastställelse av gränserna för ett fornlämningsområde enligt 2 §,
2. särskilda ordningsföreskrifter enligt 9 §,
3. fridlysning enligt 9 § eller
4. tillstånd att medföra och använda metallsökare enligt 20 §.

Beslut av Riksantikvarieämbetet enligt 16 § överklagas hos *kammarrätten*.

Beslut i övrigt enligt detta kapitel av länsstyrelsen eller Riksantikvarieämbetet får överklagas hos regeringen, om inte annat följer av 25 §.

Kommunen får överklaga länsstyrelsens beslut enligt 2 § andra stycket, 9 § första-fjärde styckena och 12 § andra stycket.

Beslut av länsstyrelsen överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol* när det gäller

1. fastställelse av gränserna för ett fornlämningsområde enligt 2 §;
2. särskilda ordningsföreskrifter enligt 9 §,
3. fridlysning enligt 9 § eller
4. tillstånd att medföra och använda metallsökare enligt 20 §.

Beslut av Riksantikvarieämbetet enligt 16 § överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten

3 kap. 19 §

Beslut av länsstyrelsen överklagas hos *kammarrätten* när det gäller

1. byggnadsminnesförklaring enligt 1 §,
2. skyddsföreskrifter enligt 2 §,
3. förbud mot åtgärder enligt 5 §,
4. anmälningsplikt enligt 6 §,
5. deposition enligt 12 § första stycket,
6. tillstånd eller villkor för tillstånd enligt 14 §,

Beslut av länsstyrelsen överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol* när det gäller

1. byggnadsminnesförklaring enligt 1 §,
2. skyddsföreskrifter enligt 2 §,
3. förbud mot åtgärder enligt 5 §,
4. anmälningsplikt enligt 6 §,
5. deposition enligt 12 § första stycket,
6. tillstånd eller villkor för tillstånd enligt 14 §,

¹Senaste lydelse 1991:474.

7. jämkning av skyddsföreskrifter eller hävande av byggnadsminnesförklaring enligt 15 § första stycket,

8. dokumentation enligt 15 § tredje stycket,

9. föreläggande enligt 16 § eller

10. föreläggande enligt 17 § första stycket.

Länsstyrelsens beslut att inte förklara en byggnad för byggnadsminne får överklagas endast av Riksantikvarieämbetet.

7. jämkning av skyddsföreskrifter eller hävande av byggnadsminnesförklaring enligt 15 § första stycket,

8. dokumentation enligt 15 § tredje stycket,

9. föreläggande enligt 16 § eller

10. föreläggande enligt 17 § första stycket.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

4 kap. 16 §

Beslut som anges i 3, 9 och 13 §§ får överklagas hos *kammarrätten*. Sådana beslut får alltid överklagas av domkapitlet.

Beslut som anges i 3, 9 och 13 §§ får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*. Sådana beslut får alltid överklagas av domkapitlet.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten

Beslut enligt 4, 10 och 14 §§ får överklagas hos regeringen.

5 kap. 15 §

Om en tillståndsmyndighet har avslagit en ansökan om tillstånd till utförelse, får beslutet överklagas hos *kammarrätten*.

Om en tillståndsmyndighet har avslagit en ansökan om tillstånd till utförelse, får beslutet överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten

Andra beslut som en tillståndsmyndighet har meddelat enligt detta kapitel, får inte överklagas.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Härigenom föreskrivs att 17 § lagen (1989:508) om försäkringsmäklare skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

17 §¹

Finansinspektionens beslut enligt denna lag får överklagas till kammarrätten.

Finansinspektionens beslut om vägrad registrering och om åtgärd enligt 15 § får överklagas hos kammarrätten.

Annat beslut av Finansinspektionen får överklagas hos länsrätten. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten av länsrättens avgörande.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1993:1308 (jfr 1993:1646).

Häri genom föreskrivs att 7 kap. 6, 7 och 9 §§ utlänningslagen (1989:529)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap. 6 §

Statens invandrarverks eller en polismyndighets beslut om att omhänderta en biljett får av utlänningsnämnden överklagas till kammarrätten.

Statens invandrarverks eller en polismyndighets beslut om att omhänderta en biljett får av utlänningsnämnden överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

7 §

Beslut av en polismyndighet, av Statens invandrarverk eller av Utlänningsnämnden om förvar får av utlänningsnämnden överklagas till den kammarrätt som skall överpröva beslut av invandrarverket. Kammarrättens beslut får överklagas enligt bestämmelserna i förvaltningsprocesslagen (1971:291).

Beslut av en polismyndighet, av Statens invandrarverk eller av Utlänningsnämnden om förvar får av utlänningsnämnden överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Beslut om förvar får överklagas utan samband med ärendet i övrigt och utan begränsning till viss tid.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Om ett beslut om förvar har fattats av det statsråd som har till uppgift att föredra ärenden enligt denna lag, prövar Regeringsrätten på främställe av utlänningsnämnden, om åtgärden skall bestå.

9 §

En förvaltningsmyndighets beslut

1. om ersättning i ett ärende som handläggs enligt denna lag,
2. att avvisa ombud eller biträde, eller
3. i en jävsfråga,

får överklagas utan samband med ärendet i övrigt.

Beslut om ersättning överklagas till kammarrätten.

Beslut om ersättning överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

¹Lagen omtryckt 1994:515.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 4 § och 8 kap. 1 § aktiekontolagen (1989:827) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap. 4 §

Beslut enligt 1 § eller 3 § andra eller tredje stycket av den myndighet som regeringen bestämmer får överklagas hos *kammarrätten*. Finansinspektionens beslut i frågor som rör tillsynen får överklagas hos regeringen.

Beslut enligt 1 § eller 3 § andra eller tredje stycket av den myndighet som regeringen bestämmer får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*. *Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten*. Finansinspektionens beslut i frågor som rör tillsynen får överklagas hos regeringen.

Ett beslut som avses i första eller andra stycket skall verkställas även om det har överklagats, om inte den myndighet som har att pröva överklagandet förordnar något annat.

8 kap. 1 §¹

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer skall pröva frågor om auktorisation av förvaltare och om tillstånd för någon att införas i aktiebok enligt 3 kap. 10 § andra stycket aktiebolagslagen (1975:1385), 3 kap. 10 § andra stycket försäkringsrörelselagen (1982:713) och 3 kap. 11 § första stycket bankaktiebolagslagen (1987:618).

En auktorisation eller ett tillstånd enligt första stycket får förenas med särskilda villkor för att tillgodose allmänna och enskilda intressen. Auktorisationen eller tillståndet kan återkallas av den myndighet som har meddelat auktorisationen eller tillståndet, om ett villkor har åsidosatts och avvikelserna är betydande eller om annars förutsättningar för auktorisation eller tillstånd inte längre föreligger.

Beslut i frågor om auktorisation eller tillstånd som har meddelats av annan än regeringen får överklagas hos *kammarrätten*. Beslutet skall verkställas även om det har överklagats, om inte *kammarrätten* förordnar annat.

Beslut i frågor om auktorisation eller tillstånd som har meddelats av annan än regeringen får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*. Beslutet skall verkställas även om det har överklagats, om inte *domstolen* förordnar annat.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

¹Senaste lydelse 1990:1314.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Härigenom föreskrivs att 18 § lagen (1990:484) om övervakningskameror m.m. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Länsstyrelsens beslut får överklagas hos *kammarrätten*.

Justitiekanslern får *föra talan* för att *tillvarata* allmänna intressen. Beslut om tillstånd att använda en övervakningskamera och om undantag enligt 3 § tredje stycket från upplysningsplikten får överklagas även av den kommun där den plats finns dit övervakningskameran skall kunna riktas och, om kameran skall kunna riktas mot en arbetsplats, av en organisation som företräder de anställda.

Föreslagen lydelse

18 §

Länsstyrelsens beslut får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Justitiekanslern får *överklaga ett beslut* för att *ta tillvara* allmänna intressen. Beslut om tillstånd att använda en övervakningskamera och om undantag enligt 3 § tredje stycket från upplysningsplikten får överklagas även av den kommun där den plats finns dit övervakningskameran skall kunna riktas och, om kameran skall kunna riktas mot en arbetsplats, av en organisation som företräder de anställda.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten utom i mål där Justitiekanslern för talan.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

2.74 Förslag till lag om ändring i lagen (1990:712) om undersökning av olyckor

Prop. 1994/95:27

Härigenom föreskrivs att 14 § lagen (1990:712) om undersökning av olyckor skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Beslut enligt 8 § andra stycket, 11 eller 12 § får överklagas hos kammarrätten.

Föreslagen lydelse

14 §

Beslut enligt 8 § andra stycket, 11 eller 12 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Härigenom föreskrivs att 46 § lagen (1990:1114) om värdepappersfonder skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

46 §¹

Finansinspektionens beslut enligt 41 § och 44 § andra stycket får inte överklagas.

Beslut som Finansinspektionen meddelar med stöd av 3, 7 a, 10, 11, 43 och 44 a §§ får överklagas hos kammarrätten.

Andra beslut i särskilda fall som Finansinspektionen meddelar enligt denna lag får överklagas hos kammarrätten.

Andra beslut i särskilda fall som Finansinspektionen meddelar enligt denna lag får överklagas hos länsrätten. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten av länsrättens avgörande.

Har Finansinspektionen i ett ärende om tillstånd enligt 11 § inte fattat beslut inom sex månader efter det att ansökan gavs in, får sökanden begära förklaring av kammarrätten att ärendet onödigt uppehålls. Har inspektionen inte meddelat beslut inom sex månader efter det att en sådan förklaring lämnats, skall det anses som att ansökan har avslagits.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1992:1320.

Härigenom föreskrivs att 35 § järnvägssäkerhetslagen (1990:1157) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Beslut som Banverket i särskilt fall har meddelat enligt denna lag eller enligt föreskrift som meddelats med stöd av lagen får överklagas hos *kammarrätten*. Andra beslut av Banverket får överklagas hos regeringen.

Föreslagen lydelse

35 §

Beslut som Banverket i särskilt fall har meddelat enligt denna lag eller enligt föreskrift som meddelats med stöd av lagen får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten

Andra beslut av Banverket får överklagas hos regeringen.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Härigenom föreskrivs att 20 § insiderlagen (1990:1342) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Finansinspektionens beslut enligt denna lag får överklagas hos *kammarrätten*. Inspektionen får bestämma att ett beslut skall gälla omedelbart.

Föreslagen lydelse

20 §¹

Finansinspektionens beslut enligt denna lag får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Inspektionen får bestämma att ett beslut skall gälla omedelbart.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1992:557.

Härigenom föreskrivs att 16 kap. 1 § minerallagen (1991:45) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

16 kap. 1 §¹

I fråga om överklagande av beslut enligt denna lag gäller följande.

Beslut	Överklagas hos
Beslut av bergmästaren i frågor som gäller undersökningstillstånd	<i>Kammarrätten</i>
Beslut av bergmästaren i frågor som gäller meddelande av bearbetningskoncession, tillstånd till överlåtelse av koncession eller ändring av villkoren för en koncession	Regeringen
Beslut av bergmästaren i frågor om förlängning av giltighetstiden för en bearbetningskoncession enligt 4 kap. 10 §	Regeringen
Beslut av bergmästaren i andra frågor som gäller bearbetningskoncession	<i>Kammarrätten</i>
Tillstånd av bergmästaren till byggande av väg enligt 3 kap. 3 § andra stycket	Sveriges geologiska undersökning
Beslut av bergmästaren i fråga som avses i 3 kap. 7 §	Länsstyrelsen
Förhandsbesked av bergmästaren enligt 4 kap. 9 § tredje stycket	Sveriges geologiska undersökning

¹Senaste lydelse 1992:466.

Tillstånd av bergmästaren att lägga igen utfraktsväg, ort eller borrhål enligt 5 kap. 8 § eller 13 kap. 6 §	Sveriges geologiska undersökning
Beslut av bergmästaren i ärende om ersättning enligt 7 kap. 1 §	Den fastighetsdomstol inom vars område marken som tvisten gäller eller större delen därav är belägen
Beslut av förrättningsmyndigheten i 8 kap. 7 §	Den fastighetsdomstol inom vars område marken som tvisten gäller eller större delen därav är belägen
Beslut av förrättningsmyndigheten i ärende om markanvisning	Den fastighetsdomstol inom vars område marken som tvisten gäller eller större delen därav är belägen
Tillstånd av bergmästaren att lägga ned gruva eller motsvarande anläggning enligt 14 kap. 4 § tredje stycket	Sveriges geologiska undersökning
Beslut av bergmästaren i andra frågor enligt denna lag	<i>Kammarrätten</i>
Beslut av länsstyrelsen i frågor som avses i 3 kap. 6 §	Regeringen
Beslut av länsstyrelsen i frågor om prövande av säkerhet enligt 17 kap.	<i>Kammarrätten</i>
Beslut av Statens jordbruksverk eller Skogsstyrelsen enligt 8 kap. 6 a § första eller fjärde stycket.	<i>Kammarrätten</i>

16 kap. 1 §

I fråga om överklagande av beslut enligt denna lag gäller följande.

Beslut	Överklagas hos
Beslut av bergmästaren i frågor som gäller undersökningstillstånd	<i>Allmän förvaltningsdomstol</i>
Beslut av bergmästaren i frågor som gäller meddelande av bearbetningskoncession, tillstånd till överlåtelse av koncession eller ändring av villkoren för en koncession	Regeringen
Beslut av bergmästaren i frågor om förlängning av giltighetstiden för en bearbetningskoncession enligt 4 kap. 10 §	Regeringen
Beslut av bergmästaren i andra frågor som gäller bearbetningskoncession	<i>Allmän förvaltningsdomstol</i>
Tillstånd av bergmästaren till byggande av väg enligt 3 kap. 3 § andra stycket	Sveriges geologiska undersökning
Beslut av bergmästaren ifråga som avses i 3 kap. 7 §	Länsstyrelsen
Förhandsbesked av bergmästaren enligt 4 kap. 9 § tredje stycket	Sveriges geologiska undersökning
Tillstånd av bergmästaren att lägga igen utfraktsväg, ort eller borrhål enligt 5 kap. 8 § eller 13 kap. 6 §	Sveriges geologiska undersökning
Beslut av bergmästaren i ärende om ersättning enligt 7 kap. 1 §	Den fastighetsdomstol inom vars område marken som tvisten gäller eller större delen därav är belägen

Beslut av förrättningsmyndigheten i 8 kap. 7 §	Den fastighetsdomstol inom vars område marken som tvisten gäller eller större delen därav är belägen
Beslut av förrättningsmyndigheten i ärende om markanvisning	Den fastighetsdomstol inom vars område marken som tvisten gäller eller större delen därav är belägen
Tillstånd av bergmästaren att lägga ned gruva eller motsvarande anläggning enligt 14 kap. 4 § tredje stycket	Sveriges geologiska undersökning
Beslut av bergmästaren i andra frågor enligt denna lag	<i>Allmän förvaltningsdomstol</i>
Beslut av länsstyrelsen i frågor som avses i 3 kap. 6 §	Regeringen
Beslut av länsstyrelsen i frågor om prövande av säkerhet enligt 17 kap.	<i>Allmän förvaltningsdomstol</i>
Beslut av Statens jordbruksverk eller Skogsstyrelsen enligt 8 kap. 6 a § första eller fjärde stycket.	<i>Allmän förvaltningsdomstol</i>

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

2.79 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:114) om användning av viss genteknik vid allmänna hälsoundersökningar

Prop. 1994/95:27

Härigenom föreskrivs att 6 § lagen (1991:114) om användning av viss genteknik vid allmänna hälsoundersökningar skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §

Socialstyrelsens beslut enligt denna lag får överklagas hos kammarrätten.

Socialstyrelsens beslut enligt denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

2.80 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:115) om åtgärder i forsknings- eller behandlingssyfte med befruktade ägg från människa

Prop. 1994/95:27

Härigenom föreskrivs att 7 § lagen (1991:115) om åtgärder i forsknings- eller behandlingssyfte med befruktade ägg från människa skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §

Socialstyrelsens beslut enligt 5 § får överklagas hos *kammarrätten*.

Socialstyrelsens beslut enligt 5 § får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Härigenom föreskrivs att 11 kap. 5 § bostadsrättslagen (1991:614) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap. 5 §¹

Beslut om behörighet som in-
tygsgivare enligt 3 kap. 3 § om
det meddelats av myndighet som
regeringen bestämt, och beslut i
ärende om tillstånd att upplåta
bostadsrätt enligt 4 kap. 2 § eller
om förskott enligt 5 kap. 5 § får
överklagas hos *kammarrätt*.

Beslut om behörighet som in-
tygsgivare enligt 3 kap. 3 § om
det meddelats av myndighet som
regeringen bestämt, och beslut i
ärende om tillstånd att upplåta
bostadsrätt enligt 4 kap. 2 § eller
om förskott enligt 5 kap. 5 § får
överklagas hos *allmän förvalt-
ningsdomstol*.

*Prövningstillstånd krävs vid
överklagande till kammarrätten.*

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats
före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1992:1451.

Härigenom föreskrivs att 10 kap. 1, 5, 6, 7, 13 och 14 §§ kommunal-
lagen (1991:900) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap. 1 §

Varje medlem av en kommun eller ett landsting har rätt att få lagligheten av kommunens eller landstingets beslut prövad genom att överklaga dem hos *kammarrätten*.

Varje medlem av en kommun eller ett landsting har rätt att få lagligheten av kommunens eller landstingets beslut prövad genom att överklaga dem hos *länsrätten*.

5 §

Klagomålen skall ges in till *kammarrätten*.

Överklagandet skall ges in till *länsrätten*.

6 §

Klagomålen skall ha kommit in till *kammarrätten* inom tre veckor från den dag då det tillkännagavs på kommunens eller landstingets anslagstavla att protokollet över beslutet justerats.

Överklagandet skall ha kommit in till *länsrätten* inom tre veckor från den dag då det tillkännagavs på kommunens eller landstingets anslagstavla att protokollet över beslutet justerats.

Anslaget om protokollsjusteringen måste vara uppsatt på anslagstavlan under hela klagotiden för att tiden skall löpa ut.

7 §

Om *klagomålen* före klagotidens utgång har kommit in till kommunen eller landstinget i stället för till *kammarrätten*, skall överklagandet ändå prövas.

Om *överklagandet* före klagotidens utgång har kommit in till kommunen eller landstinget i stället för till *länsrätten*, skall överklagandet ändå prövas.

13 §

Föreskrifter om hur *kammarrättens* beslut överklagas hos *regeringsrätten* finns i förvaltningsprocesslagen (1971:291).

Föreskrifter om hur *länsrättens* beslut överklagas finns i förvaltningsprocesslagen (1971:291).

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten

14 §

Om *kammarrättens* beslut har gått klaganden emot, får bara

Om *länsrättens* eller *kammarrättens* beslut har gått klaganden

klaganden själv överklaga beslutet.

Om kammarrätten har upphävt ett beslut eller förbjudit att det verkställs, får *kammarrättens* beslut överklagas av kommunen eller landstinget och av deras medlemmar.

emot, får bara klaganden själv överklaga beslutet.

Om *länsrätten eller kammarrätten* har upphävt ett beslut eller förbjudit att det verkställs, får *domstolens* beslut överklagas av kommunen eller landstinget och av deras medlemmar.

Prop. 1994/95:27

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 1 § lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap. 1 §

Finansinspektionens beslut enligt denna lag får överklagas hos *kammarrätten*. Inspektionen får bestämma att ett beslut skall gälla omedelbart.

Finansinspektionens beslut enligt denna lag får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*. Inspektionen får bestämma att ett beslut skall gälla omedelbart.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Lagen omtryckt 1992:558.

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 1 § lagen (1991:981) om värdepappersrörelse skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap. 1 §

Finansinspektionens beslut enligt 6 kap. 6 § och 10 § andra stycket får inte överklagas.

Beslut som Finansinspektionen meddelar med stöd av 1 kap. 3 §, 2 kap. 3 och 7 §§, 3 kap. 4 § och 6 kap. 9 § får överklagas hos kammarrätten.

Andra beslut som inspektionen meddelar enligt denna lag får överklagas hos kammarrätten.

Andra beslut som inspektionen meddelar enligt denna lag får överklagas hos länsrätten. *Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten av länsrättens avgörande*

Inspektionen får bestämma att ett beslut om förbud eller föreläggande enligt 6 kap. 7 eller 8 § eller om återkallelse enligt 9 § skall gälla omedelbart.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Härigenom föreskrivs att 16 § lagen (1991:1137) om rättspsykiatrisk undersökning skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Kriminalvårdsstyrelsens beslut enligt 8 § andra stycket får överklagas hos *kammarrätten*.

Föreslagen lydelse

16 §

Kriminalvårdsstyrelsens beslut enligt 8 § andra stycket får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Härigenom föreskrivs att 27 § lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Beslut som avses i 16 § andra eller tredje stycket, 18 eller 20 §, 21 § andra stycket eller 30 § får överklagas hos *kammarrätten*.

Beslut enligt denna lag i andra fall får överklagas på det sätt och i den ordning som regeringen bestämmer.

Föreslagen lydelse

27 §

Beslut som avses i 16 § andra eller tredje stycket, 18 eller 20 §, 21 § andra stycket eller 30 § får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Härigenom föreskrivs att 12 kap. 1 § lagen (1992:543) om börs- och clearingverksamhet skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 kap. 1 §

Finansinspektionens beslut enligt 11 kap. 5 § och 8 § andra stycket får inte överklagas.

Beslut som Finansinspektionen meddelar med stöd av 1 kap. 1 §, 2 kap. 4 §, 4 kap. 5 §, 8 kap. 3 §, 9 kap. 6 §, 10 kap. 4 § och 11 kap. 7 § får överklagas hos kammarrätten,

Andra beslut som Finansinspektionen meddelar enligt denna lag får överklagas hos kammarrätten.

Andra beslut som Finansinspektionen meddelar enligt denna lag får överklagas hos länsrätten. *Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten av länsrättens avgörande*

Inspektionen får bestämma att ett beslut om förbud eller föreläggande enligt 11 kap. 6 § eller om återkallelse enligt 11 kap. 7 § skall gälla omedelbart.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Härigenom föreskrivs att 28 § läkemedelslagen (1992:859) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Beslut som Läkemedelsverket i ett enskilt fall meddelat enligt denna lag eller enligt en föreskrift som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos *kammarrätten*.

Beslut som Läkemedelsverket eller kammarrätten i ett enskilt fall meddelar skall gälla omedelbart, om inte annat förordnas.

Föreslagen lydelse

28 §

Beslut som Läkemedelsverket i ett enskilt fall meddelat enligt denna lag eller enligt en föreskrift som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten

Beslut som Läkemedelsverket, *länsrätten* eller kammarrätten i ett enskilt fall meddelar skall gälla omedelbart, om inte annat förordnas.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Häri genom föreskrivs att 14 § lagen (1992:860) om kontroll av narkotika skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Beslut som Läkemedelsverket eller Generaltullstyrelsen i ett enskilt fall meddelat enligt denna lag eller enligt en föreskrift som meddelats med stöd av lagen får överklagas hos *kammarrätten*.

Beslut som Läkemedelsverket, Generaltullstyrelsen eller kammarrätten i ett enskilt fall meddelar skall gälla omedelbart, om inte annat beslutas.

Föreslagen lydelse

14 §¹

Beslut som Läkemedelsverket eller Generaltullstyrelsen i ett enskilt fall meddelat enligt denna lag eller enligt en föreskrift som meddelats med stöd av lagen får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten

Beslut som Läkemedelsverket, Generaltullstyrelsen, *länsrätten* eller kammarrätten i ett enskilt fall meddelar skall gälla omedelbart, om inte annat beslutas.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1994:000.

2.90 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1068) om introduktionsersättning för flyktingar och vissa andra utlänningar

Prop. 1994/95:27

Härigenom föreskrivs att 5 § lagen (1992:1068) om introduktionsersättning för flyktingar och vissa andra utlänningar skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §

Kommunens beslut att inte betala ut introduktionsersättning får överklagas hos *länsrätten*.

Kommunens beslut att inte betala ut introduktionsersättning får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Beslut om introduktionsersättningens storlek får inte överklagas.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Härigenom föreskrivs att 23 § lagen (1992:1119) om teknisk kontroll skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

23 §

Beslut av Styrelsen för teknisk ackreditering enligt 15 § och om åtgärd enligt 18 § får överklagas hos *kammarrätten*.

Beslut av Styrelsen för teknisk ackreditering enligt 15 § och om åtgärd enligt 18 § får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Bestämmelserna i 23–25 §§ förvaltningslagen (1986:223) om hur beslut överklagas skall tillämpas också i fråga om beslut enligt 9 § av bolag eller annan juridisk person.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Härigenom föreskrivs att 18 § lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

18 §

Andra beslut i särskilda fall än sådana som regeringen eller allmän domstol har meddelat enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos *kammarrätten*.

Andra beslut i särskilda fall än sådana som regeringen eller allmän domstol har meddelat enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

2.93 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1368) om tillstånd till vissa förvärv av fast egendom

Prop. 1994/95:27

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (1992:1368) om tillstånd till vissa förvärv av fast egendom skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Frågor om förvärvstillstånd prövas av länsstyrelsen. Länsstyrelsens beslut får överklagas hos *kammarrätten*.

Föreslagen lydelse

4 §

Frågor om förvärvstillstånd prövas av länsstyrelsen. Länsstyrelsens beslut får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Härigenom att 4 kap 7 § högskolelagen (1992:1434) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap. 7 §

En för högskolan gemensam nämnd skall pröva frågor om avskiljande. Nämndens ordförande skall vara jurist och ha erfarenhet som domare.

Nämndens beslut i avskiljande- Nämndens beslut i avskiljande-
frågor får överklagas till *kammar-* frågor får överklagas till *allmän*
rätt av studenten. *förvaltningsdomstol* av studenten.

*Prövningstillstånd krävs vid
överklagande till kammarrätten.*

Ett beslut om avskiljande skall, om den som har avskilts begär det, omprövas efter två år.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

2.95 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m.

Prop. 1994/95:27

Härigenom föreskrivs att 18 § lagen (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

18 §

Kommunens beslut enligt denna lag får överklagas hos *länsrätten*.

Kommunens beslut enligt denna lag får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 1 § lagen (1992:1610) om kreditmarknadsbolag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap. 1 §

Finansinspektionens beslut enligt 5 kap. 6 § och 22 § andra stycket får inte överklagas.

Andra beslut som inspektionen meddelar enligt denna lag får överklagas hos kammarrätten.

Beslut som inspektionen meddelar med stöd av 1 kap. 2 §, 2 kap. 3 och 8 §§ samt 5 kap. 11, 15, 17 och 19 §§ får överklagas hos kammarrätten.

Andra beslut som inspektionen meddelar enligt denna lag får överklagas hos länsrätten. *Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten av länsrättens avgörande.*

Inspektionen får bestämma att ett beslut om förbud, föreläggande eller återkallelse skall gälla omedelbart.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Härigenom föreskrivs att 23 § lagen (1992:1672) om paketresor skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Om Konsumentverket enligt 22 § andra stycket har förelagt en arrangör eller en återförsäljare att tillhandahålla en handling, får beslutet överklagas hos *kammarrätten*. Andra beslut av Konsumentverket enligt 22 § får inte överklagas.

Föreslagen lydelse

23 §

Om Konsumentverket enligt 22 § andra stycket har förelagt en arrangör eller en återförsäljare att tillhandahålla en handling, får beslutet överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*. Andra beslut av Konsumentverket enligt 22 § får inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Härigenom föreskrivs att 27 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

27 §

Beslut av en sådan nämnd som avses i 22 § eller av länsstyrelsen får överklagas hos länsrätten om beslutet avser

Beslut av en sådan nämnd som avses i 22 § eller av länsstyrelsen får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol* om beslutet avser

1. insatser för en enskild enligt 9 §,
2. utbetalning till någon annan enligt 11 §,
3. återbetalning enligt 12 §,
4. förhandsbesked om rätt till insatser enligt 16 § andra stycket,
5. tillstånd till enskild verksamhet enligt 23 §, eller
6. föreläggande eller återkallelse av tillstånd enligt 24 §.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Beslut i frågor som avses i första stycket gäller omedelbart. Länsrätten eller kammarrätten får dock förordna att dess beslut skall gälla först sedan det vunnit laga kraft.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Härigenom föreskrivs att 14 § lagen (1993:649) om marknadsreglering på fiskets område skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 §

Beslut av en myndighet i ett särskilt fall enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen får överklagas hos *kammarrätten*, utom i fråga om en import- eller exportlicens som får överklagas hos regeringen.

Beslut av en myndighet i ett särskilt fall enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*, utom i fråga om en import- eller exportlicens som får överklagas hos regeringen.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Härigenom föreskrivs att 51 § fiskelagen (1993:787) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

51 §

Länsstyrelsens beslut enligt denna lag eller enligt de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen får överklagas hos Fiskeriverket.

Fiskeriverkets beslut i särskilda fall meddelade enligt denna lag eller enligt bestämmelser som meddelats med stöd av lagen får överklagas hos *kammarrätten*.

Fiskeriverkets beslut i särskilda fall meddelade enligt denna lag eller enligt bestämmelser som meddelats med stöd av lagen får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Härigenom föreskrivs att 8 kap. 6 § lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap. 6 §

Finansinspektionens beslut om

1. att avslå en ansökan om koncession enligt 3 kap. 3 eller 4 §,

2. att avslå en ansökan om att utfärda intyg enligt 3 kap. 6 § tredje stycket,

3. att förbjuda en försäkringsgivare att förfoga över sina tillgångar enligt 6 kap. 5 § femte stycket,

4. att återkalla koncession för gränsöverskridande verksamhet eller förbjuda sådan verksamhet enligt 6 kap. 8 § tredje eller fjärde stycket eller

5. att förelägga vite får överklagas till kammarrätten.

2. att förbjuda en försäkringsgivare att förfoga över sina tillgångar enligt 6 kap. 5 § femte stycket eller

3. att återkalla koncession för gränsöverskridande verksamhet eller förbjuda sådan verksamhet enligt 6 kap. 8 § tredje eller fjärde stycket

får överklagas hos kammarrätten.

Finansinspektionens beslut om att avslå en ansökan om att utfärda intyg enligt 3 kap. 6 § tredje stycket eller om att förelägga vite får överklagas hos länsrätten. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten av länsrättens avgörande.

Finansinspektionens beslut i övrigt enligt denna lag får överklagas hos regeringen.

Finansinspektionen får bestämma att beslut enligt första stycket skall gälla omedelbart.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Härigenom föreskrivs att 22 § lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

22 §

Invandrarverkets eller socialnämndens beslut enligt denna lag får överklagas hos länsrätten.

Invandrarverkets eller socialnämndens beslut enligt denna lag får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Invandrarverkets beslut får överklagas hos länsrätten i det län där utlänningen vistades när beslutet fattades.

Beslut enligt denna lag får överklagas endast av den enskilde.

Beslut i fråga om bistånd enligt denna lag gäller omedelbart.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Härigenom föreskrivs att 31 § lagen (1994:844) om behörighet att utöva veterinäryrket skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

31 §

Ansvarsnämndens beslut och Jordbruksverkets beslut i ett särskilt fall enligt denna lag får överklagas hos *kammarrätten*.

Ansvarsnämndens beslut och Jordbruksverkets beslut i ett särskilt fall enligt denna lag får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

35 §

I ärenden om disciplinansvar är anmälaren motpart till den veterinär som har överklagat ansvarsnämndens eller *kammarrättens* slutliga beslut enligt denna lag. I ärenden om återkallelse av behörighet och inskränkning av förskrivningsrätt är Jordbruksverket veterinärens motpart.

I ärenden om disciplinansvar är anmälaren motpart till den veterinär som har överklagat ansvarsnämndens eller *domstolens* slutliga beslut enligt denna lag. I ärenden om återkallelse av behörighet och inskränkning av förskrivningsrätt är Jordbruksverket veterinärens motpart.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

År 1989 tillkallades en parlamentariskt sammansatt kommitté för att se över domstolarnas uppgifter, arbetssätt och organisation. Kommittén antog namnet Domstolsutredningen. Utredningens uppdrag begränsades 1991 genom tilläggsdirektiv till att inte längre omfatta domstolarnas organisation.

Domstolsutredningen överlämnade i januari 1992 betänkandet *Domstolarna inför 2000-talet Arbetsuppgifter och förfaranderegler* (SOU 1991:106). Förslagen i betänkandet tar sikte på arbetsfördelningen mellan domstolar och förvaltningsmyndigheter och mellan de allmänna domstolarna och de allmänna förvaltningsdomstolarna. Utredningen tar också upp frågor om omprövning, överklagande och instansordningen samt vissa processrättsliga frågor. Vissa av Domstolsutredningens förslag har lett till lagstiftning. Det gäller förslagen om utvidgade regler om prövningstillstånd i hovrätt och ändrad instansordning vid överklagande av beslut som har meddelats av kronofogdemyndighet (prop. 1992/93:216, bet. 1992/93:JuU34, rskr. 1992/93:373), överflyttning av vissa likvidationsärenden från tingsrätt till Patent- och registreringsverket (prop. 1993/94:43, bet. 1993/94:LU7, rskr. 1993/94:54) och enhetliga regler för överklagande till hovrätt och Högsta domstolen m.m. (prop. 1993/94:190, bet. 1993/94:JuU30, rskr. 1993/94:377). Utredningens förslag när det gäller handläggningen av förmynderskapsärendena har behandlats i en proposition som nyligen överlämnats till riksdagen (prop. 1993/94:151).

När det gäller instansordningen i de allmänna förvaltningsdomstolarna uttalar Domstolsutredningen att en principiell utgångspunkt bör vara att den första domstolsprövningen av ett förvaltningsärende alltid sker i länsrätt. Utredningen lämnar i betänkandet förslag om nedflyttning från kammarrätt till länsrätt av ett stort antal måltyper.

Regeringen har i 1993 års budgetproposition ställt sig bakom denna princip om att den första domstolsprövningen skall ligga i länsrätt (prop. 1992/93:100 bil. 3, s. 24 f och s. 93) och riksdagen har godkänt de i propositionen angivna riktlinjerna (bet. 1992/93:JuU24, rskr. 1992/93:289).

En första etapp i genomförandet av Domstolsutredningens förslag om nedflyttning av mål i instanskedjan har på regeringens förslag nyligen beslutats av riksdagen (prop. 1993/94:133, bet. 1993/94:JuU24, rskr. 1993/94:319). I samma lagstiftningsärende behandlas också frågan om prövningstillstånd i kammarrätt på grundval av förslag i en inom Justitiedepartementet upprättad promemoria. Lagändringarna innebär att länsrätt ges en allmän behörighet att pröva mål som första domstolsinstans, att generella regler om prövningstillstånd i kammarrätt införs i förvaltningsprocesslagen (1971:291), att första domstolsinstans för studiestöds mål och kriminalvårdsmål skall vara länsrätt i stället för som nu kammarrätt, att den första prövningen av körkortsingripanden skall göras av länsstyrelsen och inte som för närvarande av länsrätt, att det skall krävas prövningstillstånd för dessa målgrupper i kammarrätt samt att prövningstillstånd skall krävas för sekretessmål i Regeringsrätten och

Högsta domstolen. Ändringarna avseende prövningstillstånd för sekretessmål träder i kraft den 1 juli 1994. Övriga ändringar träder i kraft den 1 oktober 1994. Ytterligare måltyper har efter hand förts till länsrätt som första domstolsinstans, såsom exempelvis mål enligt ordningslagen (prop. 1992/93:210, bet. 1993/94:JuU1, rskr. 1993/94:1, SFS 1993:1617) och mål enligt tobakslagen (prop. 1992/93:185, bet. 1992/93:SoU26, rskr. 1992/93:356, SFS 1993:581).

I detta ärende tar regeringen upp en stor del av Domstolsutredningens övriga förslag om nedflyttning av mål från kammarrätt till länsrätt och frågan om det skall krävas prövningstillstånd i kammarrätt för aktuella och dem näraliggande måltyper. Frågan om instansordningen i sekretessmål behandlas inte i detta ärende utan övervägs ytterligare. Inte heller behandlas sådana målgrupper som är föremål för överväganden i andra sammanhang eller där överklagandebestämmelsen har tagits in i en förordning.

I betänkandet Några frågor angående Regeringsrätten (SOU 1992:138) föreslås bl.a. en ändring i regeringsformen som innebär att det i lag skall kunna bestämmas att inom det förvaltningsrättsliga området inte bara Regeringsrätten utan även kammarrätt skall kunna bevilja resning och återställande av försutten tid samt att de extraordinära rättsmedlen skall regleras i en särskild lag.

Regeringen har i grundlagspropositionen Normgivningsfrågor på dataskyddsområdet, m.m. (prop. 1993/94:116) bl.a. föreslagit en sådan ändring i 11 kap. 11 § regeringsformen att det i lag skall kunna bestämmas att på förvaltningsrättens område inte bara Regeringsrätten utan även en lägre förvaltningsdomstol skall kunna bevilja resning och återställande av försutten tid. Ändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 1995. Riksdagen har nyligen som vilande antagit regeringens förslag till ändring i regeringsformen (1993/94:KU36, rskr. 1993/94:359).

I detta ärende tar vi upp frågan om kammarrätt skall kunna bevilja resning och återställande av försutten tid när ärendet avgjorts av länsrätt eller en förvaltningsmyndighet. I samband därmed behandlas också frågan om kammarrätt skall kunna pröva ansökningar enligt lagen (1988:205) om rättsprövning av vissa förvaltningsbeslut, om avgörandet fattats av en förvaltningsmyndighet, och frågan om en förlängning av lagens giltighetstid.

Betänkandena har remissbehandlats. En förteckning över de remissinstanser som har yttrat sig över Domstolsutredningens betänkande finns intagen i Ds 1993:5 (i bilaga 1) liksom en sammanställning av remissvaren. En förteckning över de remissinstanser som har yttrat sig över SOU 1992:138 bör fogas till protokollet som *bilaga 1*. En sammanställning av remissvaren i nu aktuella delar finns tillgänglig i Justitiedepartementet (dnr Ju92/4966).

Slutligen tar vi upp vissa frågor som har samband med den beslutade nedläggningen av Försäkringsöverdomstolen.

Regeringen beslutade den 25 augusti 1994 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 2*. Lagrådet har lämnat lagförslagen utan erinran. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 3*. Det till Lagrådet remitterade förslaget (nr 2:86) till ändring i kyrkolagen (1992:300) tas inte upp i denna proposition eftersom det delvis omfattar samma lagrum som behandlas i regeringens skrivelse (1994:1) till kyrkomötet.

Vissa redaktionella ändringar har gjorts i de remitterade förslagen. Efter lagrådsgranskningen har vidare gjorts en följdändring i lagförslag 103.

4 Bakgrund

Före 1971 års förvaltningsreform fanns det egentligen bara två allmänna förvaltningsdomstolar, nämligen Regeringsrätten samt för vissa måltyper den dåvarande Kammarrätten, som låg i Stockholm och hade hela riket som domkrets. Vid reformen inrättades två slags länsdomstolar, länsrätter och länsrättsrätter. Dessa domstolar var organisatoriskt knutna till länsstyrelserna, från vilka de tog över vissa uppgifter. Genom reformen år 1971 byggdes kammarrättsorganisationen ut kraftigt. En ny kammarrätt inrättades i Göteborg. Senare tillkom även kammarrätter i Sundsvall och Jönköping. Kammarrätterna blev allmänna förvaltningsdomstolar. Kammarrätternas målområde ändrades så att det i stort blev detsamma som Regeringsrättens.

Genom länsrättsreformen år 1979 tillskapades de nuvarande fristående länsrätterna. Först därigenom blev organisationen av allmänna förvaltningsdomstolar komplett. Förutom uppgiften att vara besvärinstans har länsrätten från år 1979 och senare även fått uppgiften att besluta som första instans i en rad förvaltningsfrågor. I andra måltyper har länsrätterna till uppgift att pröva överklaganden av beslut som har fattats av förvaltningsmyndigheter. I princip kan alla beslut som fattas av länsrätt överklagas till kammarrätt. Emellertid överklagas alljämt många förvaltningsmyndigheters beslut inte till en överordnad myndighet eller till länsrätt utan direkt till kammarrätt. Inom denna grupp finns ärenden av vitt skilda slag. Om man räknar antalet måltyper kan denna grupp sägas vara den dominerande i förvaltningsrättskipningen.

När länsrätterna bildades, övertog de arbetsuppgifter som tidigare hade utförts av länsdomstolarna. En av anledningarna till att länsrätternas målområde inte ökades i samband med omorganisationen var att man ansåg att de nya domstolarna skulle utgöra bärkraftiga enheter med befintligt målområde. Länsrätternas målområde utökades dock den 1 juli 1991 genom att Riksförsäkringsverkets och allmän försäkringskassas beslut i ärenden om socialförsäkring sedan dess skall överklagas till länsrätt (prop. 1990/91:80) och den 1 januari 1992 när länsrätterna

fick uppgiften att som första instans pröva frågor om psykiatrisk tvångsvård (prop. 1990/91:58). Som framgått av det föregående har också fler ärendetyper tillförts länsrätterna successivt.

Som nämnts ovan kan i princip alla beslut som fattats av länsrätt överklagas till kammarrätt. Domstolen är skyldig att pröva alla mål som överklagas till den. Från och med den 1 oktober 1994 gäller dock generella regler om prövningstillstånd i ledet länsrätt - kammarrätt i de fall det är särskilt föreskrivet. Sådana föreskrifter har meddelats för studiestöds-, kriminalvårds- och de flesta körkortsmålen. För närvarande finns också förslag i riksdagen om att det skall krävas prövningstillstånd i kammarrätt för ytterligare måltyper, t.ex. tillstånd i dataärenden (prop. 1993/94:217). Prövningstillstånd skall meddelas om det finns anledning att ändra länsrättens avgörande (ändringsdispens), om det är av vikt för ledningen av rättstillämpningen att överprövning görs (prejudikatdispens) eller om det annars finns synnerliga skäl att pröva talan (extraordinär dispens).

Kammarrätterna handlägger i dag omkring 280 måltyper. Kammarrättens prövning är fullständig.

Kammarrättens avgöranden kan i allmänhet överklagas till Regeringsrätten. Fram till den 1 juli 1995 överklagas dock socialförsäkringsmål till den särskilda slutinstansen Försäkringsöverdomstolen. Regeringsrätten och Försäkringsöverdomstolen tar inte upp alla överklaganden till fullständig prövning. För att dessa domstolar skall pröva överklaganden av en kammarrätts beslut i ett mål som har anhängiggjorts i kammarrätten genom överklagande eller underställning, krävs att domstolen meddelar prövningstillstånd; prejudikatdispens eller extraordinär dispens. Prövningstillstånd i Regeringsrätten krävs dock inte för vissa måltyper där Riksdagens ombudsmän eller Justitiekanslern för talan.

Förfarandet i de allmänna förvaltningsdomstolarna regleras i första hand av bestämmelserna i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar (AFDL) och förvaltningsprocesslagen (1971:291; FPL).

I lagen om allmänna förvaltningsdomstolar finns regler om bl.a. organisation, behörighet, domförhet, ledamöter, nämndemän och sakkunniga. Förvaltningsprocesslagen innehåller bl.a. bestämmelser om måls anhängiggörande, handläggning, bevismedel och beslut. Förvaltningsprocesslagen hänvisar beträffande vissa processuella frågor till bestämmelserna i rättegångsbalken.

Länsrätten är som regel domför med en lagfaren domare och tre nämndemän. Flertalet mål avgörs på handlingarna. Det gäller t.ex. mål om skatter, körkort och bistånd. Muntlig förhandling förekommer dock i alla typer av mål. I t.ex. mål om tvångsomhändertagande av barn eller missbrukare samt taxeringsmål där det förekommer skattetillägg är länsrätten skyldig att hålla muntlig förhandling om den enskilde har begärt det. Många mål kan även avgöras av en lagfaren domare ensam. Detta gäller för ett antal i 18 § AFDL uppräknade mål samt mål i vilka saken är uppenbar.

I kammarrätten avgörs enligt huvudregeln målen av tre lagfarna

ledamöter. Även vissa frågor som kommer upp under beredningens gång i ett mål skall beslutas kollegialt. Det gäller t.ex. avslag på en begäran om muntlig förhandling. Frågor om prövningstillstånd får avgöras av två ledamöter, om de är ense om slutet. I vissa typer av mål deltar två nämndemän. Det gäller bl.a. mål om tvångsomhändertagande av barn eller missbrukare, verkställighet av allmän domstols dom beträffande vårdnad om eller umgänge med barn samt socialförsäkring.

I Regeringsrätten avgörs målen normalt av fem regeringsråd. Domstolen är dock domför med fyra regeringsråd, om tre av dessa är ense om slutet. Frågor om prövningstillstånd får avgöras av ett regeringsråd.

5 Utgångspunkter

En av grundtankarna i det reformarbete som under senare år har bedrivits på rättsväsendets område har varit att tyngdpunkten i rättskipningen skall ligga i första instans, dvs. den första domstolsprövningen skall ske i tingsrätt respektive länsrätt. De högre domstolsinstanserna skall endast överpröva de domar som har överklagats från den närmast lägre instansen.

Principen att tyngdpunkten i rättskipningen skall ligga i första instans samt att talan skall väckas i denna är praktiskt taget helt genomförd vid de allmänna domstolarna. Så är däremot inte fallet när det gäller de allmänna förvaltningsdomstolarna. Någon enhetlig instansordning finns inte inom denna domstolsorganisation. Den största delen av målen prövas visserligen av länsrätt som första domstolsinstans men merparten av de måltyper som prövas av kammarrätt får sin första domstolsprövning där. Enligt Domstolsutredningen bör en principiell utgångspunkt vara att den första domstolsprövningen i ett förvaltningsärende alltid sker i länsrätt. Utredningen föreslår därför att den första domstolsprövningen av ett stort antal typer av förvaltningsmål skall ske i länsrätt i stället för i kammarrätt. Förslaget har genomgående fått ett positivt mottagande under remissbehandlingen.

Frågan om instansordningen i de allmänna förvaltningsdomstolarna behandlades som redan nämnts i 1993 års budgetproposition (prop. 1992/93:100 bil. 3 s. 24 f och s. 93). Föredragande statsrådet uttalade därvid bl.a. att Domstolsutredningens principiella utgångspunkt är den riktiga och att tyngdpunkten i rättskipningen borde ligga i första instans också inom de allmänna förvaltningsdomstolarna och att hon avsåg att senare presentera regeringens förslag i dessa delar i en eller flera propositioner.

Enligt föredragandens mening var det emellertid av flera skäl angeläget att redan då ta ställning till den principiella frågan om instansordningen i de allmänna förvaltningsdomstolarna. Genom propositionen föreslog därför regeringen att riksdagen skulle godkänna de angivna riktlinjerna för instansordningen i de allmänna förvaltningsdomstolarna. Riksdagen biföll som redovisats ovan regeringens förslag.

I enlighet med det principiella ställningstagande som sålunda gjorts när det gäller förvaltningsrättskipningen pågår i regeringskansliet ett arbete med att genomföra omläggningen av instansordningen hos de allmänna förvaltningsdomstolarna så att länsrätt skall vara första dömande instans i målen. Som framgått är det en omfattande uppgift att förverkliga den nya principen. Det är därför lämpligt att gå fram etappvis. Såsom tidigare nämnts har den första etappen genomförts.

Vid en genomgång av de måltypen som överklagas till kammarrätt som första domstolsinstans i jämförelse med dem som överklagas till länsrätt framstår det som uppenbart att det inte är målens karaktär som varit avgörande för till vilken instans de skall överklagas. Att målen kommer från en central myndighet, särskild nämnd eller liknande synes inte heller ha påverkat valet av första domstolsinstans.

Som ett skäl mot att flytta ned en viss måltyp från kammarrätt till länsrätt brukar ibland anföras att förvaltningsmyndigheternas prövning av ärenden är av mycket kvalificerad natur och bygger på god kännedom och bred erfarenhet av det aktuella ämnesområdet. Enligt regeringens mening utgör detta förhållande inget skäl mot en nedflyttning i instansordningen. De allmänna förvaltningsdomstolarna har - liksom de allmänna domstolarna - en annan roll än förvaltningsmyndigheterna. De är inte specialiserade till sin funktion utan har till uppgift att göra en mer allmän juridisk bedömning. En allmän förvaltningsdomstols uppgift är i första hand att överpröva - inte ompröva - förvaltningsbesluten. Den omständigheten att det hos de förvaltningsmyndigheter som arbetar med ett avgränsat ämnesområde ofta finns en mycket god materiell sakkunskap som inte finns hos domstolarna saknar därför enligt vår mening egentlig betydelse när det gäller att avgöra om en viss måltyp lämpar sig för en nedflyttning i instanskedjan.

Inte heller det förhållandet att ett förvaltningsärende har prövats av en central eller regional myndighet med en särskilt kvalificerad sammansättning eller av en domstolsliknande nämnd av det slag som t.ex. Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd representerar utgör enligt regeringens mening tillräckligt skäl för att beslutet skall överklagas direkt till kammarrätt. Vi anser, liksom Domstolsutredningen, att oavsett hur kvalificerad förvaltningsmyndigheten än är kan och bör dess prövning inte ersätta en domstolsprövning. Den omständigheten att en domstolsliknande nämnd i vissa sammanhang - t.ex. vid tillämpningen av artikel 5 eller 6 i den europeiska konventionen för de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna - kan anses uppfylla de krav på självständig prövning som ställs ändrar inte denna bedömning. I annat fall borde man rent logiskt fullfölja resonemanget genom att konstatera att någon överprövning av förvaltningsdomstol över huvud taget inte är nödvändig och detta oavsett om det är länsrätt eller kammarrätt som är första domstolsinstans.

Det förekommer att den som arbetar med ett ämnesområde anser att just detta är så speciellt att det kräver en särskild ordning även för domstolsprövning. Det hävdas t.ex. att viss materiell lagstiftning är mer komplicerad än annan lagstiftning. Regeringen delar i likhet med

Domstolsutredningen inte denna uppfattning. Vid genomgången av de måltyper som i dag överklagas till kammarrätt som första domstolsinstans har vi i princip inte funnit någon måltyp som så mycket skiljer sig från dem som i dag prövas av länsrätt som första domstolsinstans att det krävs juristkollegial sammansättning för prövningen i första domstolsinstans. Allmänt sett innefattar de heller inte en svårare juridisk materia än de mål som i dag prövas av länsrätt.

Många av de måltyper som enligt Domstolsutredningens förslag skall flyttas ner i instansordningen är s.k. enpartsmål. Det innebär att om en domstol ändrar en förvaltningsmyndighets beslut till fördel för den enskilde kan inte myndigheten eller någon annan överklaga beslutet. Den omständigheten att många måltyper, om förslaget genomförs, kommer att avgöras av samtliga 24 länsrätter förändrar inte, enligt regeringens mening, förutsättningarna för en enhetlig rättstillämpning i enpartsmålen eftersom de i många fall redan tidigare varit spridda på flera avdelningar på samtliga kammarrätter. Regeringen avser emellertid att på grundval av Domstolsutredningens förslag under hösten 1994 påbörja ett arbete med att se över processordningen hos de allmänna förvaltningsdomstolarna. I det sammanhanget kommer också frågan om partsställningen inom förvaltningsprocessen att behandlas.

De principiella riktlinjer riksdagen har beslutat för instansordningen i de allmänna förvaltningsdomstolarna innebär att första domstolsinstans för de mål som i dag överklagas till kammarrätt som första domstolsinstans skall vara länsrätt.

Såsom framgått av redogörelsen i det föregående handlar det om att flytta ned ett stort antal måltyper. I 1993 års budgetproposition anmärktes att en principiell ordning med länsrätt som första instans inte behöver gälla för samtliga måltyper och att den fortsatta beredningen av Domstolsutredningens förslag får visa om det i fråga om vissa måltyper kan vara motiverat med undantag. Regeringen redovisar i det följande under olika avsnitt sina överväganden i denna fråga. Störst intresse tilldrar sig härvid naturligtvis de måltyper som har någon större volym. Till dessa hör bl.a. kommunalbesvärsmålen – exklusive de kyrkokommunala målen, vilka kommer att behandlas i annat sammanhang – (avsnitt 6). Av de mål som härrör från länsstyrelse och där länsstyrelse har fattat beslut som första instans är mål om körkortstillstånd den största målgruppen (avsnitt 7). I kammarrätt förekommer det också ett stort antal måltyper där beslut av olika förvaltningsmyndigheter eller särskilda nämnder överklagas direkt till kammarrätt. Målen från Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd förtjänar här särskild uppmärksamhet (avsnitt 8). I respektive avsnitt tar vi upp frågan om det skall krävas prövningstillstånd i kammarrätt för de aktuella måltyperna samt (i avsnitt 9) för ytterligare några måltyper. De måltyper som kan förekomma hos flera förvaltningsmyndigheter – t.ex. mål enligt lagen (1950:382) om svenskt medborgarskap som kan förekomma hos länsstyrelse, Statens invandrarverk och Utlänningsnämnden – redovisas endast under ett avsnitt.

De målgrupper som inte behandlas i detta ärende är de som berörs av arbete som pågår i annat sammanhang och som avser bl.a. frågan om

instansordningen. Som exempel kan nämnas att Regionberedningen (C 1992:06) bl.a. behandlar frågan om länsstyrelsens prövning av överklagande (dir. 1992:86). Länsstyrelsens roll i t.ex. plan- och byggärenden behandlas även av Plan- och byggutredningen (dir. 1992:104) och Miljöorganisationsutredningen (dir 1993:43). Ytterligare exempel är förslagen till ny lotterilag (prop. 1993/94:182), lagen om genetiskt modifierade organismer (prop. 1993/94:198) och miljöbalken (prop. 1994/95:10). De kvarvarande skattemål som överklagas direkt till kammarrätt behandlas inte heller med hänsyn till pågående arbete med skattelagstiftningen. Av skäl som vi närmare redovisar i avsnitt 8 behandlas inte heller sekretessmålen och vissa andra måltyper som har samband med dessa.

Inte heller behandlas i detta ärende det stora antal måltyper som i dag överklagas till kammarrätt som första domstolsinstans och där överklagandebestämmelsen finns i en förordning.

Från och med den 1 oktober 1994 har 14 § lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar (AFDL) en sådan lydelse att länsrätt ges behörighet att pröva mål i de fall det föreskrivs i lag eller annan författning. Det innebär således att en överklagandebestämmelse till länsrätt kan tas in i en förordning. I förarbetena till ändringen (prop. 1993/94:133 s. 30) diskuterades det nu valda sättet att reglera länsrätternas behörighet mot bakgrund av 11 kap. 4 § regeringsformen. Bestämmelsen utformades efter mönster av 8 § AFDL som ju hänvisar till vad som föreskrivs i både lag och förordning om kammarrätternas kompetens. Regeringen ansåg, trots den kritik som uttalats mot lösningen i 8 § AFDL, med hänsyn till de klara motivuttalanden som gjordes i samband med tillkomsten av 11 kap. 4 § regeringsformen samt till att frågan om domstolsprövning av normbeslut och förvaltningsbeslut då behandlades av Fri- och rättighetsutredningen (dir. 1991:119) att den i 8 § AFDL använda tekniken bör kunna användas i fortsättningen även för länsrätt till dess ett mer principiellt ställningstagande skall göras.

När det nu föreslås att genom lagändringar flytta ned ett stort antal måltyper till länsrätt måste motsvarande ändringar göras i de förordningar som finns i anslutning till lagarna för att undvika en blandad ordning för överklagande inom samma måltyp. Överklaganderegleringen bör inte annat än övergångsvis finnas i förordningar utan i möjligaste mån i lag. Nödvändiga förordningsändringar får göras successivt fram till dess att de nu föreslagna lagändringarna träder i kraft.

Avslutningsvis vill regeringen anmärka att det med tanke på det stora antal måltyper det rör sig om i ärendet inte är möjligt att redovisa överväganden om varje slag av mål för sig. Regeringen begränsar sig därför till övergripande synpunkter med undantag för de måltyper som särskilt angivits i det föregående.

Allra sist kan här nämnas att vissa frågor av intresse i detta sammanhang behandlas i Fri- och rättighetskommitténs slutbetänkande, Domstolsprövning av förvaltningsärenden (SOU 1994:117). Delvis berörs detta arbete i det följande.

6 Kommunalbesvärsmål

Regeringens förslag: Den första domstolsprövningen av kommunalbesvärsmål skall göras i länsrätt i stället för i kammarrätt.

Länsrätten skall i kommunalbesvärsmålen vara domför med en lagfaren ledamot och två särskilda ledamöter.

I kammarrätten skall de särskilda ledamöterna behållas.

Prövningstillstånd skall gälla för kommunalbesvärsmål i ledet länsrätt - kammarrätt.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens när det gäller instansordningen. Såvitt gäller domförhetsreglerna föreslås att länsrättens normala domförhetsregler skall användas och att den nuvarande särskilda sammansättningen i kammarrätten tas bort. Utredningen lämnar inget förslag såvitt avser frågan om prövningstillstånd.

Remissinstanserna: Det stora flertalet remissinstanser som yttrat sig i denna del ansluter sig till utredningens förslag. Några få instanser motsätter sig nedflyttning från kammarrätt till länsrätt. Ett antal instanser har synpunkter på de föreslagna domförhetsreglerna och anser att dessa bör ses över ytterligare.

Skälen för regeringens förslag: Sedan mitten av 1980-talet har det pågått ett omfattande arbete med att utforma förslag till en ny kommunallag. Kommunallagskommittén presenterade under år 1990 ett förslag till ny kommunallag i betänkandet Ny kommunallag (SOU 1990:24). Förslaget resulterade i den nu gällande kommunallagen (prop. 1990/91:117, bet. 1990/91:KU38, rskr. 1990/91:369, SFS 1991:900). Den nya kommunallagen framhäver tydligare än den tidigare särdragen i kommunalbesvärprocessen. I stället för begreppet kommunalbesvär infördes begreppet laglighetsprövning. Uttrycket kommunalbesvär används dock fortfarande, t.ex. när kommunalbesvär och förvaltningsbesvär jämförs med varandra.

I kommunallagen (1991:900) återfinns reglerna om laglighetsprövning i lagens 10 kap. Regler om laglighetsprövning finns även i 9, 22 och 37 kap. kyrkolagen (1992:300), 4 kap. 10 § kommunalförbundslagen (1985:894), 1 kap. 19 § och 2 kap. 9 § lagen (1979:411) om ändringar i Sveriges indelning i kommuner och landsting och 23 § lagen (1979:412) om kommunala indelningsdelegerade. Såsom nämnts i avsnitt 5 behandlas inte de kyrkokommunala målen i detta lagstiftningsarbete utan de kommer att behandlas i annat sammanhang.

Kommunalbesvär kännetecknas av att endast kommunmedlemmar har rätt att klaga, att beslutet kan angripas endast på vissa i lag angivna grunder och att domstolen kan undanröja det kommunala beslutet men inte sätta annat beslut i dess ställe.

Utmärkande för förvaltningsbesvär är däremot att rätten att överklaga

är begränsad till den som beslutet rör, att beslutet gått denne emot, att det överklagade beslutet omprövas allsidigt och att bifall till överklagandet kan leda till positiv ändring.

Vid sidan av dessa grundläggande skillnader finns det också en rad andra olikheter. Som exempel kan nämnas att en kommun inom kommunalbesvärsmrådet i regel kan fatta ett nytt beslut under besvärprocessens gång. Vid förvaltningsbesvär överflyttas däremot i regel den fortsatta ärendehandläggningen till besvärinstansen (domstolen). Ett annat särdrag för kommunalbesvären är att överklagandetiden löper från den dag då tillkännagivandet av beslutsprotokollet anslogs på kommunens anslagstavla och löper ut tre veckor senare. Besvärstiden för förvaltningsbesvär löper från den dag då part fått del av beslutet.

Skillnaderna mellan kommunalbesvär och förvaltningsbesvär förklaras av att de båda besvärstyperna har olika syften. Förvaltningsbesvären är ett medel för den enskilde som drabbas av ett beslut att skydda sina intressen genom att påkalla att beslutet överprövas av ett högre organ eller en domstol. Kommunalsbesvären tjänar framför allt som medel för kommunmedlemmarna i allmänhet att få till stånd en kontroll av kommunala besluts laglighet. Genom kommunalbesvärsreglerna hålls denna kontroll inom bestämda gränser, vilket är betingat av hänsynen till den kommunala självstyrelsen.

Kammarrätten är i kommunalbesvärsmål domför med tre lagfarna domare och två särskilda ledamöter som har god kännedom om kommunal verksamhet. Vissa kommunalbesvärsmål kan dock avgöras av kammarrätten i dess normala sammansättning.

Före år 1981 prövades kommunalbesvärsmålen av länsstyrelsen. Länsstyrelsens beslut kunde överklagas till Regeringsrätten. Det behövdes inte prövningstillstånd för att Regeringsrätten skulle pröva besvären. Landstingskommunala beslut kunde överklagas direkt till Regeringsrätten. Frågan om en ändrad instansordning för kommunalbesvärsmålen har diskuterats i flera utredningar. Kommunalsbesvärskommittén lämnade i december 1978 delbetänkandet Instansordningen i kommunalbesvärsmål (SOU 1978:84). Kommittén ansåg att kammarrätt skulle vara första domstolsinstans i kommunalbesvärsmål samt att det inte borde finnas någon länsinstans under kammarrätten eftersom en sådan skulle innebära att det skulle ta längre tid att få ett slutligt avgörande i målen. Remissopinionen var delad. Ca 60 remissinstanser tillstyrkte förslaget medan ett 40-tal ansåg att en länsinstans borde behållas.

Föredragande departementschefen anslöt sig i propositionen till kommitténs uppfattning att det inte skulle finnas någon länsinstans (prop. 1979/80:105). Han ansåg att behovet av att i rimlig tid få ett slutligt avgörande vägde tyngre än den kritik som hade riktats mot förslaget. Riksdagen godtog departementschefens överväganden (bet. 1979/80:KU 46, rskr. 1979/80:270). Den nuvarande instansordningen har funnits sedan den 1 januari 1981. Den innebär att kammarrätten som första domstolsinstans prövar kommunalbesvärsmål. För att Regeringsrätten skall pröva ett mål krävs prövningstillstånd.

Under år 1992 kom det in ca 1 400 mål till kammarrätterna avseende kommunallagen. Av dessa kom ca 316 in till Kammarrätten i Stockholm, ca 470 till Kammarrätten i Göteborg, ca 300 till Kammarrätten i Jönköping och ca 315 till Kammarrätten i Sundsvall.

Domstolsverket har utrett hur målen fördelar sig på de olika länen. Enligt denna utredning skulle 1565 kommunalbesvär och 123 överklaganden enligt kyrkolagen fördelas enligt följande.

Tabell 1

Län	Antal mål	Län	Antal mål
Stockholm	200	Kristianstad	65
Uppsala	60	Malmöhus	140
Södermanland	40	Halland	40
Gotland	5	Göteborgs och Bohus	15
Västmanland	40	Älvsborg	70
Östergötland	100	Värmland	5
Jönköping	70	Kopparberg	45
Kronoberg	35	Gävleborg	55
Kalmar	90	Västernorrland	35
Blekinge	20	Jämtland	20
Skaraborg	50	Västerbotten	70
Örebro	45	Norrbotten	110

Kommunalbesvärsmålen är som tidigare nämnts en relativt stor grupp mål som inte har prövats av domstol innan de kommer till kammarrätt. Detta förhållande stämmer dåligt med principen att tyngdpunkten i rättskipningen skall ligga i första instans. Regeringen anser att en positiv effekt av en nedflyttning av kommunalbesvärsmålen i instanskedjan skulle vara att man återinför en prövning inom länet. Ytterligare en fördel med att målen flyttas till länsrätt är att instansordningen blir mera enhetlig. Den nuvarande ordningen är inte helt bekymmersfri. Det kan ibland vara svårt för både den enskilde och beslutsmyndigheten att avgöra om ett överklagande är ett kommunalbesvär eller ett förvaltningsbesvär och om det därför skall överklagas till kammarrätt eller länsrätt. Som exempel kan nämnas att vissa beslut enligt socialtjänstlagen kan angripas både genom förvaltningsbesvär och genom kommunalbesvär. Om länsrätterna handlägger båda typerna av besvär elimineras risken att besvaren sänds till fel domstol med tidsutdräkt och eventuella rättsförluster som följd.

Huvudargumentet mot att länsrätt prövar kommunalbesvärsmål är risken för att handläggningstiden för de mål som fullföljs blir för lång. Ett annat argument som några av remissinstanserna anfört är att det krävs en juristkollegial sammansättning vid den första domstolsprövningen. Även det förhållandet att kommunalbesvärsmålen många gånger gäller lagligheten av beslut fattade av stora beslutande församlingar brukar anföras mot en nedflyttning.

Regeringen delar Domstolsutredningens uppfattning att kommunal-

besvärsmålen allmänt sett inte kan anses vara så särpräglade i förhållande till andra mål att det bör hindra en nedflyttning. De särskilda sammansättningsregler som gäller i kommunalbesvärsmål utgör – som vi strax återkommer till – inte heller något hinder mot en nedflyttning. Inte heller kan det ha någon avgörande betydelse hur många personer som har deltagit i ett beslut vid valet av vilken domstol som skall överpröva ett ärende. Handläggningstiden fram till ett lagakraftvunnet beslut behöver inte förlängas för de mål som stannar i länsrätt, eftersom en nedflyttning av målen till länsrätt samtidigt innebär att målen generellt sett bör få en kortare handläggningstid vid den första domstolsprövningen än vad som är fallet i dag. Det beror bl.a. på att varje enskild länsrätt kommer att få ett betydligt mindre antal kommunalbesvärsmål än vad respektive kammarrätt har i dag. Däremot kan det finnas en risk för att handläggningstiden förlängs i de mål som överklagas till kammarrätt. Det kan i viss mån motverkas av om det – som vi återkommer till i det följande – krävs prövningstillstånd för kommunalbesvärsmål i kammarrätt. Det bör här även beaktas att kammarrätternas arbetsbelastning minskar, ju fler mål som flyttas till länsrätt.

Huvudskälet till att man övergav tanken på en länsinstans vid 1981 års reform var att man ville undvika de stötande långa väntetider som ibland förekommit i fall som fullföljdes till Regeringsrätten. I dagsläget råder inte samma besvärande förhållanden i Regeringsrätten. Situationen i Regeringsrätten borde förbättras ytterligare genom de nyligen beslutade reglerna om att prövningstillstånd skall gälla i sekretessmål (prop. 1993/94:133) samt genom att fler mål överprövas först i länsrätt.

En förutsättning för nedflyttning av kommunalbesvärsmålen till länsrätt är att länsrätten vid sin prövning har en *sammansättning* som svarar mot de krav som måste ställas.

Vid behandling av kommunalbesvärsmål skall kammarrätten bestå av tre lagfarna ledamöter och två särskilda ledamöter. I vissa fall är dock kammarrätten domför utan de särskilda ledamöterna (13 a § AFDL).

Länsrättens normala sammansättning vid avgörande av mål är en juristdomare och tre nämndemän, (18 § AFDL). Länsrätten är dock domför med en lagfaren domare ensam i vissa angivna fall. Vid en nedflyttning av kommunalbesvärsmålen till länsrätt måste det övervägas om länsrättens vanliga sammansättningsregler även bör gälla kommunalbesvärsmålen eller om det behövs en särskild sammansättning i dessa mål.

Som tidigare har nämnts var det inte målens karaktär som var huvudskälet till att man valde kammarrätt som besvärinstans i stället för länsrätt. Regeringen delar Domstolsutredningens uppfattning att kommunalbesvärsmålen inte är så särpräglade i förhållande till andra mål att den första besvärspövningen behöver ske i juristkollegial sammansättning. Regeringen anser det därför inte motiverat att ändra länsrätts normala sammansättning såvitt avser inslaget av jurister om målen flyttas ner.

Den av Domstolsutredningen föreslagna sammansättningen dvs. en juristdomare och tre nämndemän anser regeringen däremot i likhet med

Justitiekanslern inte tillfredsställande, eftersom den innebär att i länsrättens avgöranden av besvär över landstings och kommuners beslut kommer nämndemän att delta, vilka utsetts genom val förrättade av just samma landsting och kommuner.

Med den föreslagna sammansättningen utan särskilda ledamöter bedömde Domstolsutredningen "det sannolikt att domstolen i många fall kommer att anse det nödvändigt att inhämta yttrande från sakkunnigt håll för att få ett ordentligt beslutsunderlag innan den avgör målet. Kommunförbundet och Landstingsförbundet bör kunna utnyttjas för sakkunnigutlåtande." Att regelmässigt vara tvungen att inhämta sakkunnigyttanden anser regeringen inte är någon bra ordning dels därför att det finns risk för en fördröjning av handläggningen, dels därför att de föreslagna sakkunniginstanserna ofta biträder kommunen i processen.

Frågan om expertledamöters medverkan i domstolsarbetet har diskuterats i flera lagstiftningsärenden, senast i propositionen om psykiatrisk tvångsvård, m.m. (prop. 1990/91:58). Lagrådet ansåg vid sin granskning av lagförslaget att länsrätten vid prövningen av målen skulle förstärkas med en erfaren psykiatriker. Möjligheten för länsrätten att anlita en psykiatriker som utomstående sakkunnig ansåg Lagrådet inte utgöra ett likvärdigt alternativ. Därvid erinrade Lagrådet bl.a. om att rätten vid överläggningen till dom inte har någon sakkunskap till hjälp vid bedömningen av den medicinska argumenteringen. Departementschefen hade förståelse för att sakkunskap i medicinska frågor behöver kunna utnyttjas vid den rättsliga prövningen. Att låta en erfaren psykiatriker delta som ledamot i alla mål som skall avgöras av fullsuttet rätt skulle ge en garanti för att psykiatriska frågeställningar blir väl belysta inför rättens avgörande. Enligt departementschefens bedömning kunde man dock inte utgå från att en läkarledamot generellt skulle behövas i varje sådant mål. Departementschefen framhöll vidare att en ordning med en läkarledamot i rätten inte bara är till fördel utan också är förenad med en klar nackdel från rättssäkerhetssynpunkt. En viktig aspekt är att det ligger nära till hands och i varje fall inte kan uteslutas att en läkarledamot under överläggning inför domstolens avgörande lämnar upplysningar i medicinska frågor av sådan innebörd att beslutsunderlaget tillförs något nytt utan att patienten får del av uppgifterna och bereds möjlighet att bemöta dessa. Departementschefen framhöll att det således fanns en risk för att avgörandet av målet kommer att bygga på väsentliga medicinska uppgifter och bedömningar som inte har kommunicerats med parten. Mot denna bakgrund var han inte beredd att förorda en lösning med en särskild ledamot i rätten. Han ansåg däremot att det föreslagna systemet med särskilda fasta sakkunniga som tillhandagår domstolen med yttrande borde kunna utvecklas något.

Särskilda ledamöter i kommunalbesvärsmål har funnits i tio år. Erfarenheterna av systemet har ansetts vara positiva i allt väsentligt. Särskilt värdefulla har ledamöternas kunskaper om kommunala förhållanden varit i mål rörande den kommunala kompetensen.

Det som talar för ett system med särskilda ledamöter i kommunal-

besvärsmål är att de otvivelaktigt tillför domstolen erforderlig sakkunskap på ett område som till stor del får sitt innehåll genom praxis. Regeringen anser det därför lika angeläget att nu tillföra länsrätterna samma sakkunskap som ansågs vara nödvändig för kammarrätterna när de tillfördes dessa mål. Till skillnad från de särskilda ledamöter som finns inom andra områden är de särskilda ledamöterna i kommunalbesvärsmål inte utsedda för att avge synpunkter på tekniskt komplicerade förhållanden. I stället motiveras ledamöternas deltagande av att de har god kännedom om kommunala förhållanden. Detta är av stort värde eftersom de sakfrågor som kan förekomma i dessa mål rör sig inom ett mycket vidsträckt område. De särskilda ledamöterna utgörs bl.a. av tjänstemän inom den offentliga verksamheten och inslaget av jurister är inte obetydligt. De skäl som hindrade införandet av särskilda ledamöter i mål om psykiatrisk tvångsvård har därför ingen giltighet såvitt gäller kommunalbesvärsmålen.

Mot bakgrund härav föreslår regeringen att den första domstolsprovningen av kommunalbesvärsmål skall vara länsrätt och att länsrätt i kommunalbesvärsmål skall vara domför med en ordinarie ledamot och två särskilda ledamöter. I kammarrätt bör de särskilda ledamöterna vara kvar enligt det nu gällande systemet. Den nya regeln föranleder en ändring av 17 § och införandet av två nya paragrafer i lagen om allmänna förvaltningsdomstolar (17 a och 17 b §§).

Nedflyttningen av kommunalbesvärsmål från kammarrätt till länsrätt innebär att instanskedjan förlängs med en domstolsinstans. Instanskedjans längd, kravet på ett snabbt lagakraftvunnet avgörande, den föreslagna sammansättningen i länsrätt och utformningen av reglerna om provningstillstånd i kammarrätt gör att kommunalbesvärsmålen, även om målens karaktär gör att det kommer att bli vanligt att bevilja provningstillstånd, bör omfattas av systemet med provningstillstånd i ledet länsrätt – kammarrätt.

7 Mål där länsstyrelsen beslutar som första instans

Regeringens förslag: I detta avsnitt föreslås att den första domstolsprovningen av ett stort antal måltypen där länsstyrelse beslutat som första instans skall göras i länsrätt i stället för i kammarrätt.

Provningstillstånd skall gälla för dessa måltypen i ledet länsrätt – kammarrätt.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens. Utredningen lämnar dock inget förslag såvitt avser frågan om provningstillstånd.

Remissinstanserna: Remissutfallet är splittrat. Vissa instanser godtar utredningens förslag i dess helhet, vissa andra avstyrker förslaget helt

eller i vissa delar. Flera instanser påpekar olägenheten med en för lång instanskedja och några framhåller därför att förslaget i denna del måste behandlas i samband med frågan om ett införande av prövningstillstånd i ledet länsrätt - kammarrätt.

Skälen för regeringens förslag: Bland länsstyrelsens många uppgifter ingår tillståndsgivning, godkännande, auktorisation och registrering. Ett exempel på registreringsmål är mål enligt lagen (1950:382) om svenskt medborgarskap. Lagen medger ett förenklat förfarande genom anmälan hos länsstyrelse. Enligt lagen (1974:191) om bevakningsföretag förutsätter drivandet av ett sådant företag länsstyrelsens auktorisation och godkännande av personal. Det är typiska myndighetsuppgifter. Domstolsprövning i ovan nämnda fall blir aktuell först när en länsstyrelse vägrar registrering eller att lämna ett tillstånd eller återkallar ett givet tillstånd. Länsstyrelsens beslut i dessa frågor kan i många fall överklagas till kammarrätt.

Beträffande var och en av dessa måltyper finns det inte något som talar emot att tillämpa huvudprincipen att den första domstolsprövningen skall ligga i länsrätt. Med undantag för mål som gäller körkortstillstånd m.m. - som vi återkommer till i det följande - förekommer flertalet av de aktuella måltyperna endast undantagsvis. I sådana mål måste domaren ofta på nytt sätta sig in i lagstiftning och förarbeten. Det tar därför i regel längre tid att avgöra sådana mål än mer frekventa mål. Det problemet kan möjligen bli något mer påtagligt i länsrätt än i kammarrätt. Problemet skall emellertid inte överdrivas eftersom merparten av de måltyper det nu är fråga om, förekommer så sällan i kammarrätterna att man inte heller i dessa domstolar kan arbeta upp någon större förtrogenhet med målen. Man skall också komma ihåg att varje kammarrätt består av flera avdelningar och att antalet ordinarie juristdomare i länsrätterna inte är större än i kammarrätterna.

Nedflyttningen av dessa måltyper till länsrätt och rättens sammansättning - en ordinarie ledamot och tre nämndemän - innebär även att avgörandena i målen får en bättre lokal förankring. Regeringen föreslår därför att samtliga här aktuella måltyper flyttas ned i instanskedjan, nämligen mål enligt

- lagen (1933:269) om ägofred,
- lagen (1950:382) om svenskt medborgarskap,
- lagen (1952:166) om häradsallmänningar,
- lagen (1952:167) om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna,
- lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar,
- delgivningslagen (1970:428),
- lagen (1972:435) om överlastavgift,
- lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter,
- lagen (1974:191) om bevakningsföretag,
- lagen (1975:417) om sambruksföreningar,
- lagen (1976:997) om vattenförbund,
- lagen (1977:654) om kungörande i mål och ärenden hos myndighet m.m.,
- ransoneringslagen (1978:268),
- lagen (1979:560) om transportförmedling,

- lagen (1979:561) om biluthyrning,
- socialtjänstlagen (1980:620),
- vattenlagen (1983:291),
- jaktlagen (1987:259),
- lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar,
- yrkestrafiklagen (1988:263),
- lagen (1988:950) om kulturminnen m.m.,
- lagen (1990:484) om övervakningskameror m.m.,
- minerallagen (1991:45) och
- lagen (1992:1368) om tillstånd till förvärv av fast egendom.

Nedflyttningen av nu aktuella mål från kammarrätt till länsrätt innebär att instanskedjan förlängs med en domstolsinstans. Innan ett mål anhängiggörs i länsrätt har ärendet redan prövats av länsstyrelse. Ett system med obegränsad rätt till prövning i kammarrätt skulle medföra en alltför lång instanskedja för dessa mål. Redan det skälet talar för ett krav på prövningstillstånd i ledet länsrätt - kammarrätt. Ingen av måltyperna är sådan att det finns anledning att avstå från en sådan ordning.

Justitiekanslern har rätt att föra talan i mål enligt lagen (1990:484) om övervakningskameror m.m. Justitiekanslern bör inte omfattas av kravet på prövningstillstånd i kammarrätt. I propositionen om en reformerad datalag (prop. 1993/94:217) föreslås bl.a. en sådan ändring av 34 a § förvaltningsprocesslagen (1971:291) som innebär ett generellt undantag från prövningstillstånd i kammarrätt när talan förs av Riksdagens ombudsmän eller Justitiekanslern. I det här framlagda förslaget till ändring i förstnämnda lag räcker det därför med en erinran om den generella regeln.

Särskilt om mål om körkortstillstånd m.m.

Som redan nämnts överprövar länsrätt fr.o.m. den 1 oktober 1994 länsstyrelsens beslut om körkortsingripande. Andra körkortsärenden överklagas däremot direkt i kammarrätt.

Den som vill ha ett körkort måste, förutom att avlägga förarprov, ansöka om och få ett körkortstillstånd. Det är länsstyrelsen i det län där sökanden är kyrkobokförd som prövar om körkortstillstånd kan meddelas. Vistas sökanden i ett annat län, kan länsstyrelsen flytta över prövningen till den länsstyrelse där sökanden vistas. Om sökanden inte är kyrkobokförd i Sverige, prövas frågan av länsstyrelsen i det län där sökanden vistas.

Körkortstillstånd får meddelas endast den som med hänsyn till sina personliga och medicinska förhållanden kan anses lämplig som förare av motordrivet fordon. Tillståndet gäller under fyra år. Länsstyrelsen kan på sökandens begäran ge förhandsbesked i frågan om det finns hinder mot att körkortstillstånd meddelas.

Länsstyrelsen skall när ansökningsen kommer in förordna om personutredning i de fall det behövs. Personutredningen görs av polismyndigheten som med eget yttrande överlämnar utredningen till

länsstyrelsen. Länsstyrelsen kan förordna om ytterligare utredning, t.ex. läkarundersökning eller inhämtande av yttrande från sociala myndigheter.

Om länsstyrelsen vid prövningen av en ansökan eller en begäran om förhandsbesked anser att det finns hinder mot att körkortstillstånd meddelas, skall länsstyrelsen bestämma en spärrtid under vilken körkortstillstånd inte får meddelas. Spärrtid skall dock inte bestämmas, om beslutet att inte meddela körkortstillstånd beror på sjukdom eller underlåtenhet att följa ett föreläggande.

Länsstyrelsen skall när den meddelar körkortstillstånd även föreskriva de villkor för körkort som föranleds av medicinska skäl.

Körkortstillstånd krävs inte bara när en person för första gången skall bli innehavare av ett körkort utan även i en del fall då körkortet har varit återkallat. Körkortstillstånd kan meddelas under löpande spärrtid, dvs. den tid under vilket körkortet är återkallat. En sådan ansökan får inte prövas slutligt förrän tidigast två månader före spärrtidens utgång.

Länsstyrelsens beslut att inte meddela körkortstillstånd, att bestämma en spärrtid samt att meddela ett negativt förhandsbesked får överklagas till kammarrätten.

Länsstyrelsen kan under vissa förutsättningar besluta om undantag från körkortslagstiftningens bestämmelser. Länsstyrelsens beslut i dispensfrågor överklagas inte till domstol utan till Vägverket.

Länsstyrelsen beslutar även i frågor om godkännande och utbyte av utländska körkort.

Under år 1992 meddelade länsstyrelserna ca 211 000 beslut i körkortsärenden. Den absolut största delen avsåg beslut om körkortstillstånd. Även om merparten av besluten är gynnande för den enskilde, är antalet avslagsbeslut inte litet. Många avslagsbeslut överklagas till kammarrätt. Under år 1992 kom det in drygt 1 000 sådana mål till kammarrätterna.

Det finns inget som talar emot att tillämpa huvudprincipen - att den första domstolsprövningen skall ligga i länsrätt - på mål om körkortstillstånd m.m. Det finns tvärtom starka skäl för en ändrad ordning (jfr bet. 1993/94:JuU24). Länsrätterna har en stor erfarenhet av att handlägga körkortsfall. De har sedan år 1979 beslutat som första instans i frågor som gäller ingripande mot innehavare av körkort och kommer från den 1 oktober 1994 att vara besvärsinstans till länsstyrelsen i sådana frågor. Den bedömning som skall göras i nu aktuella måltyper är i princip densamma som länsrätterna redan gör när de återkallar körkort. Det är också värdefullt att det är enhetliga regler för överklagande för hela körkortsområdet.

Nedflyttningen av mål om körkortstillstånd m.m. från kammarrätt till länsrätt innebär att instanskedjan förlängs med en domstolsinstans. Innan ett mål anhängiggörs i länsrätt har ärendet redan prövats av länsstyrelse. I likhet med vad som från den 1 oktober blir gällande beträffande övriga körkortsfall (prop. 1993/94:133) bör det ställas upp ett krav på prövningstillstånd i ledet länsrätt - kammarrätt för att undvika en alltför lång instanskedja för dessa mål.

Förslagen föranleder en ändring i 47 § körkortslagen (1977:477).

Regeringens förslag: I detta avsnitt föreslås att den första domstolsprövningen av ett stort antal andra måltyper som i dag prövas av kammarrätt som första domstolsinstans skall göras i länsrätt i stället för i kammarrätt.

Prövningstillstånd skall gälla för dessa måltyper i ledet länsrätt - kammarrätt.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens. Utredningen lämnar dock inget förslag såvitt avser frågan om prövningstillstånd.

Remissinstanserna: En knapp majoritet av de remissinstanser som har yttrat sig över målen från Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd tillstyrker utredningens förslag. Många instanser anser dock att det med hänsyn till nämndens kvalificerade sammansättning och målens karaktär finns skäl att särbehandla just dessa mål och göra undantag från principen att den första domstolsprövningen skall ske i länsrätt. Vissa instanser anser att nämndens beslut skall som i dag överprövas av kammarrätt, vissa andra att nämndens beslut kan överklagas direkt till Regeringsrätten. Socialstyrelsen anser att nämndens funktion bör regionaliseras och att den nuvarande nämnden kan utgöra överprövningsinstans vars beslut eventuellt skall kunna överklagas till Regeringsrätten. Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd föreslår i sitt yttrande att nämnden görs till specialdomstol och får bli sista instans i dessa mål. Några remissinstanser - som godtar utredningens förslag om nedflyttning från länsrätt till kammarrätt - förordar en annan lösning av forumfrågan. De anser att det inte är bra att endast en enda länsrätt blir behörig att pröva dessa mål. De instanser som har yttrat sig över övriga målgrupper ansluter sig till utredningens ställningstagande.

Skälen för regeringens förslag: Kammarrätterna handlägger i dag drygt 280 måltyper. Omkring 80 av dessa måltyper har prövats av länsrätt innan de kommer till kammarrätt. De nu presenterade förslagen innebär att ytterligare 92 måltyper blir prövade av länsrätt. Kammarrätterna kommer således trots detta att som första domstolsinstans överpröva förvaltningsbeslut i ett stort antal måltyper. Även om måltyperna är många, är dock antalet mål relativt begränsat. Det handlar här om mål som överklagas till kammarrätt från regionala eller centrala förvaltningsmyndigheter eller särskilda nämnder som är inrättade för särskilda måltyper. I lagen (1978:234) om nämnder för vissa trafikfrågor finns ett exempel på mål som - utan att vara kommunalbesvär - överklagas direkt från kommunal nämnd till kammarrätt. Det som kan överklagas är beslut om avgift för att medge undantag från lokal vägtrafikföreskrift. Mål enligt patientjournalagen (1985:562) överklagas från Socialstyrelsen och kan bl.a. avse återlämnande av patientjournal. Det förekommer även att flera myndigheter prövar mål enligt samma lag, vilket innebär att en måltyp hos kammarrätt kan

komma från olika underinstanser. Ett exempel på sådana mål är mål enligt aktiebolagslagen (1975:1385) där beslut att utse minoritetsrevisor eller, om behörig revisor saknas, att utse sådan, liksom vissa registreringsfrågor kan överklagas. Målen kommer både från Patent- och registreringsverket och länsstyrelse.

Som nämnts ovan behandlar vi i detta ärende inte alla de måltyper som faller under denna grupp. Det gäller bl.a. sådana som redan är föremål för lagstiftningsarbete, vari det bl.a. ingår en översyn av överklagandebestämmelserna. Inte heller behandlas frågan om nedflyttning av sekretessmål i detta lagstiftningsarbete. I fråga om merparten av sekretessmålen inger det inga betänkligheter att flytta ned målen. Emellertid finns det ett fåtal fall där den nuvarande processordningen inger betänkligheter. Det gäller om en allmän handling förvaras hos t.ex. Justitiekanslern, en av regeringen särskilt tillsatt undersökningskommission, Säkerhetspolisen eller annan myndighet under regeringen. Domstolsutredningens förslag innebär att målgruppen i sin helhet förs till länsrätt med uppgiften att avgöra målet med ett beslut som, om det innebär att uppgifter lämnas ut, inte kan överklagas eller inhiberas. Denna konsekvens inger regeringen betänkligheter med tanke på de viktiga allmänna intressen som sekretessen i sådana mål kan tänkas avse att skydda. Frågan bör därför övervägas ytterligare. I det sammanhanget kommer även instansordningen avseende övriga måltyper som berör yttrandefriheten att behandlas, såsom beslut av Biografbyrån och Granskningsnämnden för radio och TV.

De principiella överväganden som vi har redovisat i det föregående (avsnitt 5) är tillämpliga även i fråga om nu aktuella måltyper. Inga av dessa målgrupper utom mål från Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd, mål enligt tullagen (1987:1065) och mål enligt utlänningslagen (1989:529) är särskilt vanligt förekommande.

En invändning, som bl.a. framkom under Domstolsutredningens arbete, mot att sprida ut dessa måltyper med få mål från fyra till 24 domstolar är att en sådan åtgärd i vissa fall kan innebära att en länsrätt kan få väldigt få mål av en viss typ och att vissa måltyper därför borde koncentreras till några domstolar så att dessa kan bygga upp erforderlig kompetens. Eftersom belägenheten av centralmyndigheten, såvitt den inte överprövat en regional/lokal myndighets beslut, kommer att bli styrande för till vilken länsrätt beslutet skall överklagas enligt den nyligen beslutade ändringen i 14 § AFDL, som träder i kraft den 1 oktober 1994, kommer en bestämd måltyp i allmänhet att koncentreras till en länsrätt.

I likhet med Domstolsutredningen anser regeringen därför att det för beslut enligt de lagar som redovisas i det följande inte finns något som talar emot att tillämpa huvudprincipen, om att den första domstolsprövningen skall ligga i länsrätt. Det förhållandet att de överklagbara besluten fattats av en central myndighet eller en för ändamålet särskilt inrättad nämnd förändrar inte den grundläggande bedömningen. Vi återkommer till den frågan i anslutning till att vi behandlar målen från Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd. Vissa av Finansinspektionens beslut bör dock, som vi skall återkomma till, undantas. Regeringen

föreslår därför att övriga här aktuella måltyper flyttas ned i Prop. 1994/95:27 instanskedjan, nämligen mål enligt

- lagen (1929:116) om tillsyn över stiftelser,
- lagen (1942:335) om särskilda skyddsåtgärder för vissa kraftanläggningar m.m.,
- lagen (1944:133) om kastrering,
- lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelser i Sverige,
- religionfrihetslagen (1951:680),
- luftfartslagen (1957:297),
- lagen (1960:409) om förbud i vissa fall mot verksamhet på hälso- och sjukvårdens område,
- lagen (1966:314) om kontinentalsockeln,
- lagen (1972:119) om fastställande av könstillhörighet i vissa fall,
- lagen (1972:262) om understödsföreningar,
- växtskyddslagen (1972:318),
- lagen (1973:137) om ekonomiskt bistånd till svenska medborgare i utlandet m.m.,
- handelsregisterlagen (1974:157),
- bisjukdomslagen (1974:211),
- transplantationslagen (1975:190),
- aktiebolagslagen (1975:1385),
- lagen (1977:439) om kommunal energiplanering,
- lagen (1978:234) om nämnder för vissa trafikfrågor,
- jordförvärvslagen (1979:230),
- lagen (1979:425) om skötsel av jordbruksmark,
- skogsvårdslagen (1979:429),
- lagen (1980:424) om åtgärder mot vattenförorening från fartyg,
- försäkringsrörelselagen (1982:713),
- lagen (1983:738) om bekämpande av salmonella hos djur,
- lagen (1984:409) om avgift på gödselmedel,
- lagen (1984:542) om behörighet att utöva yrke inom hälso- och sjukvården m.m.,
- lagen (1985:295) om foder,
- lagen (1985:449) om rätt att driva viss linjetrafik,
- patientjournalagen (1985:562),
- skollagen (1985:1100),
- bilavgaslagen (1986:1386),
- bankrörelselagen (1987:617),
- tullagen (1987:1065),
- fartygssäkerhetslagen (1988:49),
- strålskyddslagen (1988:220),
- lagen (1988:328) om fordonsskatt på utländska fordon,
- lagen (1989:508) om försäkringsmäklare,
- utlänningslagen (1989:529),
- aktiekontolagen (1989:827),
- lagen (1990:712) om undersökning av olyckor,
- lagen (1990:1114) om värdepappersfonder,
- järnvägssäkerhetslagen (1990:1157),

- insiderlagen (1990:1342),
- lagen (1991:114) om användning av viss genteknik vid allmänna hälsoundersökningar,
- lagen (1991:115) om åtgärder i forsknings- eller behandlingssyfte med befruktade ägg från människor,
- bostadsrättslagen (1991:614),
- lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument,
- lagen (1991:981) om värdepappersrörelse,
- lagen (1991:1137) om rättspsykiatrisk undersökning,
- lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.,
- lagen (1992:543) om börs- och clearingverksamhet,
- läkemedelslagen (1992:859),
- lagen (1992:860) om kontroll av narkotika,
- lagen (1992:1119) om teknisk kontroll,
- lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon,
- högskolelagen (1992:1434),
- lagen (1992:1610) om kreditmarknadsbolag,
- lagen (1992:1672) om paketresor,
- lagen (1993:649) om marknadsreglering på fiskets område,
- fiskelagen (1993:787),
- lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige och
- lagen (1994:844) om behörighet att utöva veterinäryrket

De vanliga domförhållningarna i länsrätt bör gälla för dessa mål.

Det ovan sagda innebär att bl.a. ett antal av Finansinspektionens beslut bör överklagas till länsrätt. Vissa av Finansinspektionens avgöranden rör viktiga ekonomiska intressen, såsom beviljande och återkallelse av tillstånd att driva värdepappersrörelse, finansieringsverksamhet samt auktorisation av börs, marknadsplats eller clearingorganisation. Sådana beslut kan vara av central betydelse för Sveriges finansiella system. Detta system utmärks bl.a. av en mycket stor rörlighet och snabbhet. En tids osäkerhet om ett finansiellt instituts rätt att driva verksamhet kan påverka hela det finansiella systemet. Det är därför av samhällsekonomiska skäl nödvändigt att slutliga beslut i dessa frågor meddelas så fort som möjligt. Regeringen bedömer att den normala instansordningen med länsrätt, kammarrätt och Regeringsrätten i dessa fall inte uppfyller de särskilda krav på snabbhet som måste ställas i dessa mål, och detta även om det skulle krävas prövningstillstånd i kammarrätt. Dessa måltyper bör därför också i fortsättningen prövas av kammarrätt i första instans. Detsamma gäller vissa med tillståndsgivning näraliggande frågor samt beslut om varning inom ramen för Finansinspektionens tillsynsverksamhet. Det gäller vissa mål enligt lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige, lagen (1972:262) om understödsföreningar, försäkringsrörelselagen (1982:713), lagen (1989:508) om försäkringsmäklare, lagen (1990:1114) om värdepappersfonder, lagen (1991:981) om värdepappersrörelse, lagen (1992:543) om börs- och clearingverksamhet, lagen (1992:1610) om kreditmarknadsbolag och lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige. Vid en

sådan ordning är det också naturligt att den med tillståndsfrågor sammanhängande rätten för sökanden att begära förklaring av kammarrätten att ärendet onödigt uppehålls, t.ex. i samband med en ansökan om oktroj eller annat verksamhetstillstånd, om regeringen eller Finansinspektionen inte fattat beslut inom viss tid efter det att ansökan gavs in, ligger kvar i kammarrätt. En sådan rätt finns enligt 7 kap. 25 § bankrörelselagen (1987:617), 46 § lagen om värdepappersfonder och 6 kap. 2 § lagen om kreditmarknadsbolag.

För de måltyper som föreslås nedflyttade från kammarrätt till länsrätt innebär det att instanskedjan förlängs med en domstolsinstans. Ett system med en obegränsad rätt till prövning i kammarrätt skulle medföra en alltför lång instanskedja. Även för dessa måltyper bör det därför redan av det skälet ställas upp ett krav på prövningstillstånd i ledet länsrätt – kammarrätt (jfr prop. 1993/94:133).

Beträffande de förordningsändringar som bör göras bl.a. för att undvika olika besvärsvägar för likartade beslut, se avsnitt 5.

Särskilt om mål från Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd

I lagen (1980:11) om tillsyn över hälso- och sjukvårdspersonalen m.fl. (tillsynslagen) finns bestämmelser bl.a. om allmänna åligganden för personalen, om ansvar för fel och försummelser i vården och ordningen för ansvarets utkrävande samt om återkallelse av legitimation. Patienten har getts en aktiv roll både i vården och i det disciplinära förfarandet. Tillsynen över hälso- och sjukvårdspersonalens yrkesutövning sker dels genom arbetsgivare, dels genom staten. Tillsynslagen reglerar endast statens tillsyn. Arbetsgivarens tillsyn regleras genom arbetsrättslig lagstiftning och kollektivavtal.

Frågor om disciplinansvar och om återkallelse av legitimation prövas av en särskild myndighet, Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd (HSAN). Den prövar även för närvarande ärenden enligt 6 § lagen (1992:860) om kontroll av narkotika samt enligt 5 § förordningen (1963:654) om försäljning från apotek av alkoholhaltiga läkemedel och teknisk sprit m.m. HSAN:s beslut kan överklagas till kammarrätten. Eftersom HSAN är belägen i Stockholm prövas besvärerna av Kammarrätten i Stockholm.

Från och med den 1 oktober 1994 ersätts tillsynslagen av lagen (1994:953) om åligganden för personal inom hälso- och sjukvården och lagen (1994:954) om disciplinpåföljd m.m. på hälso- och sjukvårdens område (prop. 1993/94:149, bet. 1993/94:SoU26, rskr. 1993/94:410). I lagen om disciplinpåföljd m.m. på hälso- och sjukvårdens område ges bl.a. bestämmelser om disciplinpåföljd för hälso- och sjukvårdspersonal i deras yrkesutövning och om återkallelse av legitimation m.m. Enligt lagens definition är disciplinpåföljd erinran eller varning. I övrigt innebär lagen bl.a. att systemet för att ingripa mot försummelser som begås av enskilda yrkesutövare inom hälso- och sjukvården så långt som möjligt anpassas till vad som gäller arbetsmarknaden i övrigt. Disciplinpåföljd enligt den föreslagna lagstiftningen begränsas till fall när någon

som tillhör hälso- och sjukvårdspersonalen utför arbete som är av särskild betydelse för patientsäkerheten. Handläggningen i HSAN stramas upp.

HSAN inrättades den 1 juli 1980 och ersatte då medicinalväsendets ansvarsnämnd som var knuten till Socialstyrelsen. HSAN blev då en självständig myndighet. Syftet med att göra nämnden till en egen myndighet var att den skulle få en fristående ställning i förhållande till de olika intressenterna inom hälso- och sjukvårdsområdet. Detta skulle öka rättstryggheten för den enskilde patienten och stärka allmänhetens och personalens förtroende för nämndens saklighet och opartiskhet.

HSAN består av en ordförande och åtta andra ledamöter och är beslutför med ordförande och sex andra ledamöter. Dessa utses av regeringen för tre år. Enligt lagen om disciplinpåföljd m.m. skall ordföranden ha varit ordinarie domare. Övriga ledamöter skall ha särskild insikt i hälso- och sjukvård. Av ledamöterna skall en utses efter förslag av Landstingsförbundet och Svenska Kommunförbundet och en på förslag av vardera LO, TCO och SACO. De fyra återstående skall utses bland personer som kan anses företräda allmänhetens intresse. Det har blivit praxis att utse dessa fyra efter förslag från de politiska partierna i riksdagen. För varje ledamot skall det utses ett tillräckligt antal ersättare.

Disciplinmål skall prövas av HSAN på anmälan av Socialstyrelsen eller av den patient som saken gäller eller, om patienten inte själv kan anmäla saken, en nära anhörig till denne eller på anmälan av Riksdagens ombudsmän eller Justitiekanslern. Frågor om återkallelse av legitimation och andra frågor om begränsning av legitimerade yrkesutövars, och i visst fall icke-legitimerade yrkesutövars, behörighet tas upp av HSAN på anmälan av Socialstyrelsen, på ansökan av den som saken gäller, samt i vissa fall på anmälan av Riksdagens ombudsmän eller Justitiekanslern.

Huvuddelen av anmälningarna kommer från patienter. Socialstyrelsen svarar för omkring en tiondel av alla ärenden medan Riksdagens ombudsmän och Justitiekanslern svarar för en ytterst liten del av den totala ärendemängden.

Om HSAN finner att fel eller försummelse har förekommit som innebär ett åsidosättande av vad yrkesutövningen kräver, kan HSAN tilldela den felande disciplinpåföljd i form av erinran eller den strängare påföljden varning.

HSAN prövar också frågor om återkallelse av legitimationer eller annan behörighet att utöva yrket. Detta kan aktualiseras av Socialstyrelsen om en legitimerad yrkesutövare varit grovt oskicklig vid utövningen av sitt yrke eller på annat sätt visat sig olämplig att utöva yrket. Detsamma gäller om han på grund av sjukdom eller annan liknande omständighet - såsom missbruk av alkohol eller narkotika - inte kan utöva sitt yrke tillfredsställande. I det sistnämnda fallet kan HSAN förordna om läkarundersökning och om interimistisk återkallelse av legitimationen i avvaktan på resultatet av en undersökning.

Av de ärenden som avgörs av HSAN skall nämnden i dess helhet delta om beslutet gäller återkallelse av legitimation och annan behörighet att

utöva yrke inom hälso- och sjukvården. Beslut som innebär att ett ärende om disciplinpåföljd avgörs i sak får fattas av ordföranden ensam, om beslutet inte gäller en fråga av principiell beskaffenhet och grundad anledning finns att anta att ärendet inte skulle kunna leda till någon disciplinpåföljd.

Behöriga att överklaga ett slutligt beslut av HSAN är Socialstyrelsen samt, om beslutet gått honom emot, anmälare och annan som beslutet angår, såsom den anmälde själv. Socialstyrelsen har i sin roll som tillsynsmyndighet en generell rätt att överklaga HSAN:s slutliga beslut för att tillvarata allmänna intressen. Av 7 § lagen (1968:765) med instruktion för Riksdagens ombudsmän och 7 § lagen (1975:1339) om Justitiekanslerns tillsyn framgår att även Riksdagens ombudsmän och Justitiekanslern har rätt att överklaga beslut om disciplinansvar eller behörighetsfråga med anledning av fel i yrkesutövningen.

Till Kammarrätten i Stockholm inkom år 1991 456 överklaganden och år 1992 496 överklaganden.

Kammarrättens beslut kan överklagas till Regeringsrätten. Prövningen hos Regeringsrätten förutsätter prövningstillstånd, såvida inte Riksdagens ombudsmän eller Justitiekanslern för talan.

Att alla disciplinmål prövas av kammarrätt som första domstolsinstans strider mot de av riksdagen godkända riktlinjerna att tyngdpunkten i rättskipningen skall ligga i första instans. I detta sammanhang bör också framhållas att ett inte obetydligt antal av de ärenden som överklagas är sådana som har avgjorts av ordföranden ensam. Flera remissinstanser har som skäl mot att flytta disciplinmålen till länsrätt bl.a. pekat på HSAN:s kvalificerade sammansättning. Regeringen är medveten om att flera förvaltningsmyndigheters, däribland HSAN:s, prövning av ett ärende ofta är av mycket kvalificerad natur och bygger på god kännedom och bred erfarenhet av det ämnesområde som det är fråga om. Som vi redan framhållit i det föregående (avsnitt 5) anser regeringen i likhet med Domstolsutredningen att oavsett hur kvalificerad den prövande förvaltningsmyndigheten än är kan och bör dess prövning inte ersätta en domstolsprövning. Den omständigheten att förvaltningsärendet har prövats av en central eller regional myndighet med kvalificerad sammansättning eller av en nämnd med en domstolsliknande sammansättning föranleder inte någon annan bedömning. För en nedflyttning till länsrätt talar även det förhållandet att många mål om disciplinpåföljd, främst vissa sådana där talan förs av enskild, inte är så komplicerade att målen skulle behöva avgöras av en juristkollegial sammansättning i första domstolsinstans. Regeringen anser därför att den principiella utgångspunkten även här bör få genomslag och att den första domstolsprövningen av beslut från HSAN alltså skall ske i länsrätt.

Vid riksdagsbehandlingen av den nyligen beslutade lagen om disciplinpåföljd m.m. gjordes vissa tillkännagivanden till regeringen. Bl.a. uttalade riksdagen att regeringen bör återkomma till denna med förslag till ett mer differentierat sanktionssystem för hälso- och sjukvårdspersonalen och att regeringen på nytt bör pröva frågan om att öka möjligheterna till interimistisk delegitimering. Med hänsyn till detta

9 Prövningstillstånd i biståndsmål och socialförsäkringsmål m.m.

Regeringens förslag: Prövningstillstånd skall införas för biståndsmål och socialförsäkringsmål m.fl. i ledet länsrätt - kammarrätt.

Nämndemannamedverkan i kammarrätt i socialförsäkringsmål avskaffas.

De konsekvensändringar som krävs i och med att Försäkringsöverdomstolen läggs ner genomförs.

Skälen för regeringens förslag: Sedan den 1 juli 1991 överklagas en försäkringskassas och Riksförsäkringsverkets beslut i socialförsäkringsärenden till länsrätt (prop. 1990/91:80, bet. 1990/91:JuU18, rskr. 1990/91:216). Länsrätts avgöranden överklagas till kammarrätt. Fram till den 1 juli 1995 överklagas kammarrätts avgöranden i socialförsäkringsmål till Försäkringsöverdomstolen då domstolen skall läggas ned och dess arbetsuppgifter övertas av Regeringsrätten (prop. 1992/93:215, bet. 1992/93:JuU33, rskr. 1992/93:372). I samma lagstiftningsärende beslöts även att länsrätt fr.o.m. den 1 juli 1993 som första domstolsinstans skall pröva vissa mål som överklagas från Arbetsmarknadsstyrelsen.

När socialförsäkringsmålen tillfördes kammarrätter och länsrätter var det en helt ny måltyp för dessa domstolar. Den nya instansordningen har nu gällt så pass länge att både länsrätterna och kammarrätterna har tillägnat sig en god kompetens och erfarenhet på socialförsäkringsområdet. Det har naturligtvis underlättats av att de flesta domarna i de nedlagda försäkringsrätterna numera tjänstgör i länsrätt eller kammarrätt.

En konsekvens av reformeringen av domstolsprövningen av socialförsäkringsmålen är att instanskedjan har förlängts med minst en instans. Riksdagen har nyligen beslutat att det skall krävas prövningstillstånd i kammarrätt i de mål som överklagats till länsrätt från Arbetsmarknadsstyrelsen, dvs. mål enligt lagen (1973:370) om arbetslöshetsförsäkring och lagen (1973:371) om kontant arbetsmarknadsstöd (prop. 1993/94:209, bet. 1993/94:AU26, rskr. 1993/94:459)

Enligt regeringens mening bör det därför nu ställas upp ett krav på prövningstillstånd även i övriga socialförsäkringsmål i ledet länsrätt - kammarrätt.

Mål om bistånd enligt socialtjänstlagen och andra bidragsmål påminner delvis om socialförsäkringsmålen. Regeringen gör därför, såvitt avser frågan om prövningstillstånd, samma bedömning beträffande

dessa mål, dvs. även för dem bör det ställas upp ett krav på prövningstillstånd i ledet länsrätt – kammarrätt.

Förslagen innebär ändringar i lagen (1962:381) om allmän försäkring, socialtjänstlagen (1980:620), lagen (1992:1068) om introduktionsersättning för flyktingar och vissa andra utlänningar, lagen (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m., lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade och lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.

Vid slutligt avgörande i sak av socialförsäkringsmål är länsrätt domför med en lagfaren domare och tre nämndemän i enlighet med huvudregeln i 17 § lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar (AFDL). När kammarrätt avgör sådana mål skall nämndemän ingå i rätten, om nämndemän ingått i länsrätten, 20 kap. 11 § andra stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring. Av 18 § tredje stycket 11 AFDL framgår att länsrätt alltid är domför med en lagfaren domare ensam i mål i vilket saken är uppenbar, således också i socialförsäkringsmål.

Enligt de domförhetsregler som gällde för försäkringsrätt var domstolen domför med tre ledamöter som var försäkringsrättsråd eller försäkringsrättsassessorer. Två nämndemän skulle dessutom ingå i rätten vid prövning av överklaganden av beslut av socialförsäkringsnämnd och beslut enligt lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring, lagen (1977:265) om statligt personskadeskydd eller motsvarande äldre bestämmelser.

Till grund för reformförslagen Rättskipningen i socialförsäkringsmål (prop. 1990/91:80) låg bl.a. promemorian Rättskipningen i socialförsäkringsmål; Instansordning och organisation (Ds 1990:80). I promemorian togs bl.a. upp frågan om vilka domförhetsregler som skulle gälla i länsrätt och kammarrätt. Slutsatsen var att för länsrätterna borde gälla den för dessa domstolar normala sammansättningen en lagfaren domare och tre nämndemän. För kammarrätterna föreslogs att sammansättningen skulle vara den som gällde för försäkringsrätt, dvs. normalt tre yrkesdomare och två nämndemän.

Under remissbehandlingen av förslagen i promemorian framförde Kammarrätten i Sundsvall att det saknades skäl för att nämndemän skulle ingå i kammarrätt. Övriga remissinstanser tillstyrkte den föreslagna domförhetsregeln i kammarrätt eller kommenterade den inte särskilt.

I propositionen anförde (s. 48 f) föredragande departementschefen bl.a. att det med den av henne förordade instansordningen var naturligt att låta länsrätternas normala domförhetsregler med en lagfaren domare och tre nämndemän bli utgångspunkten för övervägandena i domförhetsfrågan. Slutsatsen blev att en sådan sammansättning i länsrätterna var fullt godtagbar från rättssäkerhetssynpunkt. Såvitt avsåg kammarrätterna ansåg departementschefen att det, särskilt med tanke på att icke lagfarna ledamöter skulle delta såväl i länsrätt som i Försäkringsöverdomstolen, saknades anledning att då överväga annan sammansättning än den som normalt användes i försäkringsrätt. Hon var medveten om att den föreslagna ordningen innebar en viss utvidgning av lekmanamedverkan på denna nivå.

I kammarrätt förekommer medverkan av nämndemän, utöver i mål om socialförsäkring, endast i mål som rör tvångsomhändertagande av personer samt i mål om verkställighet enligt 21 kap. föräldralken.

Socialförsäkringsmålen liknar till sin karaktär mål som avser bistånd enligt socialtjänstlagen eller bidrag enligt t.ex. lagen (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag. De har däremot inte någon likhet med de mål vari nämndemannamedverkan i övrigt förekommer i kammarrätt.

I konsekvens med det sagda och med att Försäkringsöverdomstolens uppgifter fr.om. den 1 juli 1995 övertas av Regeringsrätten, i vilken domstol någon lekmannamedverkan inte förekommer, bör nämndemannamedverkan i kammarrätt i socialförsäkringsmål upphöra fr.o.m. den 1 juli 1995. Förslaget innebär ändringar i lagen (1962:381) om allmän försäkring, lagen (1973:370) om arbetslöshetsförsäkring och lagen (1973:371) om kontant arbetsmarknadsstöd.

I samband härmed anser regeringen det lämpligt att genomföra de konsekvensändringar som krävs i och med att Försäkringsöverdomstolen läggs ner. Det innebär justeringar i lagen om allmän försäkring, lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar, förvaltningsprocesslagen (1971:291), skadeståndslagen (1972:207), rättshjälpslagen (1972:429), lagen om arbetslöshetsförsäkring och lagen om kontant arbetsmarknadsstöd.

10 Extraordinära rättsmedel

10.1 Bakgrund

När ett avgörande av en domstol eller en förvaltningsmyndighet inte kan överklagas sägs det ha laga kraft. I princip avslutas alla förfaranden med ett lagakraftgående avgörande. Många gånger blir ett avgörande verkställbart först samtidigt med att det vinner laga kraft.

Ett lagakraftvunnet avgörande har i många fall också den verkan att saken inte kan bli föremål för någon ny prövning. Inom förvaltningsrättens område är detta mindre vanligt än inom de allmänna domstolarnas. Den som i en förvaltningsrättslig fråga fått avslag på en framställning kan sålunda i de flesta fall göra en ny framställning om samma sak och genom att anföra nya omständigheter och bevis uppnå en annan utgång. De avgöranden inom förvaltningsrätten som inte kan bli föremål för ny prövning är t.ex. skattemål och i princip sådana avgöranden som är gynnande för den enskilde.

Principerna om laga kraft och om andra hinder mot att en sak prövas på nytt fyller framför allt två funktioner. För det första tillgodses parternas och det allmännas intresse av att kunna lita på och rätta sig efter det avgörande som förfarandet har mynnat ut i. För det andra har principerna en processekonomisk betydelse genom att parterna och det allmänna inte behöver belastas med något nytt förfarande rörande samma sak.

De berörda principerna skulle dock kunna motverka sina egna syften,

om det inte fanns möjligheter att under vissa förutsättningar bryta igenom dem. Rättssäkerhetsskäl kan nämligen med styrka kräva att det sker en ny prövning, och allmänhetens förtroende för rättstillämpningen skulle kunna äventyras, om även vissa klart oriktiga avgöranden tillåts bestå. Under vissa förutsättningar kan därför ett lagakraftvunnet avgörande angripas med hjälp av ett särskilt, så kallat extraordinärt rättsmedel. De extraordinära rättsmedlen är av flera slag.

Enligt 11 kap. 11 § regeringsformen kan Regeringsrätten bevilja resning i ett avgjort ärende eller återställande av försutten tid när fråga är om ärende för vilket regeringen, förvaltningsdomstol eller förvaltningsmyndighet är högsta instans. I annat fall beviljas resning och återställande av försutten tid av Högsta domstolen eller, i den mån det föreskrivs i lag, av annan domstol som inte är förvaltningsdomstol. Närmare bestämmelser om resning och återställande av försutten tid meddelas enligt grundlagsparagrafen i lag. För förfarandet i Högsta domstolen finns regler i rättegångsbalken. Såvitt avser Regeringsrätten finns inga lagbestämmelser om under vilka förutsättningar som en extraordinär åtgärd av nu angivet slag kan beviljas.

Regeringen har i en grundlagsproposition föreslagit en ändring av 11 kap. 11 § regeringsformen så att även lägre förvaltningsdomstol skall kunna bevilja resning eller återställande av försutten tid, i den mån det föreskrivs i lag, inom det område där Regeringsrätten i dag har behörighet (prop. 1993/94:116). Riksdagen har nyligen som vilande antagit regeringens förslag (1993/94:KU36, rskr. 1993/94:359).

Gemensamt för instituten resning och återställande av försutten tid är att de avser ett uppbrytande av ett lagakraftvunnet avgörande. Resning förutsätter att det anförs något förhållande som är ägnat att försvaga tilltron till avgörandets riktighet och innebär att saken tillåts bli prövad på nytt. Härvid beaktar Regeringsrätten även grova processuella felaktigheter till skillnad mot vad som gäller enligt rättegångsbalkens resningsregler. Förklaringen är att det inom förvaltningsrätten inte finns någon motsvarighet till rättegångsbalkens speciella rättsmedel domvillobesvär.

Ett återställande av försutten tid förutsätter att det anförs något förhållande som ger part en giltig ursäkt för att inte ha företagit viss processhandling i laga tid. Genom återställandet möjliggörs en fortsatt process.

För det fall att ett avgörande av visst slag inte hindrar ett nytt avgörande rörande saken behövs endast för mycket speciella fall regler om resning eller återställande av försutten tid. Domar och beslut inom förvaltningsrätten utgör inte i lika stor utsträckning som avgöranden i tvistemål och brottmål hinder mot en ny prövning av saken. Behovet av extraordinära åtgärder är därför inte lika allmänt på förvaltningsdomstolarnas område som på de allmänna domstolarnas.

I Högsta domstolen förekommer varje år över 300 resningsfall och i Regeringsrätten är det ca 400. Antalet återställandefall är också större i Regeringsrätten än i Högsta domstolen, bortom 100 i Regeringsrätten mot något dussin i Högsta domstolen.

Regeringens förslag: Prövningen av ansökningar om resning i ett lagakraftvunnet avgörande samt återställande av försutten tid skall göras av kammarrätt i stället för av Regeringsrätten om avgörandet meddelats av länsrätt eller av förvaltningsmyndighet.

Betänkandets förslag: Kammarrätt skall pröva ansökan om resning samt återställande av försutten tid om det lagakraftvunna avgörandet meddelats av en länsrätt eller av en förvaltningsmyndighet vars beslut i saken efter överklagande kunnat komma under kammarrätts prövning.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser, utom Sveriges Advokatsamfund tillstyrker förslaget. Advokatsamfundet anser att frågan bör övervägas ytterligare. Regeringsrätten anser det dock önskvärt att välja en mera radikal lösning beträffande kammarrätternas behörighetsområde.

Skälen för regeringens förslag: Rättskipningen vid Högsta domstolen och Regeringsrätten reformerades år 1971 (prop. 1971:30). Målsättningen för reformen var att de båda domstolarna skulle utgöra prejudikatinstanser, dvs. de skulle ha att svara för vägledande avgöranden, vilket bl.a. kom till uttryck genom att det för överprövning i de båda domstolarna normalt skulle krävas att de beviljade prövningstillstånd (dispens). Vid sidan av överprövningsuppgifterna skulle Högsta domstolen och Regeringsrätten liksom tidigare ha att pröva frågor om bl.a. resning och återställande av försutten tid.

Genom en ändring år 1988 i regeringsformen öppnades en möjlighet att i lag föreskriva att i stället för Högsta domstolen en annan domstol som inte är förvaltningsdomstol skall få bevilja åtgärden. Riksdagen har, som nämnts ovan, inom Regeringsrättens behörighetsområde genom ett vilande grundlagsbeslut gjort motsvarande ändring av regeringsformen avseende de allmänna förvaltningsdomstolarna.

Nämnda år (prop. 1987/88:58, bet. 1988/89:JuU7, rskr. 1988/89:33, SFS 1988:1451) bestämdes bl.a. att hovrätterna skall pröva frågor om resning i vissa fall, främst när det gäller tingsrättsavgöranden. Frågor om återställande av försutten tid får prövas av en hovrätt bl.a. när det gäller en frist för överklagande till tingsrätt eller hovrätt. Hovrättens beslut kan överklagas till Högsta domstolen. Därvid gäller krav på prövningstillstånd.

Syftet med 1988 års reform var att förbättra förutsättningarna för prejudikatbildningen i Högsta domstolen. Erfarenheterna av den reform som skett på den allmänna domstolssidan när det gäller beslutsfunktionerna är goda. Regeringen anser att man utifrån dessa erfarenheter nu bör gå vidare i syfte att åstadkomma en mer rationell användning av Regeringsrättens resurser genom att ge kammarrätt behörighet att bevilja resning och återställa försutten tid. Regeringsrätten får därigenom möjlighet att ägna ytterligare tid och kraft åt sin

huvuduppgift. Därmed förbättras förutsättningarna för en god prejudikatbildning och en sådan främjar den totala processekonomi i samhället.

När det gäller att bestämma kammarrätternas kompetensområde beträffande de extraordinära rättsmedlen måste man beakta vissa särskilda frågeställningar. Det finns beslut av förvaltningsmyndigheter och lägre domstolar som kan bli föremål för extraordinära åtgärder trots att de inte kan överklagas. Vad först gäller extraordinära åtgärder beträffande kammarrättsbeslut skulle det självklart innebära en inte obetydlig arbetslättning för Regeringsrätten att även denna prövning flyttades till kammarrätt.

Motsvarande fråga diskuterades vid reformen på det allmänna domstolsområdet. Den föredragande departementschefen uttalade därvid (prop. 1987/88:58 s. 23) att man, åtminstone tills erfarenheter vunnits av reformen beträffande tingsrättsavgöranden, såvitt möjligt borde hålla fast vid principen att frågor rörande de särskilda rättsmedlen prövas av en instans som är högre än den som har meddelat det angripna avgörandet. Resultatet blev att en hovrätt inte kan besluta om en extraordinär åtgärd beträffande sitt eget beslut. Regeringen anser att motsvarande bör gälla i fråga om kammarrätt.

Vad det sedan gäller sådana beslut av förvaltningsmyndigheter och lägre domstolar som kan bli föremål för extraordinära åtgärder trots att de inte kan överklagas föreslås i betänkandet att kammarrätts kompetens skall begränsas, såvitt avser resning, till sådana avgöranden som träffats av en länsrätt eller av en förvaltningsmyndighet vars beslut i saken efter överklagande kunnat komma under kammarrätts prövning. Motsvarande begränsning föreslås även för återställande av försutten tid. Hos Regeringsrätten utgör dessa ärenden en inte obetydlig del av arbetet med de extraordinära rättsmedlen. För att inte syftet med reformen skall gå förlorad anser regeringen att kammarrätts kompetens även bör omfatta sådana beslut av förvaltningsmyndigheter som kan bli föremål för extraordinära åtgärder trots att de inte kan överklagas t.ex. det ständigt ökande antalet resningsansökningar i utlänningsärenden. Därigenom undviker man också den konsekvensen att en extraordinär åtgärd beträffande ett avgörande av lägsta instans måste prövas i högsta instans därför att ett överklagande av avgörandet inte ansetts böra tillåtas. Med den angivna ordningen kvarstår Regeringsrätten som prövningsinstans beträffande beslut av regeringen och - fram till utgången av juni 1995 - Försäkringsöverdomstolen.

Övergångsvis kan det inträffa att en ansökan om t.ex. resning inte hunnit avgöras av Regeringsrätten när kammarrätten får in en ansökan avseende samma ärende. I sådant fall bör Regeringsrätten ha möjlighet att överlämna sitt ärende till kammarrätten för gemensam handläggning.

När beslutsbefogenheten rörande extraordinära rättsmedel för vissa fall flyttades ned från Högsta domstolen till hovrätt var det på tal att hovrättsavgöranden skulle få överklagas bara om hovrätten på grund av behovet av enhetlig rättstillämpning eller annars fann synnerliga skäl att tillåta detta (prop. 1987/88:58 s. 29). Slutet blev emellertid att det för överklaganden av hovrättsbeslut till Högsta domstolen kom att gälla

samma regler för såväl extraordinära fall som för andra. Detta innebär att överklagande får ske men att det krävs prövningstillstånd i Högsta domstolen. Regeringen anser att samma lösning bör väljas beträffande förvaltningsrättsliga avgöranden. Det betyder att kammarrätts avgörande får överklagas till Regeringsrätten och att det krävs prövningstillstånd i Regeringsrätten för att få målet prövat där.

10.3 Lagregleringen av de extraordinära rättsmedlen

Regeringens förslag: Grundförutsättningarna för kammarrätt att bevilja en extraordinär åtgärd lagregleras.

Betänkandets förslag: En särskild lag om särskilda rättsmedel inom förvaltningsrätten vari grunderna, förfarandet m.m. regleras, föreslås.

Remissinstanserna: Nästan alla anser det vara en fördel om rättsområdet lagregleras. Flera instanser anser dock att vissa paragrafer behöver bearbetas ytterligare samt att lagregleringen bör arbetas in i den processlag som skall gälla för förvaltningsdomstolarna. Endast Riksdagens ombudsmän, Justitiekanslern och Regeringsrätten berör frågan hurvida en lagreglering är nödvändig för en nedflyttning. Riksdagens ombudsmän och Justitiekanslern ifrågasätter om det är nödvändigt med en särskild lag på området. Regeringsrätten anser att de extraordinära rättsmedlen måste underkastas en närmare lagreglering men att den inte får vara alltför detaljerad.

Skälen för regeringens förslag: Inom det förvaltningsrättsliga området finns det inga lagbestämmelser som reglerar under vilka förutsättningar som en extraordinär åtgärd kan beviljas. Frågan om att reglera detta område har diskuterats under lång tid. Redan i betänkandet Förvaltningsförfarandet (SOU 1946:69 s. 209) framhölls att tillskapandet av författningsbestämmelser om extraordinära rättsmedel i förvaltningsmål var en så angelägen uppgift att den borde äga förtur i reformarbetet. I det senare principbetänkandet Administrativt rättsskydd (SOU 1955:19) konkretiserades önskemålen om lagstiftning, och i besvärssakkunnigas slutbetänkande Lag om förvaltningsförfarandet (SOU 1964:27) förordades att ett särskilt kapitel om extraordinära rättsmedel skulle fogas in i en allmän förfarandelag. Den år 1971 tillkomna förvaltningsprocesslagen grundade sig emellertid inte direkt på de besvärssakkunnigas förslag utan på en departementspromemoria Förfarandet i förvaltningsdomstol (Stencil Ju 1970:11). I promemorian upptogs inga bestämmelser om de extraordinära rättsmedlen och frågan reglerades inte i förvaltningsprocesslagen. Inte heller i anslutning till tillkomsten av 1974 års regeringsform eller senare har någon reglering införts.

En lagreglering av de extraordinära rättsmedlen inom förvaltningsrätten erbjuder åtskilliga svårigheter. Särskilt de skäl som skall föreligga för att resning skall få beviljas är på förvaltningsområdet mer skiftande än på de allmänna domstolarnas område och institutet kan inte

tillämpas på samma sätt som beträffande tvistemåls- och brottmålsavgöranden av allmän domstol. En orsak till detta är den mycket skiftande karaktären på förvaltningsärendena och -målen.

I betänkandet föreslås att de extraordinära rättsmedlen inom förvaltningsrätten skall regleras i en särskild lag. Det anförs i betänkandet att en sådan lag är en förutsättning för att flytta ned hanteringen av de särskilda rättsmedlen. I regeringens proposition Normgivningsfrågor på dataskyddsområdet, m.m. (prop. 1993/94:116), vari ändringen av 11 kap. 11 § regeringsformen föreslås, anförs bl.a. att för att en nedflyttning skall kunna ske krävs av rättssäkerhetsskäl att förutsättningarna för en tillämpning av de berörda instituten lagregleras (s. 23).

Det presenterade betänkandet kännetecknas av ett mycket grundligt analysarbete. Trots det har flera remissinstanser påpekat att, med hänsyn till förvaltningsrättens speciella karaktär, den föreslagna författningstexten måste bearbetas ytterligare. Riksdagens ombudsmän och Justitiekanslern har till och med satt ifråga om det verkligen är nödvändigt med en särskild lag på området och att den hittillsvarande frånvaron av reglering på området inte synes ha haft någon menlig inverkan på rättssäkerheten. De flesta remissinstanserna är av den uppfattningen att en lagreglering av området bör inarbetas i den processlag som skall gälla för förvaltningsdomstolarna.

Enligt regeringens mening bör de extraordinära rättsmedlen lagregleras. Regeringen delar remissinstansernas syn både vad gäller komplexiteten av lagstiftning på området samt att en sådan reglering bör inarbetas i förvaltningsprocesslagen. Som tidigare nämnts (avsnitt 5) avser regeringen att under hösten år 1994 påbörja arbetet med en reformering av förvaltningsprocesslagen. Tills vidare bör det därför, i enlighet med Riksdagens ombudsmäns förslag, vara tillräckligt att grundförutsättningarna för att bevilja en extraordinär åtgärd lagregleras. En fortsatt enhetlig rättstillämpning bör enligt regeringens mening vara möjlig med hänsyn till den grundliga praxisgenomgång som finns redovisad i utredningsbetänkandet.

Grundprinciperna bör komma till uttryck i två nya paragrafer i förvaltningsprocesslagen, 37 b och 37 c §§.

11 Rättsprövning

11.1 Bakgrund

För att säkerställa att svensk rätt motsvarar Sveriges åtaganden enligt artikel 6 i den europeiska konventionen angående de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna infördes lagen (1988:205) om rättsprövning av vissa förvaltningsbeslut (prop. 1987/88:69, bet. 1987/88:KU38, rskr. 1987/88:189). Rättsprövningslagen, som är tidsbegränsad, trädde i kraft den 1 juni 1988. Den skulle ursprungligen tillämpas på beslut som meddelats under tiden från ikraftträdandet till utgången av år 1991. Giltighetstiden är förlängd till utgången av år

Syftet med lagstiftningen var att Europakonventionens krav på domstolsprövning av förvaltningsbeslut helt skulle tillgodoses genom att det i lagen överlämnades till Regeringsrätten att i vissa fall pröva om ett förvaltningsbeslut står i överensstämmelse med gällande rätt. Vid lagens tillkomst förutsattes att erfarenheterna av tillämpningen skulle ge underlag för ett ställningstagande i fråga om reglerna borde permanentas eller om de borde ändras i något avseende (prop. 1987/88:69 s. 30). En sådan prövning redovisades av regeringen i propositionen om ändring i lagen (1988:205) om rättsprövning av vissa förvaltningsbeslut (prop. 1990/91:176). Eftersom Europadomstolen vid den tiden ännu inte prövat något klagomål över beslut som meddelats med stöd av rättsprövningslagen ansåg regeringen att det var för tidigt att definitivt ta ställning till om lagen i dess dåvarande form borde permanentas. Domstolen hade inte heller prövat frågan om huruvida de nämnder som bl.a. enligt rättsprövningslagen jämställs med domstolar vid tillämpningen av artikel 6 kunde godtas som sådana. Till detta kom att arbetet med den översyn av olika författningar som behandlats i den proposition som låg till grund för lagen ännu inte var avslutat. Inom regeringskansliet pågick även en genomgång av EG:s regelverk med anledning av de då pågående EES-förhandlingarna. Dessa skäl ansåg regeringen talade för att det var för tidigt att permanenta lagen. I avvaktan på en slutlig utvärdering av lagens tillämpning förlängdes giltighetstiden den 1 januari 1992 med ytterligare tre år. Samtidigt gjordes några justeringar i lagens förfaranderegler.

I januari 1992 tillkallades på regeringens uppdrag den kommitté som kom att anta namnet Fri- och rättighetskommittén (Ju 1992:01). Utredningens uppdrag (dir. 1991:119) var dels att överväga en förstärkning av regeringsformens fri- och rättighetsskydd och om Europakonventionen kan införlivas med den interna svenska rätten, dels att utreda frågor som rör domstolskontroll av normbeslut och förvaltningsbeslut.

Kommittén överlämnade i april 1993 ett delbetänkande, Fri- och rättighetsfrågor (SOU 1993:40). I den proposition (prop. 1993/94:117) som följde på betänkandet föreslog regeringen att riksdagen bl.a. skulle anta en lag om inkorporering i svensk rätt av den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. I detta sammanhang hänvisade regeringen till Fri- och rättighetskommitténs fortsatta arbete såvitt gällde den tveksamhet som kunde råda i fråga om svensk lagstiftning fullt ut överensstämmer med artikel 6 sådan den kommit att tolkas av Europadomstolen liksom med artikel 13 om rätten till inhemskt rättsmedel. Riksdagen har under våren 1994 beslutat att anta det i propositionen framlagda förslaget till lag om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (bet. 1993/94:KU24, rskr. 1993/94:246). Lagen träder i kraft den 1 januari 1995.

Regeringens förslag: Rättsprövningslagens giltighetstid förlängs med tre år.

Skälen för regeringens förslag: Fri- och rättighetskommittén har den 7 september 1994 till regeringen överlämnat sitt slutbetänkande, Domstolsprövning av förvaltningsärenden (SOU 1994:117). Kommittén anser att regeringen bör vara den instans som prövar överklaganden endast i de fall det är för att utöva politisk styrning av praxis eller i de fall ärenden berör områden som inte lämpar sig för domstolsprövning. Därför föreslås att en ny princip införs i förvaltningsrätten. Principen innebär att beslut i förvaltningsärenden som huvudregel får överklagas hos de allmänna förvaltningsdomstolarna såvida inte något annat är särskilt föreskrivet. Förslaget innebär emellertid inte att rättsprövningslagen blir överflödig, eftersom regeringen i vissa förvaltningsärenden kommer att kvarstå som överklagandeinstans samt i vissa förvaltningsärenden som första och enda instans. Kommittén föreslår därför att rättsprövningslagen permanentas, för att tillförsäkra den enskilde en sådan rätt till domstolsprövning som avses i artikel 6 i Europakonventionen. Några ändringar i lagens tillämpningsområde eller vad avser domstolsprövningens omfattning föreslås inte.

De överväganden och förslag som gjorts om införande av en ny princip inom förvaltningsrätten samt överflyttningar av vissa ärendegrupper, t.ex. vissa besvär i ärenden rörande tillstånd att driva verksamhet, till prövning i allmän förvaltningsdomstol anser kommittén ligger väl i linje med strävanden att uppfylla EG:s krav på domstolsprövning av förvaltningsbeslut. I den mån regeringen kvarstår som överprövningsinstans eller prövar förvaltningsärenden som första och enda instans uppfyller rättsprövningslagen EG-rättens krav på domstolsprövning av förvaltningsbeslut enligt kommittén. I det tidigare nämnda betänkandet Några frågor angående Regeringsrätten behandlas också bl.a. frågan om rätt till muntlig förhandling i Regeringsrätten, både vad avser vanliga förvaltningsmål och rättsprövningsmål. Betänkandet i denna del bereds för närvarande i Justitiedepartementet.

Som redan angetts i bakgrunden är rättsprövningslagens giltighetstid för närvarande begränsad till utgången av år 1994. Eftersom Fri- och rättighetskommittén precis avslutat sitt arbete och beredningen av det ännu inte hunnit påbörjas anser regeringen att lagens giltighetstid bör förlängas ytterligare så att det finns tillräcklig tid för att mot bakgrund av Fri- och rättighetskommitténs förslag ta ställning i fråga om lagen bör permanentas eller ändras i något avseende. Även om det är osannolikt att ett sådant ställningstagande skall dröja mer än något år föreslår regeringen att förlängningen av giltighetstiden också denna gång blir tre år.

Regeringens förslag: Prövningen av en ansökan enligt lagen (1988:205) om rättsprövning av vissa förvaltningsbeslut skall göras av kammarrätt i stället för av Regeringsrätten om beslutet meddelats av en förvaltningsmyndighet.

Skälen för regeringens förslag: Genom rättsprövningslagen har det överlämnats åt Regeringsrätten att i vissa fall pröva om ett förvaltningsbeslut står i överensstämmelse med gällande rättsregler. Om domstolen finner att beslutet strider mot någon rättsregel, skall den upphäva beslutet.

För att Regeringsrätten skall pröva en ansökan krävs att ett antal i lagen angivna villkor är uppfyllda. Ett villkor är att en ansökan skall ha kommit in till Regeringsrätten inom tre månader från dagen för beslutet. Om en ansökan kommer in för sent kan den försuttna tiden återställas (se RÅ 1990:46). Regeringsrätten kan även beroende på omständigheterna betrakta en ansökan om rättsprövning som en framställning avseende resning och pröva den i sådan ordning. Även i andra fall, såsom när det är oklart vilket rättsmedel som åsyftas med en framställan, måste Regeringsrätten avgöra enligt vilket rättsmedel framställningen skall prövas.

Av det ovan sagda framgår att prövningen enligt lagen om rättsprövning och de extraordinära rättsmedlen ligger nära varandra, är det inte det ena är det ofta det andra som blir aktuellt. Mot bakgrund härav anser regeringen att det är mest ändamålsenligt att kammarrätt, om sådan domstol såsom vi föreslagit (avsnitt 11.2) ges behörighet att pröva de extraordinära rättsmedlen, även ges behörighet att pröva ansökningar enligt lagen om rättsprövning. Kammarrätts kompetens bör begränsas på samma sätt som beträffande de extraordinära rättsmedlen, dvs. den skall pröva avgöranden meddelade av förvaltningsmyndigheter (länsrätternas beslut är inte aktuella här) men inte beslut av regeringen. Samma villkor som gäller för Regeringsrätten för att ta upp ett ärende till prövning bör gälla för kammarrätt.

För Regeringsrätten finns det särskilda sammansättningsregler när det gäller prövningen enligt rättsprövningslagen. Regeringsrätten är i dessa fall domför i mindre sammansättning än den normala om prövningen är av enkelt slag. Kammarrätt bör enligt regeringens mening alltid pröva ansökningar enligt rättsprövningslagen i sin normala sammansättning, dvs. med tre ordinarie lagfarna ledamöter. Kammarrätts avgörande bör kunna överklagas till Regeringsrätten enligt de regler som gäller för överklagande av kammarrätts avgöranden i resningsärenden, dvs. enligt de allmänna reglerna i förvaltningsprocesslagen.

Regeringens förslag i detta ärende innebär stora förändringar som berör alla delar av den allmänna förvaltningsdomstolsorganisationen. Den stora majoriteten av de målgrupper som kammarrätten i dag prövar som första domstolsinstans flyttas ned till länsrätt. Prövningstillstånd i ledet länsrätt – kammarrätt skall krävas för många målgrupper, bl.a. för stora grupper som socialförsäkringsmål och mål enligt socialtjänstlagen. Regeringsrätten avlastas i vissa fall prövningen av extraordinära rättsmedel och ansökningar enligt rättsprövningslagen.

De beräkningar som kan göras av vilka besparingar som reformerna avseende Instansordningen m.m. i de allmänna förvaltningsdomstolarna (prop. 1993/93:133) möjliggör är av naturliga skäl behäftade med stor osäkerhet. Regeringen gör emellertid mot bakgrund av de beräkningar som gjorts den bedömningen att reformerna på sikt kommer att medföra relativt stora besparingar i förhållande till vad som gäller i dag. Osäkerheten om vilka de totala effekterna verkligen blir skall dock inte underskattas.

De besparingar som kan ske bör användas där förstärkningar bäst behövs inom domstolsväsendet. Därvid bör i första hand beaktas att arbetssituationen i de allmänna förvaltningsdomstolarna har varit bekymmersam, bl.a. på grund av ökad måltillströmning (jfr prop. 1993/94:100 bil. 3 s. 126 f). Delar av de effektivitetsvinster som reformerna innebär måste därför tas i anspråk för att nedbringa besvärande balanser under bibehållande av en fortsatt hög avverkningstakt av de mål som efterhand blir klara för avgörande. Härigenom kan på längre sikt ett tillfredsställande balansläge och en rimlig arbetssituation främjas. Vid bedömningen måste vidare beaktas bl.a. att det dels finns skäl att anta att antalet skattemål, som under senare tid minskat avsevärt, kommer att öka i framtiden till följd av större aktivitet från skattemyndigheternas sida (jfr ang. prop. bil. 3 s. 126), dels är sannolikt att Sveriges anslutning till EES-avtalet och ett eventuellt inträde i Europeiska unionen kommer att medföra en ökad belastning för domstolarna i allmänhet och för de allmänna förvaltningsdomstolarna i synnerhet.

Mot den angivna bakgrunden gör regeringen den bedömningen att minskningar av den allmänna förvaltningsdomstolsorganisationen nu bör beslutas endast där det redan i dag står helt klart att organisationen är för stor sett också på några års sikt.

Länsrätterna

Överflyttningen till länsstyrelsen av prövningen i första instans av målen om körkortsingripande som nyligen beslutats av riksdagen på grundval av regeringens förslag (prop. 1993/94:133, bet. 1993/94:JuU24, rskr. 1993/94:319) kommer att innebära en väsentligt minskad arbetsbörda för länsrätterna redan fr.o.m. den 1 oktober 1994. Minskningen kommer att i endast mindre omfattning uppvägas av den ökning av

arbetsbördan som nedflyttningen av studiestöds- och kriminalvårdsmålen per samma datum medför. Genom den fortsatta nedflyttningen av mål enligt förslagen i detta ärende och i övrigt kommer dock arbetsbördan att väsentligt öka för länsrätterna. De beräkningar som gjorts i bl.a. promemorian Domstolsväsendet - Organisation och administration i framtiden (Ds 1992:38 s. 187 ff) samt därefter av Domstolsverket pekar visserligen på att inte heller de fortsatta reformerna medför att arbetsbördan för länsrätterna kommer att helt motsvara vad som gällde innan körkortsmålen överflyttades till länsstyrelserna. Med beaktande av vad som ovan anförts angående förutsättningarna allmänt för att minska förvaltningsdomstolsorganisationen samt särskilt den påfrestning det till en början innebär för länsrätterna att ta sig an ett mycket stort antal nya måltyper, ger beräkningarna emellertid enligt regeringens mening inte anledning att nu besluta om nedskärningar i länsrättsorganisationen. En viss beredskap bör i stället finnas för att möjliggöra sådana förändringar i en framtid. Det finns anledning att behandla frågan i kommande års budgetpropositioner.

Kammarrätterna

Den nedflyttning av mål till länsrätt som reformerna innebär måste i sig medföra en väsentlig minskning av kammarrätternas arbetsbörda. Till denna kommer de effektivitetsvinster som kan följa av att kammarrätterna kommer att pröva merparten av dit fullföljda mål endast om prövningstillstånd meddelas. Effekterna av införandet av prövningstillstånd måste emellertid anses så osäkra att de inte kan beaktas redan i förevarande sammanhang.

De beräkningar som gjorts av vilka effekter en instansordningsreform skulle få för kammarrätterna har i allmänhet gjorts med den utgångspunkten att samtliga målgrupper, således även sekretessmålen, byggnadsmålen och HSAN-målen, skulle flyttas ned till länsrätten samt utan beaktande av den prövning av extraordinära rättsmedel m.m. som nu föreslås läggas på kammarrätterna. Dessa beräkningar utvisar att runt nio kammarrättsavdelningar borde avvecklas (se t.ex. Ds 1992:38 s. 106 och 191). Enligt regeringens bedömning talar mycket för att de nu aktuella reformerna innebär att en minskning i storleksordningen sju - åtta avdelningar slutligt kommer att visa sig motiverad. Det bör emellertid här ännu en gång understrykas att de antaganden som kan göras är osäkra. De ordinarie domarnas särskilda anställningsskydd medför också en betydande osäkerhet. För närvarande bör, med beaktande av vad som tidigare anförts angående förutsättningarna allmänt för att minska den nuvarande organisationen, utgångspunkten vara att vid varje kammarrätt en avdelning skall kunna avvecklas per den 1 juli 1995. Beredskap bör dessutom finnas för ytterligare förändringar senare. Regeringen avser att återkomma till frågan bl.a. i 1995 års budgetproposition.

Enligt en nyligen beslutad ändring i 3 § lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar (prop. 1993/94:190, bet. 1993/94JuU:30, rskr. 1993/94:377) består Regeringsrätten från den 1 oktober 1994 av minst 16 regeringsråd. Den har för närvarande 19 ledamöter. De nu ifrågasvarande reformerna kommer otvivelaktigt att leda till en minskad arbetsbörda för domstolen. Särskilt införandet av prövningstillstånd i sekretessmålen samt nedflyttningen till kammarrätten av behörigheten i vissa fall att pröva frågor om extraordinära rättsmedel m.m. torde innebära lättnader. Häremot skall ställas att Regeringsrätten fr.o.m den 1 juli 1995 övertar Försäkringsöverdomstolens roll som slutinstans i mål om socialförsäkring och i samband därmed får överta en balans som torde komma att bestå av halvtannat tusental mål. Sammantaget finns därför inte nu tillräcklig grund för en minskning av Regeringsrättens organisation.

13 Ikraftträdande m.m.

Bestämmelsen om längre av giltighetstid för lagen (1988:205) om rättsprövning av vissa förvaltningsbeslut bör träda i kraft den 1 januari 1995.

Förslagen om nedflyttning av måltyper till länsrätt samt kraven på prövningstillstånd i kammarrätt bör träda i kraft den 1 april 1995. För dessa ändringar bör övergångsvis gälla att om beslut meddelats före ikraftträdandet ärendet skall överklagas eller prövas enligt äldre bestämmelser.

Även reglerna om prövning av ansökningar om resning, återställande av försutten tid och om rättsprövning bör träda i kraft den 1 april 1995. Ansökningar som vid utgången av mars 1995 kommit in till Regeringsrätten men ännu inte avgjorts bör handläggas enligt äldre bestämmelser.

Reglerna om avskaffandet av nämndemän i kammarrätt i socialförsäkringsmål bör träda i kraft samtidigt som Försäkringsöverdomstolen läggs ner, dvs. den 1 juli 1995.

14 Författningskommentar

14.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

20 kap. 11 §

I ett nytt fjärde stycke anges att det skall krävas prövningstillstånd vid överklagande till kammarrätten. I och med att krav på prövningstillstånd nyligen införts i lagen (1973:370) om arbetslöshetsförsäkring och lagen (1973:371) om kontant arbetsmarknadsstöd kommer krav på prövningstillstånd att gälla inom hela socialförsäkringsområdet eftersom

14.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar

2 §

Paragrafen har ändrats så att Regeringsrätten har behörighet att pröva ansökningar om extraordinära rättsmedel endast i den mån kammarrätt inte är behörig (jfr 8 § lagen om allmänna förvaltningsdomstolar och 11 kap. 11 § regeringsformen).

8 §

I paragrafen införs två nya punkter som reglerar kammarrätts behörighet att pröva ansökningar om extraordinära rättsmedel och ansökningar enligt rättsprövningslagen. Kammarrätt skall således kunna pröva sådana ansökningar när ett ärende avgjorts av länsrätt eller förvaltningsmyndighet. Skälet för ändringen har behandlats i avsnitt 11 och 12.

11 och 13 a §§

Ändringarna föranleds av att termen kommunalbesvär inte längre skall användas vid överklagande av kommunala beslut.

17 a och 17 b §§

I dessa paragrafer har tagits in bestämmelser om särskild sammansättning av länsrätt vid prövning av överklagande av kommunala beslut.

I 17 a § har tagits in särskilda domförhållningsregler vid denna prövning. Utöver en lagfaren ledamot skall, i likhet med vad som gäller i kammarrätt enligt 13 a §, två särskilda ledamöter delta i handläggningen av dessa mål. Enligt en undantagsregel behöver de särskilda ledamöterna inte delta i handläggningen bl.a. när målet inte avgörs slutligt, när en åtgärd som avser endast måls beredande vidtas eller när saken är uppenbar.

I 17 b § anges kvalifikationskraven för de särskilda ledamöterna. Kraven är desamma som de som gäller för särskilda ledamöter i kammarrätt enligt 13 b §. Vidare föreskrivs att regeringen bestämmer antalet särskilda ledamöter för varje länsrätt och utser ledamöterna. Tjänstgöringstiden har i likhet med vad som gäller i kammarrätterna bestämts till tre år.

14.3 Förslaget till lag om ändring i förvaltningsprocesslagen (1971:291)

35 §

När kammarrätt prövar frågor om resning och återställande av försutten tid har frågorna anhängiggjorts genom ansökan. Eftersom kammarrätts

avgöranden avseende resning och återställande av försutten tid kan överklagas till Regeringsrätten och reglerna om prövningstillstånd skall omfatta även dessa avgöranden har paragrafen justerats till att omfatta även beslut i mål som väckts i kammarrätt genom ansökan.

37 b och 37 c §§

I paragraferna finns de grundläggande bestämmelserna för beviljande av de extraordinära rättsmedlen. Skälen för att tills vidare inte göra regleringen mer detaljerad framgår av avsnitt 11.3.

Paragraferna gäller för både Regeringsrätten och kammarrätt. Regeringsrätten har inte tidigare haft någon lagreglering under vilka förutsättningar som den kan bevilja en extraordinär åtgärd. Den nu gjorda regleringen är inte avsedd att ändra nuvarande praxis för vare sig resning eller återställande av försutten tid. För en översikt av denna hänvisas till betänkandet Några frågor angående Regeringsrätten (SOU 1992:138). Med hänsyn till att regleringen i förvaltningsprocesslagen innebär en kodifiering av rättstillämpningen uppstår vissa språkliga skillnader i förhållande till rättegångsbalken, (58 kap. 11 § RB och 37 c §), se betänkandet s. 159 ff. Likformigheten i rättstillämpningen kammarrätterna emellan kan tillgodoses genom att en eller två avdelningar på varje kammarrätt prövar ansökningar om de extraordinära rättsmedlen.

Att kammarrätts beslut i mål angående resning och återställande av försutten tid får överklagas framgår av 33 §. Överklagandet prövas av Regeringsrätten endast om Regeringsrätten har meddelat prövningstillstånd.

14.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (1988:205) om rättsprövning av vissa förvaltningsbeslut

1 §

Paragrafen har ändrats så att kammarrätt ges behörighet att pröva ansökningar enligt lagen om rättsprövning av vissa förvaltningsbeslut om det tidigare avgörandet fattats av en förvaltningsmyndighet. Vilken kammarrätt som är behörig i det enskilda fallet framgår av förordningen (1977:937) om kammarrätternas domkretsar m.m.

3 - 5 §§

Paragraferna har endast justerats så att de skall passa även för kammarrätternas handläggning.

14.5 Förslagen till lagändringar inom det kommunalrättsliga området

Regler om laglighetsprövning finns i 1 kap. 19 § och 2 kap. 9 § lagen (1979:411) om Sveriges indelning i kommuner och landsting, 23 § lagen (1979:412) om kommunala indelningsdelegerade, 4 kap. 10 §

kommunalförbundslagen (1985:894) och 10 kap. kommunallagen Prop. 1994/95:27 (1991:900).

I kommunallagen anges att det krävs prövningstillstånd vid överklagande till kammarrätten.

I lagen om ändringar i Sveriges indelning i kommuner och landsting, lagen om kommunala indelningsdelegerade och kommunalförbundslagen hänvisas bl.a. till 10 kap. kommunallagen. Det innebär att överklagande enligt dessa lagar även omfattas av kravet på prövningstillstånd vid överklagande till kammarrätt.

14.6 Övriga förslag till lagändringar

Ändringarna innebär en anpassning av bestämmelserna till den föreslagna nya instansordningen, kravet på prövningstillstånd vid överklagande till kammarrätt, avskaffandet av nämndemannamedverkan i socialförsäkringsmål i kammarrätt samt nedläggningen av Försäkringsöverdomstolen.

Förslagen innefattar vidare vissa språkliga ändringar.

Förteckning över remissinstanser som yttrat sig
över betänkandet Några frågor angående
Regeringsrätten (SOU 1992:138)

Prop.1994/95:27
Bilaga 1

Remissyttranden över betänkandet har avgetts av Riksdagens ombudsman, Justitiekanslern, Svea hovrätt, Hovrätten för Västra Sverige, Regeringsrättens ledamöter, Kammarrätten i Stockholm, Kammarrätten i Göteborg, Kammarrätten i Sundsvall, Kammarrätten i Jönköping, Länsrätten i Stockolms län, Försäkringsöverdomstolen, Riksåklagaren, Riksskatteverket, Skatterättsnämnden, Fri- och rättighetskommittén (Ju 1992:01), Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet, Juridiska fakultetsnämnden vid Lunds universitet, Patentbesvärslagen, Länsstyrelsen i Kristianstads län, Sveriges advokatsamfund, Sveriges domareförbund.

1 Förslag till lag om ändring i lagen (1929:116)
om tillsyn över stiftelser

Härigenom föreskrivs att 20 § lagen (1929:116) om tillsyn över stiftelser skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

20 §¹

Mot beslut av Konungens befallningshavande enligt denna lag föres talan hos kammarrätten genom besvär.

Förbud enligt 16 § så ock förordnande jämlikt 18 § andra stycket lände till efterrättelse utan hinder av förd klagan.

Beslut av Konungens befallningshavande enligt denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Förbud enligt 16 § och förordnande enligt 18 § andra stycket skall gälla även om det överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1971:579.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1933:269) om ägofred

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 46 a § lagen (1933:269) om ägofred skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Talan mot länsstyrelses beslut enligt 23, 41, 42 eller 43 § eller om förordnande av förrättningsman enligt 40 § föres hos kammarrätten genom besvär.

Mot annat beslut av länsstyrelse enligt denna lag, beträffande vilket förbud mot klagan icke föreskrivits, föres talan hos regeringen genom besvär.

Föreslagen lydelse

46 a §¹

Länsstyrelses beslut enligt 23, 41, 42 eller 43 § eller om förordnande av förrättningsman enligt 40 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Annat beslut av länsstyrelse enligt denna lag, beträffande vilket förbud mot klagan inte föreskrivits, får överklagas hos regeringen.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1977:667.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (1942:335) om särskilda skyddsåtgärder för vissa kraftanläggningar m.m.

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 17 § lagen (1942:335) om särskilda skyddsåtgärder för vissa kraftanläggningar m.m.¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

17 §²

Mot prövningsmyndighetens beslut rörande ersättning enligt 7 § föres talan hos kammarrätten genom besvär.

Talan mot annat beslut av prövningsmyndigheten enligt denna lag föres hos regeringen genom besvär. Där ej annorlunda förordnas, skall beslutet dock omedelbart lända till efterrättelse.

Prövningsmyndighetens beslut om ersättning enligt 7 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Annat beslut av prövningsmyndigheten enligt denna lag får överklagas hos regeringen. Beslutet skall dock gälla omedelbart om inte något annat beslutas.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Lagen omtryckt 1978:163. Senaste lydelse av lagens rubrik 1978:163.

²Senaste lydelse 1982:488.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (1944:133) om kastrering

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 7 § lagen (1944:133) om kastrering skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §¹

Mot Socialstyrelsens beslut i ärende *angående* kastrering *föres* talan hos kammarrätten genom besvär.

Socialstyrelsens beslut i ärende *om* kastrering *får* överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1975:692.

5 Förslag till lag om ändring i lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 25 a § lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

25 a §²

Finansinspektionen kan vid vite förelägga generalagenten att fullgöra sina skyldigheter enligt denna lag eller andra författningar att sända in behöriga redovisningshandlingar och revisionsberättelser.

Finansinspektionen kan förena ett annat föreläggande enligt denna lag än som avses i första stycket med vite.

Har inspektionen förelagt vite skall det utländska försäkringsföretaget genast skriftligen underrättas om detta.

Följs inte ett sådant vitesföreläggande som avses i första stycket kan Finansinspektionen döma ut vitet.

Finansinspektionens beslut varigenom vite enligt första stycket förelagts eller utdömts får överklagas hos *kammarrätten genom besvär*.

Finansinspektionens beslut varigenom vite enligt första stycket förelagts eller utdömts får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten*.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Lagen omtryckt 1989:1082. Senaste lydelse av lagens rubrik 1982:1083.

²Senaste lydelse 1993:1305.

6 Förslag till lag om ändring i lagen (1950:382) om svenskt medborgarskap

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 12 § lagen (1950:382) om svenskt medborgarskap¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 §²

Statens invandrarverks beslut enligt denna lag får överklagas till Utlänningsnämnden utom i fall som avses i andra stycket.

Beslut av en länsstyrelse, Statens invandrarverk eller Utlänningsnämnden enligt 11 § får överklagas till kammarrätten.

Beslut av en länsstyrelse, Statens invandrarverk eller Utlänningsnämnden enligt 11 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Bestämmelser om Utlänningsnämnden finns i 7 kap. 3 § andra stycket utlänningslagen (1989:529).

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Lagen omtryckt 1984:682.

²Senaste lydelse 1991:1574.

7 Förslag till lag om ändring i religionsfrihetslagen (1951:680)

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Häri genom föreskrivs att 15 § religionsfrihetslagen (1951:680) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

15 §¹

Pastors beslut enligt denna lag får överklagas hos domkapitlet.

Domkapitlets beslut får överklagas hos *kammarrätten*.

Beslut enligt denna lag av den som avses i 14 § får överklagas hos *kammarrätten*.

Domkapitlets beslut får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Också beslut enligt denna lag av den som avses i 14 § får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1991:488.

8 Förslag till lag om ändring i lagen (1952:166) om häradsallmänningar

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Häri genom föreskrivs att 47 § lagen (1952:166) om häradsallmänningar skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

47 § 2 mom.¹

En förvaltningsmyndighets beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen får överklagas hos *kammarrätten*.

En förvaltningsmyndighets beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1990:90.

9 Förslag till lag om ändring i lagen (1952:167) om allmänningskogar i Norrland och Dalarna

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 46 § lagen (1952:167) om allmänningskogar i Norrland och Dalarna skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

46 § 2 mom.¹

En förvaltningsmyndighets beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen får överklagas hos *kammarrätten*.

En förvaltningsmyndighets beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1990:91.

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 22 § och 14 kap. 2 § luftfartslagen (1957:297)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap. 22 §

Länsrätten prövar

Allmän förvaltningsdomstol prövar

1. frågor om återkallelse av luftfartscertifikat och elevtillstånd samt frågor om varning,

2. frågor om nedsättning av tid som bestämts av länsrätten enligt 14 § första stycket.

Frågor om omhändertagande av certifikat prövas av de myndigheter som regeringen bestämmer. Regeringen får också uppdra åt annan att pröva sådana frågor.

Frågor huruvida certifikat skall försättas ur kraft prövas av *länsrätten*, om certifikatet har omhändertagits enligt 16 § första stycket eller om i annat fall fråga om återkallelse av certifikatet är anhängig vid länsrätten.

Frågor huruvida certifikat skall försättas ur kraft prövas av *allmän förvaltningsdomstol*, om certifikatet har omhändertagits enligt 16 § första stycket eller om i annat fall fråga om återkallelse av certifikatet är anhängig vid länsrätten.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

14 kap. 2 §

Luftfartsverkets beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen överklagas i frågor, som rör certifikat, elevtillstånd, behörighetsbevis, tillstånd att tjänstgöra på luftfartyg utan certifikat, registrering av luftfartyg eller förbud för luftfartyg att avgå, hos *kammarrätten och i övriga frågor hos regeringen.*

Luftfartsverkets beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen överklagas i frågor, som rör certifikat, elevtillstånd, behörighetsbevis, tillstånd att tjänstgöra på luftfartyg utan certifikat, registrering av luftfartyg eller förbud för luftfartyg att avgå, hos *allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.*

Luftfartsverkets beslut i andra frågor än som avses i första

¹Lagen omtryckt 1986:166.

stycket får överklagas hos regeringen.

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Beslut som avses i denna paragraf gäller omedelbart, om inte annat förordnas.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

11 Förslag till lag om ändring i lagen (1960:409)
om förbud i vissa fall mot verksamhet på hälso- och
sjukvårdens område

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Häri genom föreskrivs att 11 § lagen (1960:409) om förbud i vissa fall mot verksamhet på hälso- och sjukvårdens område skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 §¹

Talan mot Socialstyrelsens beslut enligt 9 § föres hos kammarrätten genom besvär.

Förbud som avses i 9 § skall lända till omedelbar efterrättelse, om ej annorlunda förordnas.

Socialstyrelsens beslut enligt 9 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Förbud som avses i 9 § skall gälla omedelbart, om inte något annat beslutas.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1971:624.

12 Förslag till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 20 kap. 11 och 13 §§ lagen (1962:381) om allmän försäkring¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

20 kap. 11 §²

Beslut av en allmän försäkringskassa eller Riksförsäkringsverket i ärenden om försäkring enligt denna lag får överklagas hos länsrätten genom besvär. Ett beslut som har fattats av en tjänsteman hos försäkringskassan får dock inte överklagas av en enskild innan beslutet har omprövats enligt 10 §. Besvär som anförs av en enskild över ett sådant beslut innan beslutet har omprövats skall anses som en begäran om omprövning enligt nämnda paragraf.

Vid prövning av besvär över länsrättens beslut i mål som avses i första stycket skall nämndemän ingå i kammarrätten, om nämndemän deltagit i länsrätten.

Kammarrättens beslut i mål som avses i denna paragraf överklagas genom besvär hos Försäkringsöverdomstolen.

Beslut av en allmän försäkringskassa eller Riksförsäkringsverket i ärenden om försäkring enligt denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Ett beslut som har fattats av en tjänsteman hos försäkringskassan får dock inte överklagas av en enskild innan beslutet har omprövats enligt 10 §. En enskilds överklagande av ett sådant beslut innan beslutet har omprövats skall anses som en begäran om omprövning enligt nämnda paragraf.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

13 §

Har en besvärshandling före besvärstidens utgång kommit in till en länsrätt, kammarrätt, Försäkringsöverdomstolen, Riksförsäkringsverket eller en allmän försäkringskassa, som inte har

Har ett överklagande inom klagotiden kommit in till en allmän förvaltningsdomstol, Riksförsäkringsverket eller en allmän försäkringskassa, som inte har meddelat det överklagade beslutet,

¹Lagen omtryckt 1982:120.

²Senaste lydelse 1991:215.

meddelat det överklagade beslutet, skall *besvärshandlingen* översändas till den myndighet som meddelat beslutet och anses *inkommen* i rätt tid.

skall *överklagandet* översändas till den myndighet som meddelat beslutet och anses *inkommet* i rätt tid.

Vid *besvär* över beslut i mål eller ärenden om försäkring enligt denna lag skall *besvärshandlingen* vara *inkommen* inom två månader från den dag då klaganden fick del av beslutet eller, om *besvären* anförts av Riksförsäkringsverket, inom två månader från den dag då beslutet meddelades.

Överklagande av beslut i mål eller ärenden om försäkring enligt denna lag skall vara *inkommet* inom två månader från den dag då klaganden fick del av beslutet eller, om *överklagandet* anförts av Riksförsäkringsverket, inom två månader från den dag då beslutet meddelades.

Vad som sägs i denna paragraf om *besvär* skall i tillämpliga delar gälla en begäran om omprövning enligt 10 §.

Vad som sägs i denna paragraf om *överklagande* skall i tillämpliga delar gälla en begäran om omprövning enligt 10 §.

Allmän försäkringskassas, Riksförsäkringsverkets och domstols beslut skall omedelbart gälla, om inte annat föreskrivits i beslutet eller bestäms av den domstol som har att pröva beslutet.

Denna lag träder i kraft, såvitt gäller kravet på prövningstillstånd i kammarrätt den 1 april 1995 och i övrigt den 1 juli 1995. Beslut som har meddelats före den 1 april 1995 överklagas enligt äldre bestämmelser.

13 Förslag till lag om ändring i lagen (1966:314) om kontinentalsockeln

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 15 § lagen (1966:314) om kontinentalsockeln skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

15 §¹

Beslut av Sveriges geologiska undersökning i ärende som avses i 7 § och i ärende om återkallelse av tillstånd på grund av att föreskrift eller villkor för tillståndet har åsidosatts samt tillsynsmyndighetens beslut enligt 12 § överklagas hos *kammarrätten*.

Beslut av Sveriges geologiska undersökning i ärende som avses i 7 § och i ärende om återkallelse av tillstånd på grund av att föreskrift eller villkor för tillståndet har åsidosatts samt tillsynsmyndighetens beslut enligt 12 § överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Annat beslut av myndighet enligt denna lag överklagas hos regeringen.

Beslutet gäller även om det överklagas, om inte annorlunda förordnats.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1991:49.

14 Förslag till lag om ändring i lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 35 § lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

35 §

Ärende, som enligt 2, 6, 7, 31 eller 33 § skall handläggas av länsstyrelse, *tages* upp av länsstyrelsen i det län, där va-anläggningen har eller skall ha sitt verksamhetsområde eller huvuddelen av detta.

Länsstyrelsen kan vid behov anlita sakkunnig. Den sakkunnige har rätt till ersättning med belopp, som länsstyrelsen bestämmer. Huvudmannen för den va-anläggning som ärendet rör betalar ersättningen. Om ärendet *ej* avser befintlig eller planerad anläggning, betalas ersättningen av kommunen.

Talan mot länsstyrelses beslut enligt 7 eller 33 § eller om ersättning till sakkunnig som avses i andra stycket *föres* hos *kammarrätten genom besvär*.

Mot annat beslut av länsstyrelse enligt denna lag *föres talan* hos regeringen *genom besvär*.

Ärende, som enligt 2, 6, 7, 31 eller 33 § skall handläggas av länsstyrelse, *tas* upp av länsstyrelsen i det län, där va-anläggningen har eller skall ha sitt verksamhetsområde eller huvuddelen av detta.

Länsstyrelsen kan vid behov anlita sakkunnig. Den sakkunnige har rätt till ersättning med belopp, som länsstyrelsen bestämmer. Huvudmannen för den va-anläggning som ärendet rör betalar ersättningen. Om ärendet *inte* avser befintlig eller planerad anläggning, betalas ersättningen av kommunen.

Länsstyrelses beslut enligt 7 eller 33 § eller om ersättning till sakkunnig som avses i andra stycket *får överklagas* hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Annat beslut av länsstyrelsen enligt denna lag *får överklagas* hos regeringen.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Lagen omtryckt 1976:842.

Härigenom föreskrivs att 22 § delgivningslagen (1970:428) skall ha följande lydelse

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

22 §¹

Bestämmelserna i denna lag om delgivning av handling tillämpas även vid delgivning av annat än handling.

Lagen gäller i tillämpliga delar när någon på grund av föreskrift i författning har att, utan samband med mål eller ärende, ombesörja delgivning. I fall som avses i 15 eller 16 § får han påkalla biträde hos länsstyrelsen som föranstaltar om delgivning på hans bekostnad. Länsstyrelsens beslut i delgivningsfrågor enligt denna paragraf får överklagas hos kammarrätten.

Lagen gäller i tillämpliga delar när någon på grund av föreskrift i författning har att, utan samband med mål eller ärende, ombesörja delgivning. I fall som avses i 15 eller 16 § får han påkalla biträde hos länsstyrelsen som föranstaltar om delgivning på hans bekostnad. Länsstyrelsens beslut i delgivningsfrågor enligt denna paragraf får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1990:1410.

16 Förslag till lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar¹

dels att 2, 8, 11, 13 a, 17 och 20 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas två nya paragrafer, 17 a och 17 b §§ av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §²

Regeringsrätten prövar

1. *besvär över kammarrätts beslut enligt förvaltningsprocesslagen (1971:291) som inte skall prövas av försäkringsöverdomstolen,*

2. *besvär över annat beslut i förvaltningsärende som enligt lag eller av riksdagen beslutad författning eller enligt instruktion för kammarrätterna anförs hos domstolen.*

Om regeringsrättens behörighet att pröva ansökningar om resning och återställande av försutten tid finns bestämmelser i 11 kap. 11 § regeringsformen. I 7 kap. 7 § tredje stycket utlänningslagen (1989:529) finns vidare bestämmelser om att regeringsrätten i vissa fall prövar om beslut om förvar skall bestå.

Regeringsrätten prövar

1. *överklagande av kammarrätts beslut enligt förvaltningsprocesslagen (1971:291).*

2. *överklagande av annat beslut i förvaltningsärende som enligt lag eller enligt instruktion för kammarrätterna görs hos domstolen.*

Enligt 11 kap. 11 § regeringsformen skall Regeringsrätten pröva ansökningar om resning och återställande av försutten tid i andra fall än som anges i 8 §. I 7 kap. 7 § tredje stycket utlänningslagen (1989:529) finns vidare bestämmelser om att regeringsrätten i vissa fall prövar om beslut om förvar skall bestå.

8 §³

Kammarrätt prövar

1. *besvär som enligt lag eller annan författning anförs hos domstolen,*

Kammarrätt prövar

1. *överklagande som enligt lag eller annan författning görs hos domstolen,*

¹Lagen omtryckt 1981:1323.

²Senaste lydelse 1991:208.

³Senaste lydelse 1989:540.

2. mål som underställs domstolen enligt folkbokföringslagen (1967:198),

3. mål enligt lagen (1989:479) om ersättning för kostnader i ärenden och mål om skatt, m. m. i den utsträckning som är föreskrivet i den lagen,

4. ansökningar om resning i mål eller ärende om det målet eller ärendet slutligt avgjorts av en länsrätt eller förvaltningsmyndighet,

5. ansökningar om återställande av försutten tid för överklagande eller därmed jämförbar åtgärd till länsrätt, kammarrätt eller förvaltningsmyndighet

6. ansökningar enligt lagen (1988:205) om rättsprövning av vissa förvaltningsbeslut i den utsträckning som är föreskrivet i den lagen.

Regeringen förordnar om kammarrätternas domkretsar.

11 §⁴

Kammarrätt är delad i avdelningar. Regeringen får bestämma att avdelning skall vara förlagd till annan ort än den där domstolen har sitt säte.

Avdelning består av presidenten eller en lagman såsom ordförande samt av minst två kammarrättsråd, av vilka en är vice ordförande.

Om särskild sammansättning av kammarrätt vid behandling av vissa mål finns bestämmelser i fastighetstaxeringslagen (1979:1152) och lagen (1990:886) om granskning och kontroll av filmer och videogram. Bestämmelser om särskild sammansättning vid behandling av *kommunalbesvärsmål* finns i 13 a §.

Om särskild sammansättning av kammarrätt vid behandling av vissa mål finns bestämmelser i fastighetstaxeringslagen (1979:1152) och lagen (1990:886) om granskning och kontroll av filmer och videogram. Bestämmelser om särskild sammansättning vid behandling av *mål enligt 10 kap. kommunallagen (1991:900) och 22 kap. kyrkolagen (1992:300)* finns i 13 a §.

13 a §

Kammarrätten skall vid behandling av *kommunalbesvärsmål* bestå av tre lagfarna ledamöter.

Kammarrätten skall vid behandling av *mål enligt 10 kap. kommunallagen (1991:900) och 22 kap. kyrkolagen (1992:300)* bestå av tre ledamöter.

⁴Senaste lydelse 1990:897.

möter och två sådana särskilda ledamöter som anges i 13 b §.

Kammarrätten är dock domför utan de särskilda ledamöterna i sådana fall som anges i 12 § andra stycket 1-3 samt vid prövning av *besvär* som uppenbarligen inte kan bifallas.

kap. kyrkolagen (1992:300) består av tre lagfarna ledamöter och två sådana särskilda ledamöter som anges i 13 b §.

Kammarrätten är dock domför utan de särskilda ledamöterna i sådana fall som anges i 12 § andra stycket 1-3 samt vid prövning av *överklagande* som uppenbarligen inte kan bifallas.

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

17 §⁵

Länsrätt är domför med en lagfaren domare och tre nämndemän, om inte annat följer av 18 §.

Länsrätt är domför med en lagfaren domare och tre nämndemän, om inte annat följer av *17 a eller 18 §*.

Om det behövs med hänsyn till målets omfattning eller någon annan särskild omständighet, får fyra nämndemän sitta i rätten.

Om det inträffar förfall bland nämndemännen sedan handläggningen har påbörjats, är rätten domför med två nämndemän.

Om domförhet vid behandling av mål om fastighetstaxering finns, förutom i 18 §, bestämmelser i fastighetstaxeringslagen (1979:1152).

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer skall fastställa hur många nämndemän som skall finnas i varje län för tjänstgöring i länsrätten. Länsrätten fördelar tjänstgöringen mellan nämndemännen efter samråd med dem.

17 a §

Länsrätten skall vid behandling av mål enligt 10 kap. kommunallagen (1991:900) och 22 kap. kyrkolagen (1992:300) bestå av en lagfaren ledamot och två sådana särskilda ledamöter som anges i 17 b §.

Länsrätten är dock domför utan de särskilda ledamöterna i sådana fall som anges i 18 § första stycket 1-3, fjärde stycket 6 och 11.

17 b §

Regeringen bestämmer antalet särskilda ledamöter för varje länsrätt. De särskilda ledamöterna skall ha god kännedom om kom-

⁵Senaste lydelse 1983:372.

munal verksamhet. De förordnas av regeringen för tre år.

Om en särskild ledamot avgår under tjänstgöringstiden, utses en ny ledamot för den tid som återstår. Ändras antalet särskilda ledamöter, får en nytillträdande ledamot utses för kortare tid än tre år.

Länsrätten fördelar tjänstgöringen mellan de särskilda ledamöterna efter samråd med dem.

20 §⁶

Valbar till nämndeman i kammarrätt och länsrätt är svensk medborgare, som är folkbokförd i länet och som inte är underårig eller har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken.

Tjänsteman vid domstol, skattemyndighet, länsstyrelse eller under länsstyrelse lydande myndighet, allmän försäkringskassa eller Riksförsäkringsverket får inte vara nämndeman. Detsamma gäller lagfaren domare, åklagare, polisman och advokat eller annan som har till yrke att föra andras talan inför rätta samt ledamot av skattenämnd eller socialförsäkringsnämnd och icke lagfaren ledamot av Försäkringsöverdomstolen.

Anställd vid domstol, skattemyndighet, länsstyrelse eller under länsstyrelse lydande myndighet, allmän försäkringskassa eller Riksförsäkringsverket får inte vara nämndeman. Detsamma gäller lagfaren domare, åklagare, polisman och advokat eller annan som har till yrke att föra andras talan inför rätta samt ledamot av skattenämnd eller socialförsäkringsnämnd.

Nämndeman i länsrätt får inte samtidigt vara nämndeman i kammarrätt.

Den som har fyllt sextio år eller uppger något giltigt hinder är inte skyldig att ta emot uppdrag som nämndeman. Den som har avgått som nämndeman är inte skyldig att ta emot nytt uppdrag förrän efter tre år.

Rätten prövar självmant den valdes behörighet.

Denna lag träder i kraft, i fråga om 2 § 1 och 20 § den 1 juli 1995 och i övrigt den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser. Ansökningar som avses i 8 § 4 och 5 som före utgången av mars 1995 kommit in till Regeringsrätten men ännu inte avgjorts handläggs enligt äldre bestämmelser. Regeringsrätten får dock överlämna ett sådant ärende till kammarrätten.

⁶Senaste lydelse 1993:349.

Härigenom föreskrivs i fråga om förvaltningsprocesslagen (1971:291)¹
dels att 37 a § skall upphöra att gälla,
dels att 1, 33 och 35 §§ samt
dels att rubrikerna närmast före 33 och 35 § skall ha följande lydelse,
dels att det i lagen skall införas två nya paragrafer, 37 b och 37 c §§,
samt närmast före 37 b § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §²

Denna lag gäller rättskipning i Regeringsrätten, kammarrätt och länsrätt *samt i Försäkringsöverdomstolen.*

Denna lag gäller rättskipning i Regeringsrätten, kammarrätt och länsrätt.

Överklagande

33 §³

Mot länsrätts beslut förs talan hos kammarrätt. Mot kammarrätts beslut förs talan hos Regeringsrätten, om inte annat följer av särskilda bestämmelser. Talan förs genom besvär.

Länsrätts beslut *överklagas* hos kammarrätt. Kammarrätts beslut *överklagas* hos Regeringsrätten.

Talan får föras av den som beslutet angår, om det gått honom emot.

Beslutet får överklagas av den som det angår, om det gått honom emot.

Kammarrättens beslut att meddela

prövningstillstånd får inte överklagas.

Lydelse enligt prop. 1993/94:217

Föreslagen lydelse

Särskilda regler om överklagande hos Regeringsrätten

35 §⁴

Ett överklagande av kammar-

Ett överklagande av kammar-

¹Senaste lydelse av 37 a § 1993:575.

²Senaste lydelse 1991:211.

³Senaste lydelse 1994:436.

⁴Senaste lydelse 1994:000.

rättens beslut i ett mål som har väckts hos kammarrätten genom överklagande *eller* underställning prövas av regeringsrätten endast om regeringsrätten har meddelat prövningstillstånd.

rättens beslut i ett mål som har väckts hos kammarrätten genom överklagande, underställning *eller ansökan* prövas av Regeringsrätten endast om Regeringsrätten har meddelat prövningstillstånd.

Meddelas inte prövningstillstånd, står kammarrättens beslut fast. En upplysning om detta skall tas in i Regeringsrättens beslut.

Vad som sägs i första stycket gäller inte

1. talan som Riksdagens ombudsmän eller Justitiekanslern för i mål om disciplinansvar eller om återkallelse eller begränsning av behörighet att utöva yrke inom hälso- och sjukvården, tandvården eller detaljhandeln med läkemedel eller om återkallelse av behörighet att utöva veterinäryrket,

2. talan som Justitiekanslern för i mål enligt datalagen (1973:289) eller lagen (1990:484) om övervakningskameror m. m.

Resning och återställande av försutten tid

37 b §

Resning får beviljas i mål eller ärende om det på grund av något särskilt förhållande finns synnerliga skäl att pröva saken på nytt.

37 c §

Om tiden för överklagande eller en därmed jämförbar åtgärd har försuttits på grund av omständighet som utgör giltig ursäkt, får tiden återställas.

Denna lag träder i kraft, såvitt gäller 1, 31 och 33 §§ den 1 juli 1995 och i övrigt den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före den 1 april 1995 överklagas enligt äldre bestämmelser.

18 Förslag till lag om ändring i lagen (1972:119)
om fastställande av konststillhörighet i vissa fall

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 6 § lagen (1972:119) om fastställande av konststillhörighet i vissa fall skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §

Talan mot Socialstyrelsens beslut enligt denna lag föres hos kammarrätten genom besvär.

Socialstyrelsens beslut enligt denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 7 § skadeståndslagen (1972:207)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap. 7 §²

Talan om ersättning enligt 2 § får *ej* föras med anledning av beslut av riksdagen eller regeringen eller av Högsta domstolen, Regeringsrätten *eller Försäkringsöverdomstolen*, om *icke* beslutet upphävts eller ändrats. Sådan talan får *ej* heller föras med anledning av beslut av lägre myndighet, vilket efter överklagande prövats av regeringen, Högsta domstolen, Regeringsrätten *eller Försäkringsöverdomstolen* utan att beslutet upphävts eller ändrats.

Talan om ersättning enligt 2 § får *inte* föras med anledning av beslut av riksdagen eller regeringen eller av Högsta domstolen *eller* Regeringsrätten, om *inte* beslutet upphävts eller ändrats. Sådan talan får *inte* heller föras med anledning av beslut av lägre myndighet, vilket efter överklagande prövats av regeringen, Högsta domstolen *eller* Regeringsrätten, utan att beslutet upphävts eller ändrats.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1995. I fråga om beslut som har meddelats av Försäkringsöverdomstolen före ikraftträdandet gäller 3 kap. 7 § i sin äldre lydelse.

¹Lagen omtryckt 1975:404.

²Senaste lydelse 1989:926.

20 Förslag till lag om ändring i lagen (1972:262) om understödsföreningar

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 75 § lagen (1972:262) om understödsföreningar skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

75 §¹

Mot beslut i sådant tillstånds-
ärende, på vilket enligt
bestämmelser i denna lag 22, 29,
46 eller 76 § lagen (1951:308) om
ekonomiska föreningar *äger*
motsvarande tillämpning, och mot
sådant beslut av Finans-
inspektionen som *ej* meddelats i
särskilt fall *föres talan* hos rege-
ringen *genom besvär*.

Beslut i sådant tillståndsärende,
på vilket enligt *bestämmelser* i
denna lag 22, 29, 46 eller 76 §
lagen (1951:308) om ekonomiska
föreningar *skall tillämpas*, och
sådant beslut av Finans-
inspektionen som *inte* meddelats i
särskilt fall *får överklagas* hos
regeringen.

Bestut om vägrad registrering
enligt 65 § och om åtgärd enligt
71 § *får överklagas* hos kammarrät-
tens.

Mot annat beslut av Finans-
inspektionen enligt denna lag *föres*
talan hos kammarrätten *genom*
besvär.

Annat beslut av Finansinspek-
tionen enligt denna lag *får över-*
klagas hos länsrätten. *Prövnings-*
tillstånd krävs vid överklagande
till kammarrätten av länsrättens
avgörande.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1992:1624.

Härigenom föreskrivs att 11 § växtskyddslagen (1972:318) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 §¹

Statens jordbruksverks beslut i ett särskilt fall enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos *kammarrätten*.

Statens jordbruksverks beslut i ett särskilt fall enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Beslut som meddelats med stöd av 5 eller 7 § gäller omedelbart, om inte något annat bestäms.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1991:389.

Härigenom föreskrivs att 5 b § rättshjälpslagen (1972:429)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 b §²

Med domstol förstås i denna lag allmän domstol, allmän förvaltningsdomstol, *Försäkringsöverdomstolen* och Arbetsdomstolen. Vad i lagen sägs om domstol skall även gälla arrendenämnd och hyresnämnd.

Med domstol förstås i denna lag allmän domstol, allmän förvaltningsdomstol och Arbetsdomstolen. Vad i lagen sägs om domstol skall även gälla arrendenämnd och hyresnämnd.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1995.

¹Lagen omtryckt 1993:9.

²Senaste lydelse 1994:832.

23 Förslag till lag om ändring i lagen (1972:435) om överlastavgift

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 11 § lagen (1972:435) om överlastavgift skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Länsstyrelsens beslut enligt denna lag får överklagas hos *kammarrätten*. Skrivelsen med överklagandet skall ha kommit in till länsstyrelsen inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. För allmänna ombudet räknas dock tiden från beslutets dag. I fråga om överklagande tillämpas vidare 8 kap. 4, 6, 11 och 13 §§ lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter. Vid tillämpningen av 8 kap. 6 § skall dock motpartens tid för överklagande vara två veckor.

Föreslagen lydelse

11 §¹

Länsstyrelsens beslut enligt denna lag får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*. Skrivelsen med överklagandet skall ha kommit in till länsstyrelsen inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. För allmänna ombudet räknas dock tiden från beslutets dag. I fråga om överklagande tillämpas vidare 8 kap. 4, 6, 11 och 13 §§ lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter. Vid tillämpningen av 8 kap. 6 § skall dock motpartens tid för överklagande vara två veckor.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1990:14.

24 Förslag till lag om ändring i lagen (1973:137)
om ekonomiskt bistånd till svenska medborgare i
utlandet m.m.

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 11 § lagen (1973:137) om ekonomiskt bistånd till svenska medborgare i utlandet m.m. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 §¹

Talan mot beslut i ärende som avses i denna lag föres hos kammarrätten genom besvär.

Beslut i ärende som avses i denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1978:273.

25 Förslag till lag om ändring i lagen (1973:370) om arbetslöshetsförsäkring

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 98 § lagen (1973:370) om arbetslöshetsförsäkring¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Arbetsmarknadsstyrelsens beslut i ärende angående medlems rätt till ersättning eller medlemskap i en arbetslöshetskassa enligt denna lag överklagas hos *länsrätt*, om inte annat följer av lagen (1969:93) om begränsning av samhällsstöd vid arbetskonflikt. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Vid prövning av överklagande av länsrättens beslut i mål som avses i första stycket skall nämndemän ingå i kammarrätten, om nämndemän deltagit i länsrätten.

Kammarrättens beslut i mål som avses i denna paragraf överklagas hos Försäkringsöverdomstolen.

Arbetsmarknadsstyrelsens beslut enligt denna lag i annat fall än som avses i första stycket överklagas hos regeringen. Arbetsmarknadsstyrelsens beslut om fusion får överklagas endast av sådan arbetslöshetskassa som berörs av beslutet.

Utän hinder av vad som sägs i 41 § första stycket får styrelsen för en förening som vägrats registrering såsom arbetslöshetskassa överklaga Arbetsmarknadsstyrelsens beslut i ärendet om registrering.

Föreslagen lydelse

98 §²

Arbetsmarknadsstyrelsens beslut i ärende angående medlems rätt till ersättning eller medlemskap i en arbetslöshetskassa enligt denna lag *får* överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*, om inte annat följer av lagen (1969:93) om begränsning av samhällsstöd vid arbetskonflikt. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1995.

¹Lagen omtryckt 1991:1334.

²Senaste lydelse 1994:930.

26 Förslag till lag om ändring i lagen (1973:371) om kontant arbetsmarknadsstöd

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Häriigenom föreskrivs att 33 c § lagen (1973:371) om kontant arbetsmarknadsstöd¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Arbetsmarknadsstyrelsens beslut om rätt till ersättning överklagas hos *länsrätt*, om inte annat följer av lagen (1969:93) om begränsning av samhällsstöd vid arbetskonflikt. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Vid prövning av överklagande av länsrättens beslut i mål som avses i första stycket skall nämndemän ingå i kammarrätten, om nämndemän har deltagit i länsrätten.

Kammarrättens beslut i mål som avses i denna paragraf överklagas hos Försäkringsöverdomstolen.

Arbetsmarknadsstyrelsens och Riksförsäkringsverkets beslut enligt denna lag i andra fall än som avses i första stycket överklagas hos regeringen.

Föreslagen lydelse

33 c §²

Arbetsmarknadsstyrelsens beslut om rätt till ersättning överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*, om inte annat följer av lagen (1969:93) om begränsning av samhällsstöd vid arbetskonflikt. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1995.

¹Lagen omtryckt 1982:433.

²Senaste lydelse 1994:000.

27 Förslag till lag om ändring i lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 67 § lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Fastighetsregistermyndighetens beslut, varigenom ansökan om eller anmälan för registrering avskrivits eller registrering vägras enligt denna lag, får överklagas hos *kammarrätten* inom två månader från dagen för beslutet.

Länsstyrelsens beslut enligt 31 § första stycket första eller tredje punkten, 32 §, 33 § första stycket, 61 § eller 64 § får överklagas hos regeringen.

Länsstyrelsens beslut i övrigt får överklagas hos *kammarrätten*.

Föreslagen lydelse

67 §²

Fastighetsregistermyndighetens beslut, varigenom ansökan om eller anmälan för registrering avskrivits eller registrering vägras enligt denna lag, får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol* inom två månader från dagen för beslutet.

Länsstyrelsens beslut enligt 31 § första stycket första eller tredje punkten, 32 §, 33 § första stycket, 61 § eller 64 § får överklagas hos regeringen.

Länsstyrelsens beslut i övrigt får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Lagen omtryckt 1987:128.

²Senaste lydelse 1990:1498.

28 Förslag till lag om ändring i handelsregisterlagen (1974:157)

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 21 § handelsregisterlagen (1974:157) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Talan mot registreringsmyndighetens beslut, varigenom ansökan om eller anmälan för registrering avskrivits eller registrering vägrats, föres hos kammarrätten genom besvär inom två månader från beslutets dag. I samma ordning föres talan mot beslut enligt 17 §.

Föreslagen lydelse

21 §

Registreringsmyndighetens beslut, varigenom ansökan om eller anmälan för registrering avskrivits eller registrering vägrats, får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol inom två månader från beslutets dag. Detsamma gäller i fråga om beslut enligt 17 §.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

29 Förslag till lag om ändring i lagen (1974:191)
om bevakningsföretag

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 15 § lagen (1974:191) om
bevakningsföretag¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

15 §

Länsstyrelsens beslut i ärenden enligt denna lag får överklagas hos *kammarrätten*.

Rikspolisstyrelsen får överklaga länsstyrelsens beslut i ärenden om auktorisation.

Länsstyrelsens beslut i ärenden enligt denna lag får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Lagen omtryckt 1989:148.

Härigenom föreskrivs att 9 § bisjukdomslagen (1974:211) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §¹

En tillsynsmans beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos Statens jordbruksverk.

Annat beslut av en förvaltningsmyndighet i ett särskilt fall enligt lagen eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos *kammarrätten*.

Annat beslut av en förvaltningsmyndighet i ett särskilt fall enligt lagen eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Beslut som har meddelats med stöd av 3 eller 5 § gäller omedelbart, om inte något annat bestäms.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1991:390.

31 Förslag till lag om ändring i transplantationslagen (1975:190)

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 11 § transplantationslagen (1975:190) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 §

Talan mot socialstyrelsens beslut enligt 4 § andra stycket föres hos kammarrätt.

Socialstyrelsens beslut enligt 4 § andra stycket får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

32 Förslag till lag om ändring i lagen (1975:417) om sambruksföreningar

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 19 § lagen (1975:417) om sambruksföreningar¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

19 §²

Bestämmelserna i 15 kap. lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar gäller i fråga om sambruksföreningar. Ett beslut om sådan ändring av stadgarna att styrelsens säte skall flyttas från ett län till ett annat får dock inte registreras, om sambruksföreningens firma på grund av bestämmelserna i 18 § tredje stycket denna lag inte får föras in i Patent- och registreringsverkets register.

Inskrivning av uppgifter angående sambruksföreningar skall ske i en särskild avdelning av det föreningsregister som avses i 15 kap. 1 § lagen om ekonomiska föreningar.

Länsstyrelsens beslut enligt 16 § överklagas *till kammarrätten genom besvär.*

Länsstyrelsens beslut enligt 16 § får överklagas *hos allmän förvaltningsdomstol.*

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Lagen omtryckt 1987:671.

²Senaste lydelse 1992:1453.

Härigenom föreskrivs att 11 och 31 §§ lagen (1976:997) om vattenförbund skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 §¹

Förrättningsman förordnas av länsstyrelsen. Förrättningsman skall äga den kunskap och erfarenhet som uppdraget kräver.

Innan förordnande meddelas, kan länsstyrelsen fordra att sökanden ställer säkerhet för förrättningskostnaden.

Mot beslut av länsstyrelsen om förordnande av förrättningsman föres talan hos kammarrätten genom besvär.

Länsstyrelsens beslut om förordnande av förrättningsman får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

31 §

Stadgarna skall för att bli gällande fastställas av länsstyrelsen. Innan sådan fastställelse skett och anmälan om styrelseval gjorts hos länsstyrelsen, kan förbundet *ej* förvärva rättigheter eller ikläda sig skyldigheter.

Beslut om ändring av förbundets stadgar skall genast underställas länsstyrelsen för fastställelse. Beslutet får *ej* tillämpas, innan det har fastställts.

Ändras styrelsens sammansättning, skall anmälan *därom* göras hos länsstyrelsen.

Stadgarna skall för att bli gällande fastställas av länsstyrelsen. Innan sådan fastställelse skett och anmälan om styrelseval gjorts hos länsstyrelsen, kan förbundet *inte* förvärva rättigheter eller ikläda sig skyldigheter.

Beslut om ändring av förbundets stadgar skall genast underställas länsstyrelsen för fastställelse. Beslutet får *inte* tillämpas, innan det har fastställts.

Ändras styrelsens sammansättning, skall anmälan *om detta* göras hos länsstyrelsen.

Länsstyrelsen skall föra förteckning över vattenförbund. Förteckningen skall innehålla uppgifter om styrelsens sammansättning.

Talan mot länsstyrelsens beslut enligt första eller andra stycket föres hos kammarrätten genom besvär.

En länsstyrelsens beslut enligt första eller andra stycket får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

¹Senaste lydelse 1983:663.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

34 Förslag till lag om ändring i lagen (1977:439)
om kommunal energiplanering

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 6 § lagen (1977:439) om kommunal energiplanering skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §

Talan mot beslut om föreläggande av vite föres hos kammarrätten genom besvär.

Beslut om föreläggande av vite får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Härigenom föreskrivs att 47 § körkortslagen (1977:477)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

47 §²

Länsstyrelsens beslut enligt 39 § första stycket får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Länsstyrelsen för det allmännas talan i ett sådant mål. Den får föra talan även till förmån för den enskilda parten.

Länsstyrelsens beslut enligt 39 § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Länsstyrelsen för det allmännas talan i ett sådant mål. Den får föra talan även till förmån för den enskilda parten.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Lagen omtryckt 1980:977.

²Senaste lydelse 1994:442.

36 Förslag till lag om ändring i lagen (1977:654)
om kungörande i mål och ärenden hos myndighet
m.m.

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 7 § lagen (1977:654) om kungörande i mål och ärenden hos myndighet m.m. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §¹

Bestämmelserna i denna lag *äger motsvarande tillämpning*, om enligt föreskrift i lag eller annan författning kungörande av viss åtgärd skall ombesörjas av annan än myndighet. Anser denne att 3 § andra stycket sista meningen bör tillämpas eller att kungörelsen bör avfattas enbart på främmande språk, skall han hänskjuta frågan till länsstyrelsens prövning. Länsstyrelsens beslut i sådana frågor får överklagas hos *kammarrätten*.

Bestämmelserna i denna lag *skall tillämpas*, om enligt föreskrift i lag eller annan författning kungörande av viss åtgärd skall ombesörjas av annan än myndighet. Anser denne att 3 § andra stycket sista meningen bör tillämpas eller att kungörelsen bör avfattas enbart på främmande språk, skall han hänskjuta frågan till länsstyrelsens prövning. Länsstyrelsens beslut i sådana frågor får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*. *Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten*.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1990:1413.

37 Förslag till lag om ändring i lagen (1978:234) om nämnder för vissa trafikfrågor

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 6 § lagen (1978:234) om nämnder för vissa trafikfrågor¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §²

En nämnds beslut enligt 1 § får överklagas hos länsstyrelsen.

Länsstyrelsens beslut får överklagas hos Vägverket. Verkets beslut får inte överklagas.

De statliga väghållningsmyndigheterna och polismyndigheterna får överklaga en nämnds eller länsstyrelsens beslut enligt 1 §.

Regeringen får föreskriva om inskränkningar i rätten att överklaga beslut enligt 1 §.

En nämnds beslut enligt 4 § får överklagas hos *kammarrätten*.

En nämnds beslut enligt 4 § får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*. *Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.*

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse av lagens rubrik 1991:1675.

²Senaste lydelse 1992:1649.

Härigenom föreskrivs att 52 och 53 §§ ransoneringslagen (1978:268) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

52 §

Talan mot beslut som har meddelats enligt 27 §, 35 §, 38 §, 39 § första stycket, 41 eller 42 § föres hos kammarrätt genom besvär.

Talan mot sådant beslut enligt denna lag som har meddelats av annan myndighet än domstol och som *ej* avses i första stycket eller i 17 eller 23 § föres hos förvaltningsmyndighet i den ordning regeringen föreskriver. Möjligheten att *anföra besvär* får därvid begränsas så, att *talans* får föras hos endast en *besvärinstans*.

Beslut som har meddelats enligt 27 §, 35 §, 38 §, 39 § första stycket, 41 eller 42 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Sådant beslut enligt denna lag som har meddelats av annan myndighet än domstol och som *inte* avses i första stycket eller i 17 eller 23 § överklagas hos förvaltningsmyndighet i den ordning regeringen föreskriver. Möjligheten att *överklaga* får därvid begränsas till att gälla endast en *instans*.

53 §

Förvaltningsmyndighets eller kammarrätts beslut vid tillämpning av denna lag och av föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen länder till *efterrättelse utan hinder av anförda besvär*, om *ej* annat följer av 22 § andra stycket eller *föreskrives* i beslutet.

Förvaltningsmyndighets, länsrätts eller kammarrätts beslut vid tillämpning av denna lag och av föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får *verkställas även om det överklagas*, om *inte* annat följer av 22 § andra stycket eller *föreskrivs* i beslutet.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Härigenom föreskrivs att 18 § jordförvärvslagen (1979:230)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

18 §

Länsstyrelsens beslut enligt denna lag får överklagas hos Jordbruksverket.

Jordbruksverkets beslut får överklagas hos *kammarrätten*.

Jordbruksverkets beslut får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Lagen omtryckt 1991:670.

40 Förslag till lag om ändring i lagen (1979:411) om ändringar i Sveriges indelning i kommuner och landsting

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 19 § och 2 kap. 9 § lagen (1979:411) om ändringar i Sveriges indelning i kommuner och landsting¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap. 19 §²

Beslut, som under tiden mellan beslutet om indelningsändring eller, om indelningsdelegerade skall utses, valet av delegerade och ändringens ikraftträdande fattas av kommunfullmäktige, kommunstyrelsen eller en annan kommunal nämnd, överklagas enligt bestämmelserna i 10 kap. kommunallagen (1991:900).

Ett beslut får överklagas, förutom av medlemmar av kommunen, också av andra kommuner som berörs av indelningsändringen och av medlemmar av en sådan kommun.

Om kammarrätten har upphävt ett beslut eller förbjudit att det verkställs, får *kammarrättens* beslut överklagas också av andra kommuner som berörs av indelningsändringen och medlemmar av en sådan kommun.

Om *länsrätten* eller kammarrätten har upphävt ett beslut eller förbjudit att det verkställs, får *domstolens* beslut överklagas också av andra kommuner som berörs av indelningsändringen och medlemmar av en sådan kommun.

2 kap. 9 §³

Beslut, som under tiden mellan beslutet om indelningsändring och ändringens ikraftträdande fattas av landstingsfullmäktige, landstingsstyrelsen eller en annan nämnd hos landstinget, överklagas enligt bestämmelserna i 10 kap. kommunallagen (1991:900).

Ett beslut får överklagas, förutom av medlemmar av landstinget, också av andra landsting som berörs av indelningsändringen och av medlemmar av ett sådant landsting.

Om kammarrätten har upphävt ett beslut eller förbjudit att det verkställs, får *kammarrättens* beslut överklagas också av andra landsting som berörs av indel-

Om *länsrätten* eller kammarrätten har upphävt ett beslut eller förbjudit att det verkställs, får *domstolens* beslut överklagas också av andra landsting som be-

¹Lagen omtryckt 1988:198. Senaste lydelse av lagens rubrik 1991:1693.

²Senaste lydelse 1991:1693.

³Senaste lydelse 1991:1693.

ningsändringen och av medlemmar rör av indelningsändringen och Prop. 1994/95:27
av ett sådant landsting. av medlemmar av ett sådant Bilaga 2
landsting.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

41 Förslag till lag om ändring i lagen (1979:412) om kommunala indelningsdelegerade

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom förskrivs att 23 § lagen (1979:412) om kommunala indelningsdelegerade skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

23 §¹

Beslut av delegerade, arbetsutskottet, kommittéer eller partssammansatta organ får överklagas enligt bestämmelserna i 10 kap. kommunallagen (1991:900). Besluten får överklagas av varje kommun som har valt delegerade och av den som är medlem av en sådan kommun.

När 10 kap. 14 § kommunallagen tillämpas gäller, om kammarrätten har upphävt ett beslut eller förbjudit att det verkställs, att *kammarrättens* beslut får överklagas även av en kommun som har valt delegerade och den som är medlem av en sådan kommun.

När 10 kap. 14 § kommunallagen tillämpas gäller, om *länsrätten eller kammarrätten* har upphävt ett beslut eller förbjudit att det verkställs, att *domstolens* beslut får överklagas även av en kommun som har valt delegerade och den som är medlem av en sådan kommun.

Bestämmelserna i 10 kap. 15 § kommunallagen om rättelse av verkställighet tillämpas på beslut av delegerade, arbetsutskottet, kommittéer eller partssammansatta organ.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1991:1694.

42 Förslag till lag om ändring i lagen (1979:425) om skötsel av jordbruksmark

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 13 § lagen (1979:425) om skötsel av jordbruksmark skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 §¹

Länsstyrelsens beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos Statens jordbruksverk.

Jordbruksverkets beslut i ett särskilt fall enligt lagen eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos *kammarrätten*.

Jordbruksverkets beslut i ett särskilt fall enligt lagen eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1991:393.

Härigenom föreskrivs att 40 § skogsvårdslagen (1979:429)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

40 §

Skogsvårdsstyrelsens beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos Skogsstyrelsen.

Skogsstyrelsens beslut i ett särskilt fall enligt lagen eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos *kammarrätten*.

Skogsstyrelsens beslut i ett särskilt fall enligt lagen eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Statens naturvårdsverk får överklaga Skogsvårdsstyrelsens beslut i fall som avses i 25 § andra stycket.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Lagen omtryckt 1993:553.

44 Förslag till lag om ändring i lagen (1979:560) om transportförmedling

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 2 § lagen (1979:560) om transportförmedling skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Länsstyrelsens beslut enligt denna lag får överklagas hos *kammarrätten*. Beslut om varning får inte överklagas.

Föreslagen lydelse

5 kap. 2 §¹

Länsstyrelsens beslut enligt denna lag får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*. Beslut om varning får inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1988:1500.

45 Förslag till lag om ändring i lagen (1979:561) om biluthyrning

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 2 § lagen (1979:561) om biluthyrning¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Länsstyrelsens beslut enligt denna lag får överklagas hos *kammarrätten*. Beslut om varning får inte överklagas.

Föreslagen lydelse

5 kap. 2 §

Länsstyrelsens beslut enligt denna lag får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*. Beslut om varning får inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Lagen omtryckt 1988:1501.

46 Förslag till lag om ändring i lagen (1980:424) om åtgärder mot vattenförorening från fartyg

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 9 kap. 2 § lagen (1980:424) om åtgärder mot vattenförorening från fartyg¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap 2 §

Beslut som har meddelats av Sjöfartsverket i frågor som avses i 7 kap. 4 § första stycket, 5 eller 6 § får överklagas hos *kammarrätten genom besvär*.

Beslut i andra frågor som avses i 1-7 kap. får överklagas *genom besvär*

1. hos Sjöfartsverket, om beslutet har meddelats av en annan myndighet som inte är central förvaltningsmyndighet och *ej* heller kommunal myndighet, eller

2. hos regeringen, om beslutet har meddelats av Sjöfartsverket eller av en annan myndighet som är central förvaltningsmyndighet.

Beslut som har meddelats av Sjöfartsverket i frågor som avses i 7 kap. 4 § första stycket, 5 eller 6 § får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Beslut i andra frågor som avses i 1-7 kap. får överklagas

1. hos Sjöfartsverket, om beslutet har meddelats av en annan myndighet som inte är central förvaltningsmyndighet och *inte* heller kommunal myndighet, eller

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Lagen omtryckt 1983:463.

Härigenom föreskrivs att 73 och 74 §§ socialtjänstlagen (1980:620)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

73 §²

Socialnämndens beslut får överklagas hos *länsrätten*, om nämnden har meddelat beslut i fråga om

bistånd enligt 6 §,
medgivande enligt 25 §,
förbud enligt 27 §,
eller eftergift enligt 37 §.

Beslut i fråga om bistånd till annan får inte överklagas enligt första stycket.

Beslut i frågor som avses i första stycket gäller omedelbart. En länsrätt eller kammarrätt får dock förordna att dess beslut skall verkställas först sedan det har vunnit laga kraft.

Socialnämndens beslut får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*, om nämnden har meddelat beslut i fråga om

bistånd enligt 6 §,
medgivande enligt 25 §,
förbud enligt 27 §,
eller eftergift enligt 37 §.

Beslut i frågor som avses i första stycket gäller omedelbart. En länsrätt eller kammarrätt får dock förordna att dess beslut skall verkställas först sedan det har vunnit laga kraft.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

74 §

Länsstyrelsens beslut i ärenden om tillstånd enligt 69 § eller om föreläggande eller förbud enligt 70 § får överklagas hos *kammarrätten genom besvär*.

Länsstyrelsens beslut om föreläggande eller förbud enligt 70 § och kammarrättens motsvarande beslut gäller omedelbart.

Länsstyrelsens beslut i ärenden om tillstånd enligt 69 § eller om föreläggande eller förbud enligt 70 § får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Länsstyrelsens beslut om föreläggande eller förbud enligt 70 § och *domstols* motsvarande beslut gäller omedelbart.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

¹Lagen omtryckt 1988:871.

²Senaste lydelse 1990:53.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Häri genom föreskrivs att 19 kap. 13 § och 20 kap. 7 § försäkringsrörelselagen (1982:713) skall ha förlände lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

19 kap. 13 §¹

Finansinspektionens beslut om att avslå en begäran om att utfärda intyg enligt 2 a kap. 1 § fjärde stycket, om att förbjuda gränsöverskridande verksamhet enligt 19 kap. 11 § fjärde stycket eller om att förelägga eller utdöma vite enligt 21 kap. 2 § får överklagas hos kammarrätten. Inspektionens beslut i övrigt enligt denna lag får överklagas hos regeringen

Finansinspektionens beslut om att förbjuda gränsöverskridande verksamhet enligt 19 kap. 11 § fjärde stycket får överklagas hos kammarrätten.

Inspektionens beslut om att avslå en begäran om att utfärda intyg enligt 2 a kap. 1 § fjärde stycket eller om att förelägga eller utdöma vite enligt 21 kap. 2 § får överklagas hos länsrätten. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten av länsrättens avgörande.

Inspektionens beslut i övrigt enligt denna lag får överklagas hos regeringen.

Inspektionen får bestämma att ett beslut om föreläggande eller om verksamhetens drivande enligt 11 § sjunde stycket skall gälla omedelbart.

Om överklagande av vissa beslut finns bestämmelser i 20 kap. 7 §.

20 kap. 7 §²

Finansinspektionens beslut varigenom en anmälan avskrivits eller en registrering vägrats enligt 4 § första stycket överklagas hos kammarrätten genom besvär inom två månader från beslutets dag. Detsamma gäller sådana beslut av finansinspektionen som avses i 4 § tredje stycket med undantag av beslut enligt 21 kap. 2 §.

Finansinspektionens beslut varigenom en anmälan avskrivits eller en registrering vägrats enligt 4 § första stycket överklagas hos allmän förvaltningsdomstol inom två månader från beslutets dag. Detsamma gäller sådana beslut av finansinspektionen som avses i 4 § tredje stycket med undantag av beslut enligt 21 kap. 2 §.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

¹Senaste lydelse 1993:1304.

²Senaste lydelse 1991:1767.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Härigenom föreskrivs att 22 kap. 6 § vattenlagen (1983:219) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

22 kap. 6 §¹

Länsstyrelsens beslut enligt denna lag får överklagas hos *kammarrätten*, om beslutet avser *allmän förvaltningsdomstol*, om beslutet avser

1. förordnande av förrättningsman enligt 12 kap.,
2. förordnande om undersökningar som avses i 18 kap. 2 § andra stycket eller av besiktningsman enligt 18 kap. 3 eller 4 §,
3. förordnande om vattenskyddsområde och föreskrifter enligt 19 kap. 2 och 3 §§,
4. kostnader som anges i 20 kap. 11 eller 12 §,
5. prövning av säkerhet enligt 3 § detta kapitel,
6. föreläggande enligt 2 kap. 9 § tredje stycket, 19 kap. 1 § tredje stycket, 21 kap. 3 § eller förbud enligt detta kapitel 4 § första stycket.

I övrigt får länsstyrelsens beslut enligt denna lag överklagas hos regeringen.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1989:513.

50 Förslag till lag om ändring i lagen (1983:738)
om bekämpande av salmonella hos djur

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 7 § lagen (1983:738) om bekämpande av salmonella hos djur skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §¹

Beslut av länsstyrelsen eller av veterinär får överklagas hos Jordbruksverket.

Jordbruksverkets beslut i ett särskilt fall får överklagas hos kammarrätten.

Jordbruksverkets beslut i ett särskilt fall får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Beslut som har meddelats enligt denna lag gäller omedelbart, om inte något annat bestäms.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1993:1479.

51 Förslag till lag om ändring i lagen (1984:409)
om avgift på gödselmedel

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 9 § lagen (1984:409) om avgift på gödselmedel skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Jordbruksverkets beslut enligt
8 § får överklagas hos *kammarrätten*.

Föreslagen lydelse

9 §¹

Jordbruksverkets beslut enligt
8 § får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.
Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1991:913.

52 Förslag till lag om ändring i lagen (1984:542) om behörighet att utöva yrke inom hälso- och sjukvården m.m.

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 11 § lagen (1984:542) om behörighet att utöva yrke inom hälso- och sjukvården m.m. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 §

Socialstyrelsens beslut enligt denna lag får överklagas hos *kammarrätten genom besvär.*

Beslut som Socialstyrelsen eller *kammarrätten* meddelar enligt denna lag skall gälla omedelbart, om inte annat förordnas.

Socialstyrelsens beslut enligt denna lag får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol.*

Beslut som Socialstyrelsen eller *domstol* meddelar enligt denna lag skall gälla omedelbart, om inte annat förordnas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

53 Förslag till lag om ändring i lagen (1985:295) om foder

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 19 § lagen (1985:295) om foder skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

19 §¹

Beslut av Jordbruksverket i ärende som avses i 3 a § tredje stycket, 13 § första stycket, 14 eller 15 § får överklagas hos *kammarrätten*. Föreskrifter om överklagande av beslut av Jordbruksverket med stöd av ett bemyndigande enligt 4, 6 och 8 §§ meddelas av regeringen.

Beslut av länsstyrelsen eller av annan myndighet till vilken Jordbruksverket överlåtit att utöva tillsyn får överklagas hos Jordbruksverket. Jordbruksverkets beslut i ett sådant ärende får överklagas hos *kammarrätten*.

Beslut av Jordbruksverket i ärende som avses i 3 a § tredje stycket, 13 § första stycket, 14 eller 15 § får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*. Föreskrifter om överklagande av beslut av Jordbruksverket med stöd av ett bemyndigande enligt 4, 6 och 8 §§ meddelas av regeringen.

Beslut av länsstyrelsen eller av annan myndighet till vilken Jordbruksverket överlåtit att utöva tillsyn får överklagas hos Jordbruksverket. Jordbruksverkets beslut i ett sådant ärende får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1992:1681.

54 Örslag till lag om ändring i lagen (1985:449)
om rätt att driva viss linjetrafik

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 8 § lagen (1985:449) om rätt att driva viss linjetrafik skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Vägverkets beslut får överklagas
hos *kammarrätten*.

8 §¹

Vägverkets beslut får överklagas
hos *allmän förvaltningsdomstol*.
*Prövningstillstånd krävs vid
överklagande till kammarrätten.*

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1992:1650.

Härigenom föreskrivs att 14 och 17 §§ patientjournal-
lagen (1985:562) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 §¹

Socialstyrelsens beslut i fråga om omhändertagande eller återlämnande av patientjournaler får överklagas hos *kammarrätten*.

Socialstyrelsens beslut i fråga om omhändertagande eller återlämnande av patientjournaler får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

17 §²

På ansökan av patienten eller någon annan som omnämns i en patientjournal får Socialstyrelsen förordna att journalen helt eller delvis skall förstöras. Förutsättning för detta är dels att godtagbara skäl anförs för ansökan, dels att patientjournalen eller den del därav som skall förstöras uppenbarligen inte behövs för patientens vård och dels att det från allmän synpunkt uppenbarligen inte finns skäl att bevara journalen.

Innan ansökan slutligt prövas, skall den som ansvarar för patientjournalen beredas tillfälle att yttra sig.

Om Socialstyrelsen har avslagit en ansökan om förstöring av en patientjournal, får beslutet överklagas hos *kammarrätten genom besvär*. Om Socialstyrelsens beslut innebär bifall till en sådan ansökan, får beslutet inte överklagas.

Om Socialstyrelsen har avslagit en ansökan om förstöring av en patientjournal, får beslutet överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*. Om Socialstyrelsens beslut innebär bifall till en sådan ansökan, får beslutet inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1992:459.

²Senaste lydelse 1992:459.

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 10 § kommunalförbunds-
lagen skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap. 10 §¹

Bestämmelserna i 10 kap. kommunallagen (1991:900) gäller i tillämp-
liga delar i fråga om kommunalförbund. Beslut får överklagas av såväl
medlemmar av förbundet som medlemmar av varje kommun eller lands-
ting som ingår i förbundet.

I fråga om överklagande av
kammarrättens beslut tillämpas 10
kap. 14 § kommunallagen. Om
kammarrätten har upphävt ett
beslut eller förbjudit att det verk-
ställs, får *kammarrättens beslut*
överklagas också av en förbunds-
medlem.

I fråga om överklagande av
länsrättens beslut tillämpas 10
kap. 14 § kommunallagen. Om
länsrätten eller kammarrätten har
upphävt ett beslut eller förbjudit
att det verkställs, får *beslutet*
överklagas också av en förbunds-
medlem.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats
före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1991:1695.

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 12, 14 och 16 §§, 9 kap. 17 § och 10 kap. 6 § skollagen (1985:1100)¹ skall ha följande lydelse.

3 kap. 12 §

På begäran av en skolpliktig elevs vårdnadshavare skall eleven befrias från skyldighet att delta i annars obligatoriska inslag i verksamheten, om det med hänsyn till särskilda omständigheter inte är rimligt att kräva att eleven deltar.

Befrielse skall alltid medges från undervisning i religionskunskap, om eleven tillhör ett trossamfund, som har regeringens tillstånd att i skolans ställe ombesörja sådan undervisning, och eleven visar att han deltar i denna.

Om elevens vårdnadshavare kräver det, skall begäran om befrielse prövas av styrelsen för utbildningen eller, för elever utanför det offentliga skolväsendet, av den styrelse som ansvarar för grundskolan i elevens hemkommun. Avslås begäran vid sådan prövning, får beslutet överklagas hos *kammarrätten*.

Om elevens vårdnadshavare kräver det, skall begäran om befrielse prövas av styrelsen för utbildningen eller, för elever utanför det offentliga skolväsendet, av den styrelse som ansvarar för grundskolan i elevens hemkommun. Avslås begäran vid sådan prövning, får beslutet överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

14 §

Om en skolpliktig elev i en skola utanför det offentliga skolväsendet för barn och ungdom är frånvarande i stor utsträckning utan giltig orsak, skall huvudmannen för skolan anmäla förhållandet till barnets hemkommun. Kommunen skall pröva om barnet skall åläggas skolgång i grundskolan eller särskolan eller, om skäl föreligger, överlämna anmälan till huvudmannen för särskolan eller specialskolan, som skall pröva om barnet skall åläggas skolgång där.

Beslut om att ålägga barnet skolgång får överklagas hos *kammarrätten*.

Beslut om att ålägga barnet skolgång får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

16 §

Om en skolpliktig elev i det offentliga skolväsendet för barn och ungdom inte fullgör sin skolgång och detta beror på att elevens vårdnadshavare inte har gjort vad på dem ankommer för att så skall ske, får

¹Lagen omtryckt 1991:1111.

styrelsen för utbildningen vid vite förelägga elevens vårdnadshavare att iakttä sina skyldigheter. Ett föreläggande gäller omedelbart, även om beslutet överklagas.

Vitet får inte förvandlas till fängelse.

Beslut av styrelsen för utbildningen i ärenden enligt denna paragraf får överklagas hos *kammarrätten*.

Beslut av styrelsen för utbildningen i ärenden enligt denna paragraf får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

9 kap. 17 §²

Beslut av Statens skolverk i ärenden om godkännande eller återkallande av godkännande för en fristående skola enligt 1, 5 eller 12 § samt beslut i ärenden om elevavgifter enligt 7 § får överklagas hos *kammarrätten*.

Beslut av Statens skolverk i ärenden om godkännande eller återkallande av godkännande för en fristående skola enligt 1, 5 eller 12 § samt beslut i ärenden om elevavgifter enligt 7 § får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Beslut av styrelsen för utbildningen i ärenden om godkännande eller återkallande av godkännande för en fristående skola för särskild skolplikt enligt 1 § tredje stycket 2 eller 12 § får överklagas hos *kammarrätten*.

Beslut av styrelsen för utbildningen i ärenden om godkännande eller återkallande av godkännande för en fristående skola för särskild skolplikt enligt 1 § tredje stycket 2 eller 12 § får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Beslut av styrelsen för utbildningen i ärenden som avses i 3, 4 och 16 §§ får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd. Beslut som avses i 3 § får överklagas endast av barnets vårdnadshavare. Beslut som avses i 16 § får överklagas endast av eleven eller företrädare för denne.

10 kap. 6 §³

Beslut i ärenden enligt 4 § om att fullgöra skolplikten på annat sätt än som anges i denna lag får överklagas hos *kammarrätten*.

Beslut i ärenden enligt 4 § om att fullgöra skolplikten på annat sätt än som anges i denna lag får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

²Senaste lydelse 1993:800.

³Senaste lydelse 1993:800.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Härigenom föreskrivs att 11 § bilavgaslagen (1986:1386) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 §¹

Ett beslut av en myndighet om föreläggande enligt 5 § eller om kontrollavgift eller dispensavgift i ett särskilt fall enligt 9 och 10 §§ får överklagas hos *kammarrätten*.

Ett beslut av en myndighet om föreläggande enligt 5 § eller om kontrollavgift eller dispensavgift i ett särskilt fall enligt 9 och 10 §§ får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1991:2010.

Härigenom föreskrivs att 54 § jaktlagen (1987:259) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

54 §¹

Länsstyrelsens beslut enligt 33 § om registrering av licensområde får överklagas hos *kammarrätten*. Beslut enligt 12 § samt övriga beslut enligt 33 § får inte överklagas.

Länsstyrelsens beslut enligt 33 § om registrering av licensområde får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*. Beslut enligt 12 § samt övriga beslut enligt 33 § får inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Föreskrifter om överklagande av sådana beslut som fattats av en myndighet med stöd av ett bemyndigande enligt denna lag meddelas av regeringen.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1991:1769.

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 24 § och 8 kap. 8 § bankrörelselagen (1987:617) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap. 24 §¹

Finansinspektionens beslut enligt 6 § och 21 § andra stycket får inte överklagas.

Beslut som avses i 21 § första stycket får överklagas hos *kammarrätten*. Inspektionens beslut i övrigt enligt denna lag, bankaktiebolagslagen (1987:618), sparbankslagen (1987:619) och föreningsbankslagen (1987:620) får överklagas hos regeringen, om annat inte är föreskrivet.

Beslut som avses i 21 § första stycket får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*. Inspektionens beslut i övrigt enligt denna lag, bankaktiebolagslagen (1987:618), sparbankslagen (1987:619) och föreningsbankslagen (1987:620) får överklagas hos regeringen, om annat inte är föreskrivet.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Inspektionen får bestämma att ett beslut om förbud, föreläggande eller återkallelse skall gälla omedelbart.

8 kap. 8 §²

Ett beslut av Finansinspektionen som innebär att anmälan avskrivits eller registrering har vägrats enligt 4 § andra stycket får överklagas *till kammarrätten* inom två månader från beslutets dag. Detsamma gäller ett beslut av Finansinspektionen som avses i 5 § 1-3 och 5.

Ett beslut av Finansinspektionen som innebär att anmälan avskrivits eller registrering har vägrats enligt 4 § andra stycket får överklagas *hos allmän förvaltningsdomstol* inom två månader från beslutets dag. Detsamma gäller ett beslut av Finansinspektionen som avses i 5 § 1-3 och 5.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1992:1613.

²Senaste lydelse 1992:1613.

61 Förslag till lag om ändring i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 15 kap. 6 § lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

15 kap. 6 §

Myndighets beslut i tillstånds- ärenden enligt 6 kap. 3 eller 4 §, 8 kap. 3-5 §§, 9 kap. 6 § eller 8 § första stycket 1 eller 10 kap. 6 § femte stycket överklagas till regeringen *genom besvär*.

Ett beslut av registreringsmyndigheten som innebär att anmälan har avskrivits eller registrering har vägrats enligt 4 § första och andra styckena överklagas *till kammarrätten genom besvär* inom två månader från beslutets dag. Detsamma gäller ett beslut av registreringsmyndigheten som avses i 4 § fjärde stycket.

Länsstyrelsens beslut enligt denna lag överklagas i övriga fall *till kammarrätten genom besvär*.

Myndighets beslut i tillstånds- ärenden enligt 6 kap. 3 eller 4 §, 8 kap. 3-5 §§, 9 kap. 6 § eller 8 § första stycket 1 eller 10 kap. 6 § femte stycket *får överklagas till regeringen*.

Ett beslut av registreringsmyndigheten som innebär att anmälan har avskrivits eller registrering har vägrats enligt 4 § första och andra styckena överklagas *hos allmän förvaltningsdomstol* inom två månader från beslutets dag. Detsamma gäller ett beslut av registreringsmyndigheten som avses i 4 § fjärde stycket.

Länsstyrelsens beslut enligt denna lag överklagas i övriga fall *hos allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Härigenom föreskrivs att 30, 89, 90, 100 och 104 §§ tullagen (1987:1065) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

30 §¹

Ränta utgår på tull och annan skatt som skall betalas

1. på grund av omtulltaxering eller eftertulltaxering,

2. enligt beslut av Generaltullstyrelsen, *kammarrätten* eller *regeringsrätten*,

3. i fall som avses i 82 §, när tull eller annan skatt undandragits,

4. i fall som avses i 24 § första eller tredje stycket lagen (1987:1069) om tullfrihet m.m.

Om tull eller annan skatt enligt preliminärt beslut har erlagts med lägre belopp än som slutligt fastställts, utgår ränta på det överskjutande beloppet.

Ränta enligt första eller andra stycket utgår dock inte på belopp som får dras av vid redovisning av skatt enligt mervärdeskattelagen (1994:200).

Om utfärdande av särskild tullräkning fördröjs till följd av att den som tagit han om en vara med stöd av hemtagningstillstånd inte anmält varan till förtullning inom föreskriven tid, utgår ränta.

Bestämmelserna i denna lag om tull och annan skatt tillämpas även beträffande ränta enligt denna paragraf.

89 §²

Frågor om tulltillägg och förseningsavgift prövas av tullmyndigheten. *Kammarrätten* prövar dock, på talan av det allmänna ombudet som avses i 98 §, frågor om tulltillägg på grund av oriktiga uppgifter i mål om tull eller annan skatt. Sådan talan får föras, om den oriktiga uppgiften inte har

Ränta utgår på tull och annan skatt som skall betalas

1. på grund av omtulltaxering eller eftertulltaxering,

2. enligt beslut av Generaltullstyrelsen och *allmän förvaltningsdomstol*,

3. i fall som avses i 82 §, när tull eller annan skatt undandragits,

4. i fall som avses i 24 § första eller tredje stycket lagen (1987:1069) om tullfrihet m.m.

Frågor om tulltillägg och förseningsavgift prövas av tullmyndigheten. *Allmän förvaltningsdomstol* prövar dock, på talan av det allmänna ombudet som avses i 98 §, frågor om tulltillägg på grund av oriktiga uppgifter i mål om tull eller annan skatt. Sådan talan får föras, om den oriktiga

¹Senaste lydelse 1994:218.

²Senaste lydelse 1991:157.

godtagits efter prövning i sak eller inte har prövats i målet. Talan skall väckas inom ett år från utgången av den månad då domen eller det slutliga beslutet i målet har vunnit laga kraft.

uppgiften inte har godtagits efter prövning i sak eller inte har prövats i målet. Talan skall väckas inom ett år från utgången av den månad då domen eller det slutliga beslutet i målet har vunnit laga kraft.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Den tullskyldiges yrkande i fråga om tulltillägg eller förseningsavgift skall utan hinder av vad som annars gäller om överklagande prövas, om beslutet om den tull eller annan skatt som tulltillägget eller förseningsavgiften avser inte har vunnit laga kraft. Detsamma gäller, om det allmänna ombudet framställt ett sådant yrkande till förmån för den tullskyldige. Om yrkandet framställs först i domstol, kan domstolen förordna att det skall tas upp och vidare handläggas av tullmyndigheten.

Innan beslut fattas om påföring av tulltillägg eller förseningsavgift skall den tullskyldige om möjligt ges tillfälle att yttra sig.

Underrättelse om att tullmyndigheten överväger att påföra tulltillägg eller förseningsavgift får ske genom överföring av elektroniskt dokument.

90 §²

Bestämmelserna om eftergift av tulltillägg och förseningsavgift skall beaktas, även om yrkande om detta inte har framställts, i den mån det föranleds av vad som har förekommit i ärendet eller målet om tulltillägg eller förseningsavgift.

Om tull eller annan skatt sätts ned, skall också vidtas den ändring i beslutet om tulltillägg som nedsättningen kan föranleda.

Vid handläggningen i kammarrätt av mål om tulltillägg eller förseningsavgift skall muntlig förhandling hållas, om den tullskyldige begär det. Muntlig förhandling behövs dock inte, om det inte finns anledning anta att tulltillägg eller förseningsavgift kommer att utgå.

Vid handläggningen i *länsrätt* eller kammarrätt av mål om tulltillägg eller förseningsavgift skall muntlig förhandling hållas, om den tullskyldige begär det. Muntlig förhandling behövs dock inte, om det inte finns anledning anta att tulltillägg eller förseningsavgift kommer att utgå.

100 §³

Generaltullstyrelsens beslut enligt denna lag eller enligt bestämmelser som utfärdats med stöd av lagen får överklagas hos

Generaltullstyrelsens beslut enligt denna lag eller enligt bestämmelser som utfärdats med stöd av lagen får överklagas hos

²Senaste lydelse 1987:1221.

³Senaste lydelse 1992:643.

kammarrätten genom besvär, när allmän förvaltningsdomstol, när det är fråga om det är fråga om

1. fastställelse av tull eller annan skatt och prövningen inte gäller sådant beslut om befrielse från eller nedsättning eller återbetalning av tull och annan skatt som meddelats med stöd av regeringens bemyndigande,

2. uttag av tull eller annan skatt ur en vara enligt 10 § fjärde stycket eller 35 §,

3. temporär tullfrihet,

4. restitution av tull eller annan skatt,

5. ursprungsintyg enligt protokoll 3 till Sveriges avtal med Europeiska ekonomiska gemenskapen eller bilaga B till konventionen angående upprättandet av Europeiska frihandelssammanslutningen,

6. inskränkning i rätten att förfoga över en vara,

7. förhandsbesked,

8. ränta eller dröjsmålsavgift,

9. tulltillägg eller förseningsavgift,

10. ersättning som avses i 56 § andra stycket, 69 § andra stycket eller 71 §, eller

11. utdömande av vite.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Om Generaltullstyrelsen har avvisat en ansökan om förhandsbesked eller återkallat ett lämnat förhandsbesked eller meddelat ett beslut som avses i 59 § tredje stycket, får beslutet inte överklagas.

I övrigt överklagas Generaltullstyrelsens beslut enligt denna lag eller enligt bestämmelser som utfärdats med stöd av lagen hos regeringen.

104 §

Överklagande i särskild ordning över beslut av annan tullmyndighet än Generaltullstyrelsen prövas av styrelsen.

Är tulltaxering, omtulltaxering, eftertulltaxering eller fråga om tulltillägg eller förseningsavgift föremål för prövning av *kammarrätten* eller avgjord av Generaltullstyrelsen genom beslut som har vunnit laga kraft, *ankommer det på kammarrätten att pröva överklagandet*. Har frågan prövats av *kammarrätten* eller *regeringsrätten*, skall överklagandet prövas av *regeringsrätten*.

Är tulltaxering, omtulltaxering, eftertulltaxering eller fråga om tulltillägg eller förseningsavgift föremål för prövning av *länsrätt* eller *kammarrätt* eller avgjord av Generaltullstyrelsen genom beslut som har vunnit laga kraft, *skall länsrätten eller kammarrätten pröva överklagandet*. *Har frågan prövats av länsrätten skall frågan prövas av kammarrätten*. Har frågan prövats av *kammarrätten* eller *regeringsrätten*, skall överklagandet prövas av *regeringsrätten*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

*Regeringsrätten och kammar-
rätten* får, om överklagande som
har gjorts i särskild ordning skall
tas upp till prövning, förordna att
överklagandet skall vidare hand-
läggas av Generaltullstyrelsen.

Allmän förvaltningsdomstol får,
om överklagande som har gjorts i
särskild ordning skall tas upp till
prövning, förordna att överklagan-
det skall vidare handläggas av
Generaltullstyrelsen.

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats
före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Härigenom föreskrivs att 13 kap. 3 § fartygssäkerhetslagen (1988:49) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 kap. 3 §

Ett beslut enligt denna lag som inte skall underställas någon får överklagas

1. hos Sjöfartsverket, om beslutet har meddelats av en myndighet som inte är central förvaltningsmyndighet,

2. hos regeringen, om beslutet avser ett fartygs bemanning eller ett medgivande enligt 5 kap. 12 § andra stycket och har meddelats av en central förvaltningsmyndighet,

3. hos *kammarrätten* i andra fall än som avses i 1 och 2.

3. hos *allmän förvaltningsdomstol* i andra fall än som avses i 1 och 2.

Ett provisoriskt beslut om minimibesättning får inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

64 Förslag till lag om dels fortsatt giltighet av lagen (1988:205) om rättsprövning av vissa förvaltningsbeslut, dels ändring i samma lag

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1988:205) om rättsprövning av vissa förvaltningsbeslut, som gäller till utgången av år 1994¹ dels att lagen skall fortsätta att gälla till utgången av år 1997, dels att 1 och 3-5 §§ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §²

På ansökan av en enskild part i ett sådant förvaltningsärende hos regeringen eller en förvaltningsmyndighet som rör något förhållande som avses i 8 kap. 2 eller 3 § regeringsformen skall *Regeringsrätten* pröva om avgörandet i ärendet strider mot någon rättsregel på det sätt som sökanden angivit eller som i övrigt klart framgår av omständigheterna i ärendet.

På ansökan av en enskild part i ett sådant förvaltningsärende hos regeringen eller en förvaltningsmyndighet som rör något förhållande som avses i 8 kap. 2 eller 3 § regeringsformen skall *domstol* pröva om avgörandet i ärendet strider mot någon rättsregel på det sätt som sökanden angivit eller som i övrigt klart framgår av omständigheterna i ärendet.

Rättsprövning kan gälla endast sådana beslut som innebär myndighetsutövning mot den enskilde, annars kan prövas av *domstol* endast efter ansökan om resning, och inte skulle ha kunnat överprövas i annan ordning.

Regeringsrätten prövar avgöranden av regeringen och kammarrätt avgöranden av en förvaltningsmyndighet inom kammarrättens domkrets.

3 §³

Ansökan om rättsprövning ges in till *Regeringsrätten*. Den skall ha kommit in dit inom tre månader från dagen för beslutet.

Ansökan om rättsprövning ges in till *den domstol som skall pröva ansökan*. Den skall ha kommit in dit inom tre månader från dagen för beslutet.

I ansökan skall sökanden ange på vilket sätt han anser att avgörandet

¹Lagens giltighetstid senast förlängd 1991:1825.

²Senaste lydelse 1991:1825.

³Senaste lydelse 1991:1825.

strider mot någon rättsregel och vilka omständigheter han vill åberopa till stöd för detta.

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

4 §

Ett förvaltningsbeslut skall gälla trots att rättsprövning kan ske. *Regeringsrätten* får dock bestämma att beslutet tills vidare inte skall gälla.

Ett förvaltningsbeslut skall gälla trots att rättsprövning kan ske. *Domstolen* får dock bestämma att beslutet tills vidare inte skall gälla.

5 §⁴

Om *Regeringsrätten* finner att förvaltningsbeslutet strider mot någon rättsregel och det inte är uppenbart att felet saknat betydelse för avgörandet, skall *Regeringsrätten* upphäva beslutet och, om det behövs, återförvisa ärendet till den myndighet som meddelat beslutet. I annat fall står beslutet fast.

Om *domstolen* finner att förvaltningsbeslutet strider mot någon rättsregel och det inte är uppenbart att felet saknat betydelse för avgörandet, skall *domstolen* upphäva beslutet och, om det behövs, återförvisa ärendet till den myndighet som meddelat beslutet. I annat fall står beslutet fast.

Denna lag träder i kraft, i fråga om 1, 3-5 §§ den 1 april 1995, och i övrigt den 1 januari 1995. Ansökningar, i ärenden där avgörandet fattats av en förvaltningsmyndighet, som vid utgången av mars år 1995 kommit in till *Regeringsrätten* men ännu inte avgjorts handläggs enligt äldre bestämmelser. Om en ansökan som skall prövas av kammarrätt kommer in till *Regeringsrätten*, skall *Regeringsrätten* vidarebefordra ansökan till den kammarrätt som har att pröva den. Ansökan skall därvid anses ha kommit in till kammarrätten den dag som den kom in till *Regeringsrätten*.

⁴Senaste lydelse 1991:1825.

Härigenom föreskrivs att 42 § strålskyddslagen (1988:220) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

42 §

Beslut i särskilda fall enligt denna lag får överklagas hos *kammarrätten*. Beslut i frågor som avses i 27 § överklagas dock hos regeringen.

Beslut i särskilda fall enligt denna lag får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*. Beslut i frågor som avses i 27 § överklagas dock hos regeringen.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Föreskrifter om överklagande av en myndighets beslut enligt denna lag med stöd av ett bemyndigande enligt lagen meddelas av regeringen.

Beslut som meddelats enligt denna lag skall gälla omedelbart om inte annat bestäms.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Härigenom föreskrivs att 23 § yrkestrafiklagen (1988:263)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

23 §²

Tillståndsmyndighetens beslut enligt denna lag får överklagas hos *kammarrätten*, om inte något annat anges i andra stycket. Beslut om varning får dock inte överklagas.

Tillståndsmyndighetens beslut enligt denna lag får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*, om inte något annat anges i andra stycket. Beslut om varning får dock inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Länsstyrelsens beslut i frågor om beviljande av tillstånd till linjetrafik och om omprövning av tillstånd enligt 11 § får överklagas hos Vägverket. Vägverkets beslut i sådana frågor får överklagas hos regeringen.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Lagen omtryckt 1988:1499.

²Senaste lydelse 1992:1651.

67 Förslag till lag om ändring i lagen (1988:328)
om fordonsskatt på utländska fordon

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 16 § lagen (1988:328) om fordonsskatt på utländska fordon¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 §

Beslut enligt denna lag av annan tullmyndighet än Generaltullstyrelsen får överklagas av den skattskyldige hos Generaltullstyrelsen. Överklagandet skall ha kommit in inom ett år från den dag då beslutet meddelades.

Beslut av Generaltullstyrelsen får överklagas hos *kammarrätten*.

Beslut av Generaltullstyrelsen får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse av lagens rubrik 1992:1442.

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 24 §, 3 kap. 19 §, 4 kap. 16 § och 5 kap. 15 § lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap. 24 §¹

Beslut av länsstyrelsen överklagas hos *kammarrätten* när det gäller

1. fastställelse av gränserna för ett fornlämningsområde enligt 2 §,
2. särskilda ordningsföreskrifter enligt 9 §,
3. fridlysning enligt 9 § eller
4. tillstånd att medföra och använda metallsökare enligt 20 §.

Beslut av Riksantikvarieämbetet enligt 16 § överklagas hos *kammarrätten*.

Beslut i övrigt enligt detta kapitel av länsstyrelsen eller Riksantikvarieämbetet får överklagas hos regeringen, om inte annat följer av 25 §.

Kommunen får överklaga länsstyrelsens beslut enligt 2 § andra stycket, 9 § första-fjärde styckena och 12 § andra stycket.

Beslut av länsstyrelsen överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol* när det gäller

1. fastställelse av gränserna för ett fornlämningsområde enligt 2 §,
2. särskilda ordningsföreskrifter enligt 9 §,
3. fridlysning enligt 9 § eller
4. tillstånd att medföra och använda metallsökare enligt 20 §.

Beslut av Riksantikvarieämbetet enligt 16 § överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten

3 kap. 19 §

Beslut av länsstyrelsen överklagas hos *kammarrätten* när det gäller

1. byggnadsminnesförklaring enligt 1 §,
2. skyddsföreskrifter enligt 2 §,
3. förbud mot åtgärder enligt 5 §,
4. anmälningsplikt enligt 6 §,
5. deposition enligt 12 § första stycket,
6. tillstånd eller villkor för tillstånd enligt 14 §,

Beslut av länsstyrelsen överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol* när det gäller

1. byggnadsminnesförklaring enligt 1 §,
2. skyddsföreskrifter enligt 2 §,
3. förbud mot åtgärder enligt 5 §,
4. anmälningsplikt enligt 6 §,
5. deposition enligt 12 § första stycket,
6. tillstånd eller villkor för tillstånd enligt 14 §,

¹Senaste lydelse 1991:474.

7. jämkning av skyddsföreskrifter eller hävande av byggnadsminnesförklaring enligt 15 § första stycket,

8. dokumentation enligt 15 § tredje stycket,

9. föreläggande enligt 16 § eller

10. föreläggande enligt 17 § första stycket.

Länsstyrelsens beslut att inte förklara en byggnad för byggnadsminne får överklagas endast av Riksantikvarieämbetet.

7. jämkning av skyddsföreskrifter eller hävande av byggnadsminnesförklaring enligt 15 § första stycket,

8. dokumentation enligt 15 § tredje stycket,

9. föreläggande enligt 16 § eller

10. föreläggande enligt 17 § första stycket.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

4 kap. 16 §

Beslut som anges i 3, 9 och 13 §§ får överklagas hos *kammarrätten*. Sådana beslut får alltid överklagas av domkapitlet.

Beslut som anges i 3, 9 och 13 §§ får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*. Sådana beslut får alltid överklagas av domkapitlet.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten

Beslut enligt 4, 10 och 14 §§ får överklagas hos regeringen.

5 kap. 15 §

Om en tillståndsmyndighet har avslagit en ansökan om tillstånd till utförelse, får beslutet överklagas hos *kammarrätten*.

Om en tillståndsmyndighet har avslagit en ansökan om tillstånd till utförelse, får beslutet överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten

Andra beslut som en tillståndsmyndighet har meddelat enligt detta kapitel, får inte överklagas.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

69 Förslag till lag om ändring i lagen (1989:508)
om försäkringsmäklare

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 17 § lagen (1989:508) om försäkringsmäklare skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

17 §¹

Finansinspektionens beslut enligt denna lag får överklagas till kammarrätten.

Finansinspektionens beslut om vägrad registrering och om åtgärd enligt 15 § får överklagas hos kammarrätten.

Annat beslut av Finansinspektionen får överklagas hos länsrätten. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten av länsrättens avgörande.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1993:1308 (jfr 1993:1646).

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 6, 7 och 9 §§ utlänningslagen (1989:529) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap. 6 §¹

Statens invandrarverks eller en polismyndighets beslut om att omhänderta en biljett får av utlänningslagen överklagas till kammarrätten.

Statens invandrarverks eller en polismyndighets beslut om att omhänderta en biljett får av utlänningslagen överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

7 §²

Beslut av en polismyndighet, av Statens invandrarverk eller av Utlänningsnämnden om förvar får av utlänningslagen överklagas till den kammarrätt som skall överpröva beslut av invandrarverket. Kammarrättens beslut får överklagas enligt bestämmelserna i förvaltningsprocesslagen (1971:291).

Beslut av en polismyndighet, av Statens invandrarverk eller av Utlänningsnämnden om förvar får av utlänningslagen överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Beslut om förvar får överklagas utan samband med ärendet i övrigt och utan begränsning till viss tid.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Om ett beslut om förvar har fattats av det statsråd som har till uppgift att föredra ärenden enligt denna lag, prövar Regeringsrätten på framtällning av utlänningslagen, om åtgärden skall bestå.

9 §

En förvaltningsmyndighets beslut

1. om ersättning i ett ärende som handläggs enligt denna lag,
 2. att avvisa ombud eller biträde, eller
 3. i en jävsfråga,
- får överklagas utan samband med ärendet i övrigt.

Beslut om ersättning överklagas Beslut om ersättning överklagas

¹Senaste lydelse 1992:578.

²Senaste lydelse 1991:1573.

till kammarrätten.

hos allmän förvaltningsdomstol.
*Prövningstillstånd krävs vid
överklagande till kammarrätten.*

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 4 § och 8 kap. 1 § aktiekontolagen (1989:827) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap. 4 §

Beslut enligt 1 § eller 3 § andra eller tredje stycket av den myndighet som regeringen bestämmer får överklagas hos *kammarrätten*. Finansinspektionens beslut i frågor som rör tillsynen får överklagas hos regeringen.

Beslut enligt 1 § eller 3 § andra eller tredje stycket av den myndighet som regeringen bestämmer får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*. *Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten*. Finansinspektionens beslut i frågor som rör tillsynen får överklagas hos regeringen.

Ett beslut som avses i första eller andra stycket skall verkställas även om det har överklagats, om inte den myndighet som har att pröva överklagandet förordnar något annat.

8 kap. 1 §¹

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer skall pröva frågor om auktorisation av förvaltare och om tillstånd för någon att införas i aktiebok enligt 3 kap. 10 § andra stycket aktiebolagslagen (1975:1385), 3 kap. 10 § andra stycket försäkringsrörelselagen (1982:713) och 3 kap. 11 § första stycket bankaktiebolagslagen (1987:618).

En auktorisation eller ett tillstånd enligt första stycket får förenas med särskilda villkor för att tillgodose allmänna och enskilda intressen. Auktorisationen eller tillståndet kan återkallas av den myndighet som har meddelat auktorisationen eller tillståndet, om ett villkor har åsidosatts och avvikelsen är betydande eller om annars förutsättningar för auktorisation eller tillstånd inte längre föreligger.

Beslut i frågor om auktorisation eller tillstånd som har meddelats av annan än regeringen får överklagas hos *kammarrätten*. Beslutet skall verkställas även om det har överklagats, om inte *kammarrätten* förordnar annat.

Beslut i frågor om auktorisation eller tillstånd som har meddelats av annan än regeringen får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*. Beslutet skall verkställas även om det har överklagats, om inte *domstolen* förordnar annat.

Prövningstillstånd krävs vid

¹Senaste lydelse 1990:1314.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

72 Förslag till lag om ändring i lagen (1990:484)
om övervakningskameror m.m.

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 18 § lagen (1990:484) om övervakningskameror m.m. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

18 §

Länsstyrelsens beslut får överklagas hos *kammarrätten*.

Justitiekanslern får *föra talan* för att *tillvarata* allmänna intressen. Beslut om tillstånd att använda en övervakningskamera och om undantag enligt 3 § tredje stycket från upplysningsplikten får överklagas även av den kommun där den plats finns dit övervakningskameran skall kunna riktas och, om kameran skall kunna riktas mot en arbetsplats, av en organisation som företräder de anställda.

Länsstyrelsens beslut får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Justitiekanslern får *överklaga ett beslut* för att *ta tillvara* allmänna intressen. Beslut om tillstånd att använda en övervakningskamera och om undantag enligt 3 § tredje stycket från upplysningsplikten får överklagas även av den kommun där den plats finns dit övervakningskameran skall kunna riktas och, om kameran skall kunna riktas mot en arbetsplats, av en organisation som företräder de anställda.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten utom i fall som avses i andra stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

73 Förslag till lag om ändring i lagen (1990:712)
om undersökning av olyckor

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 14 § lagen (1990:712) om undersökning av olyckor skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 §

Beslut enligt 8 § andra stycket, 11 eller 12 § får överklagas hos kammarrätten.

Beslut enligt 8 § andra stycket, 11 eller 12 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

74 Förslag till lag om ändring i lagen (1990:1114) om värdepappersfonder

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 46 § lagen (1990:1114) om värdepappersfonder skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

46 §¹

Finansinspektionens beslut enligt 41 § och 44 § andra stycket får inte överklagas.

Beslut som Finansinspektionen meddelar med stöd av 3, 7 a, 10, 11, 43 och 44 a §§ får överklagas hos kammarrätten.

Andra beslut i särskilda fall som Finansinspektionen meddelar enligt denna lag får överklagas hos kammarrätten.

Andra beslut i särskilda fall som Finansinspektionen meddelar enligt denna lag får överklagas hos länsrätten. *Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten av länsrättens avgörande.*

Har Finansinspektionen i ett ärende om tillstånd enligt 11 § inte fattat beslut inom sex månader efter det att ansökan gavs in, får sökanden begära förklaring av kammarrätten att ärendet onödigt uppehålls. Har inspektionen inte meddelat beslut inom sex månader efter det att en sådan förklaring lämnats, skall det anses som att ansökan har avslagits.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1992:1320.

Härigenom föreskrivs att 35 § järnvägssäkerhetslagen (1990:1157) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

35 §

Beslut som Banverket i särskilt fall har meddelat enligt denna lag eller enligt föreskrift som meddelats med stöd av lagen får överklagas hos *kammarrätten*. Andra beslut av Banverket får överklagas hos regeringen.

Beslut som Banverket i särskilt fall har meddelat enligt denna lag eller enligt föreskrift som meddelats med stöd av lagen får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten
Andra beslut av Banverket får överklagas hos regeringen.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Härigenom föreskrivs att 20 § insiderlagen (1990:1342) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

20 §¹

Finansinspektionens beslut enligt denna lag får överklagas hos *kammarrätten*. Inspektionen får bestämma att ett beslut skall gälla omedelbart.

Finansinspektionens beslut enligt denna lag får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Inspektionen får bestämma att ett beslut skall gälla omedelbart.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1992:557.

Härigenom föreskrivs att 16 kap. 1 § minerallagen (1991:45) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

16 kap. 1 §¹

I fråga om överklagande av beslut enligt denna lag gäller följande.

Beslut	Överklagas hos
Beslut av bergmästaren i frågor som gäller undersökningstillstånd	<i>Kammarrätten</i>
Beslut av bergmästaren i frågor som gäller meddelande av bearbetningskoncession, tillstånd till överlåtelse av koncession eller ändring av villkoren för en koncession	Regeringen
Beslut av bergmästaren i frågor om förlängning av giltighetstiden för en bearbetningskoncession enligt 4 kap. 10 §	Regeringen
Beslut av bergmästaren i andra frågor som gäller bearbetningskoncession	<i>Kammarrätten</i>
Tillstånd av bergmästaren till byggande av väg enligt 3 kap. 3 § andra stycket	Sveriges geologiska undersökning
Beslut av bergmästaren i fråga som avses i 3 kap. 7 §	Länsstyrelsen
Förhandsbesked av bergmästaren enligt 4 kap. 9 § tredje stycket	Sveriges geologiska undersökning

¹Senaste lydelse 1992:466.

Tillstånd av bergmästaren att lägga igen utfraktsväg, ort eller borrhål enligt 5 kap. 8 § eller 13 kap. 6 §	Sveriges geologiska undersökning
Beslut av bergmästaren i ärende om ersättning enligt 7 kap. 1 §	Den fastighetsdomstol inom vars område marken som tvisten gäller eller större delen därav är belägen
Beslut av förrättningsmyndigheten i 8 kap. 7 §	Den fastighetsdomstol inom vars område marken som tvisten gäller eller större delen därav är belägen
Beslut av förrättningsmyndigheten i ärende om markanvisning	Den fastighetsdomstol inom vars område marken som tvisten gäller eller större delen därav är belägen
Tillstånd av bergmästaren att lägga ned gruva eller motsvarande anläggning enligt 14 kap. 4 § tredje stycket	Sveriges geologiska undersökning
Beslut av bergmästaren i andra frågor enligt denna lag	<i>Kammarrätten</i>
Beslut av länsstyrelsen i frågor som avses i 3 kap. 6 §	Regeringen
Beslut av länsstyrelsen i frågor om prövande av säkerhet enligt 17 kap.	<i>Kammarrätten</i>
Beslut av Statens jordbruksverk eller Skogsstyrelsen enligt 8 kap. 6 a § första eller fjärde stycket.	<i>Kammarrätten</i>

Föreslagen lydelse

16 kap. 1 §

I fråga om överklagande av beslut enligt denna lag gäller följande.

Beslut	Överklagas hos
Beslut av bergmästaren i frågor som gäller undersökningstillstånd	<i>Allmän förvaltningsdomstol</i>
Beslut av bergmästaren i frågor som gäller meddelande av bearbetningskoncession, tillstånd till överlåtelse av koncession eller ändring av villkoren för en koncession	Regeringen
Beslut av bergmästaren i frågor om förlängning av giltighetstiden för en bearbetningskoncession enligt 4 kap. 10 §	Regeringen
Beslut av bergmästaren i andra frågor som gäller bearbetningskoncession	<i>Allmän förvaltningsdomstol</i>
Tillstånd av bergmästaren till byggande av väg enligt 3 kap. 3 § andra stycket	Sveriges geologiska undersökning
Beslut av bergmästaren ifråga som avses i 3 kap. 7 §	Länsstyrelsen
Förhandsbesked av bergmästaren enligt 4 kap. 9 § tredje stycket	Sveriges geologiska undersökning
Tillstånd av bergmästaren att lägga igen utfraktsväg, ort eller borrhål enligt 5 kap. 8 § eller 13 kap. 6 §	Sveriges geologiska undersökning
Beslut av bergmästaren i ärende om ersättning enligt 7 kap. 1 §	Den fastighetsdomstol inom vars område marken som tvisten gäller eller större delen därav är belägen
Beslut av förrättningsmyndigheten i 8 kap. 7 §	Den fastighetsdomstol inom vars område marken som tvisten gäller eller större delen därav är belägen
Beslut av förrättningsmyndigheten i ärende om markanvisning	Den fastighetsdomstol inom vars område marken som tvisten gäller eller större delen därav är belägen

Tillstånd av bergmästaren att lägga ned gruva eller motsvarande anläggning enligt 14 kap. 4 § tredje stycket Sveriges geologiska undersökning Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Beslut av bergmästaren i andra frågor enligt denna lag *Allmän förvaltningsdomstol*

Beslut av länsstyrelsen i frågor som avses i 3 kap. 6 § Regeringen

Beslut av länsstyrelsen i frågor om prövande av säkerhet enligt 17 kap. *Allmän förvaltningsdomstol*

Beslut av Statens jordbruksverk eller Skogsstyrelsen enligt 8 kap. 6 a § första eller fjärde stycket. *Allmän förvaltningsdomstol*

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

78 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:114)
om användning av viss genteknik vid allmänna
hälsundersökningar

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 6 § lagen (1991:114) om användning av viss genteknik vid allmänna hälsundersökningar skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §

Socialstyrelsens beslut enligt denna lag får överklagas hos kammarrätten.

Socialstyrelsens beslut enligt denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

79 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:115)
om åtgärder i forsknings- eller behandlingssyfte
med befruktade ägg från människa

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 7 § lagen (1991:115) om åtgärder i forsknings- eller behandlingssyfte med befruktade ägg från människa skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §

Socialstyrelsens beslut enligt 5 §
får överklagas hos *kammarrätten*.

Socialstyrelsens beslut enligt 5 §
får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

*Prövningstillstånd krävs vid
överklagande till kammarrätten.*

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Härigenom föreskrivs att 11 kap. 5 § bostadsrättslagen (1991:614) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap. 5 §¹

Beslut om behörighet som in-
tygsgivare enligt 3 kap. 3 § om
det meddelats av myndighet som
regeringen bestämt, och beslut i
ärende om tillstånd att upplåta
bostadsrätt enligt 4 kap. 2 § eller
om förskott enligt 5 kap. 5 § får
överklagas hos *kammarrätt*.

Beslut om behörighet som in-
tygsgivare enligt 3 kap. 3 § om
det meddelats av myndighet som
regeringen bestämt, och beslut i
ärende om tillstånd att upplåta
bostadsrätt enligt 4 kap. 2 § eller
om förskott enligt 5 kap. 5 § får
överklagas hos *allmän förvalt-
ningsdomstol*.

*Prövningstillstånd krävs vid
överklagande till kammarrätten.*

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1992:1451.

Härigenom föreskrivs att 10 kap. 1, 5, 6, 7, 13 och 14 §§ kommunallagen (1991:900) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap. 1 §

Varje medlem av en kommun eller ett landsting har rätt att få lagligheten av kommunens eller landstingets beslut prövad genom att överklaga dem hos *kammarrätten*.

Varje medlem av en kommun eller ett landsting har rätt att få lagligheten av kommunens eller landstingets beslut prövad genom att överklaga dem hos *länsrätten*.

5 §

Klagomålen skall ges in till *kammarrätten*.

Överklagandet skall ges in till *länsrätten*.

6 §

Klagomålen skall ha kommit in till *kammarrätten* inom tre veckor från den dag då det tillkännagavs på kommunens eller landstingets anslagstavla att protokollet över beslutet justerats.

Överklagandet skall ha kommit in till *länsrätten* inom tre veckor från den dag då det tillkännagavs på kommunens eller landstingets anslagstavla att protokollet över beslutet justerats.

Anslaget om protokollsjusteringen måste vara uppsatt på anslagstavlan under hela klagotiden för att tiden skall löpa ut.

7 §

Om *klagomålen* före klagotidens utgång har kommit in till kommunen eller landstinget i stället för till *kammarrätten*, skall överklagandet ändå prövas.

Om *överklagandet* före klagotidens utgång har kommit in till kommunen eller landstinget i stället för till *länsrätten*, skall överklagandet ändå prövas.

13 §

Föreskrifter om hur *kammarrättens* beslut överklagas hos *regeringsrätten* finns i förvaltningsprocesslagen (1971:291).

Föreskrifter om hur *länsrättens* beslut överklagas finns i förvaltningsprocesslagen (1971:291).

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till *kammarrätten*

14 §

Om *kammarrättens* beslut har

Om *länsrättens* beslut har gått

gått klaganden emot, får bara klaganden själv överklaga beslutet.

Om *kammarrätten* har upphävt ett beslut eller förbjudit att det verkställs, får *kammarrättens* beslut överklagas av kommunen eller landstinget och av deras medlemmar.

klaganden emot, får bara klaganden själv överklaga beslutet.

Om *länsrätten* har upphävt ett beslut eller förbjudit att det verkställs, får *länsrättens* beslut överklagas av kommunen eller landstinget och av deras medlemmar.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

82 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:980)
om handel med finansiella instrument

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 1 § lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap. 1 §

Finansinspektionens beslut enligt denna lag får överklagas hos *kammarrätten*. Inspektionen får bestämma att ett beslut skall gälla omedelbart.

Finansinspektionens beslut enligt denna lag får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*. Inspektionen får bestämma att ett beslut skall gälla omedelbart.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Lagen omtryckt 1992:558.

83 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:981) om värdepappersrörelse

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 1 § lagen (1991:981) om värdepappersrörelse skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap. 1 §

Finansinspektionens beslut enligt 6 kap. 6 § och 10 § andra stycket får inte överklagas.

Beslut som Finansinspektionen meddelar med stöd av 1 kap. 3 §, 2 kap. 3 och 7 §§, 3 kap. 4 § och 6 kap. 9 § får överklagas hos kammarrätten.

Andra beslut som inspektionen meddelar enligt denna lag får överklagas hos kammarrätten.

Andra beslut som inspektionen meddelar enligt denna lag får överklagas hos länsrätten. *Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten av länsrättens avgörande*

Inspektionen får bestämma att ett beslut om förbud eller föreläggande enligt 6 kap. 7 eller 8 § eller om återkallelse enligt 9 § skall gälla omedelbart.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

84 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1137)
om rättspsykiatrisk undersökning

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 16 § lagen (1991:1137) om rättspsykiatrisk undersökning skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 §

Kriminalvårdsstyrelsens beslut enligt 8 § andra stycket får överklagas hos *kammarrätten*.

Kriminalvårdsstyrelsens beslut enligt 8 § andra stycket får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

85 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:160)
om utländska filialer m.m.

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 27 § lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

27 §

Beslut som avses i 16 § andra eller tredje stycket, 18 eller 20 §, 21 § andra stycket eller 30 § får överklagas hos *kammarrätten*.

Beslut som avses i 16 § andra eller tredje stycket, 18 eller 20 §, 21 § andra stycket eller 30 § får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten

Beslut enligt denna lag i andra fall får överklagas på det sätt och i den ordning som regeringen bestämmer.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Härigenom föreskrivs att 9 kap. 21 §, 22 kap. 1, 4 och 5 §§, 44 kap. 11 och 12 §§ och 45 kap. 29 § kyrkolagen (1992:300) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap. 21 §

I fråga om överklagande av beslut av kyrkliga indelningsdelegerade, arbetsutskottet eller en kommitté tillämpas 22 kap. 1–4 §§. Beslut får överklagas också av varje församling eller kyrklig samfällighet som berörs av indelningsändringen och av den som är folkbokförd i en sådan församling.

I fråga om överklagande av beslut av *kammarrätten* tillämpas 22 kap. 5 §. Ett beslut, varigenom *kammarrätten* har bifallit överklagandet eller förbudet att det överklagade beslutet verkställs, får också överklagas av en församling eller kyrklig samfällighet som berörs av indelningsändringen och av den som är folkbokförd i en sådan församling.

I fråga om överklagande av beslut av *länsrätten eller kammarrätten* tillämpas 22 kap. 5 §. Ett beslut, varigenom *länsrätten eller kammarrätten* har bifallit överklagandet eller förbudet att det överklagade beslutet verkställs, får också överklagas av en församling eller kyrklig samfällighet som berörs av indelningsändringen och av den som är folkbokförd i en sådan församling.

Föreskrifterna i 22 kap. 6 § om rättelse av verkställighet tillämpas i fråga om beslut av indelningsdelegerade, arbetsutskottet eller av en kommitté.

22 kap. 1 §

Kyrkofullmäktiges eller kyrkostämmans beslut får, om inte något annat är särskilt föreskrivet, överklagas hos *kammarrätten*. Överklagandet får grundas bara på omständigheter som innebär att beslutet

Kyrkofullmäktiges eller kyrkostämmans beslut får, om inte något annat är särskilt föreskrivet, överklagas hos *länsrätten*. Överklagandet får grundas bara på omständigheter som innebär att beslutet

1. inte har tillkommit i laga ordning,
2. står i strid mot lag eller annan författning,
3. på något annat sätt överskrider kyrkofullmäktiges eller kyrkostämmans befogenhet,
4. kränker klagandens enskilda rätt, eller
5. annars vilar på orättvis grund.

Skrivelsen med överklagandet skall ha kommit in till *kammar-*

Skrivelsen med överklagandet skall ha kommit in till *länsrätten*

rätten inom tre veckor från den dag då justeringen av det protokoll som fördes över beslutet tillkännagavs på församlingens anslagstavla. Om skrivelsen före överklagandetidens utgång har kommit in till församlingen, skall överklagandet ändå prövas.

I skrivelsen skall anges det beslut som överklagas och de omständigheter på vilka överklagandet grundas. Klaganden får inte anföra någon ny omständighet till grund för överklagandet efter överklagandetidens utgång.

4 §

Kammarrätten skall inhämta *Länsrätten* skall inhämta stiftsstyrelsens yttrande över överklagandet, om det behövs.

Vid tillämpning av förvaltningsprocesslagen (1971:291) anses församlingen som part.

Ett föreläggande enligt 5 § förvaltningsprocesslagen får inte gälla sådan brist i skrivelsen med överklagandet som består i att denna inte anger den eller de omständigheter på vilka överklagandet grundas. Föreskriften i 29 § förvaltningsprocesslagen om rätt att utan yrkande besluta till det bättre för enskild tillämpas inte.

5 §

Beslut av *kammarrätten* som har gått klaganden emot får överklagas bara av denne.

Ett beslut, varigenom *kammarrätten* har bifallit ett överklagande eller förbjudit att det överklagade beslutet verkställs, får överklagas av församlingen och av den som är folkbokförd i församlingen.

Beslut av *länsrätten* eller *kammarrätten* som har gått klaganden emot får överklagas bara av denne.

Ett beslut, varigenom *länsrätten* eller *kammarrätten* har bifallit ett överklagande eller förbjudit att det överklagade beslutet verkställs, får överklagas av församlingen och av den som är folkbokförd i församlingen.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

44 kap. 11 §

Val av prästledamot och ersättare för denne får överklagas hos *kammarrätten*.

Skrivelsen med överklagandet skall ges in till domkapitlet inom tio dagar efter det att valet avslutades.

Val av prästledamot och ersättare för denne får överklagas hos *länsrätten*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Domkapitlet skall inhämta valförrättarens förklaring över överklagandet samt valsedlar och övriga valhandlingar. Domkapitlet skall sända dessa handlingar och överklagandet med eget yttrandet till *kammarrätten*.

Domkapitlet skall inhämta valförrättarens förklaring över överklagandet samt valsedlar och övriga valhandlingar. Domkapitlet skall sända dessa handlingar och överklagandet med eget yttrandet till *länsrätten*.

45 kap. 29 §

Elektors- och biskopsvalen överklagas hos *kammarrätten*.

Elektors- och biskopsvalen överklagas hos *länsrätten*.

Skrivelsen med överklagandet skall ha kommit in inom tre veckor från den dag då biskopsförslaget har blivit kungjort genom anslag.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

87 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:543) om börs- och clearingverksamhet

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 12 kap. 1 § lagen (1992:543) om börs- och clearingverksamhet skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 kap. 1 §

Finansinspektionens beslut enligt 11 kap. 5 § och 8 § andra stycket får inte överklagas.

Beslut som Finansinspektionen meddelar med stöd av 1 kap. 1 §, 2 kap. 4 §, 4 kap. 5 §, 8 kap. 3 §, 9 kap. 6 §, 10 kap. 4 § och 11 kap. 7 § får överklagas hos kammarrätten.

Andra beslut som Finansinspektionen meddelar enligt denna lag får överklagas hos kammarrätten.

Andra beslut som Finansinspektionen meddelar enligt denna lag får överklagas hos länsrätten. *Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten av länsrättens avgörande*

Inspektionen får bestämma att ett beslut om förbud eller föreläggande enligt 11 kap. 6 § eller om återkallelse enligt 11 kap. 7 § skall gälla omedelbart.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Härigenom föreskrivs att 28 § läkemedelslagen (1992:859) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

28 §

Beslut som Läkemedelsverket i ett enskilt fall meddelat enligt denna lag eller enligt en föreskrift som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos *kammarrätten*.

Beslut som Läkemedelsverket eller kammarrätten i ett enskilt fall meddelar skall gälla omedelbart, om inte annat förordnas.

Beslut som Läkemedelsverket i ett enskilt fall meddelat enligt denna lag eller enligt en föreskrift som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten

Beslut som Läkemedelsverket, *länsrätten* eller kammarrätten i ett enskilt fall meddelar skall gälla omedelbart, om inte annat förordnas.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Häri genom föreskrivs att 14 § lagen (1992:860) om kontroll av narkotika skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 §¹

Beslut som Läkemedelsverket eller Generaltullstyrelsen i ett enskilt fall meddelat enligt denna lag eller enligt en föreskrift som meddelats med stöd av lagen får överklagas hos *kammarrätten*.

Beslut som Läkemedelsverket, Generaltullstyrelsen eller kammarrätten i ett enskilt fall meddelar skall gälla omedelbart, om inte annat beslutas.

Beslut som Läkemedelsverket eller Generaltullstyrelsen i ett enskilt fall meddelat enligt denna lag eller enligt en föreskrift som meddelats med stöd av lagen får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Beslut som Läkemedelsverket, Generaltullstyrelsen, *länsrätten* eller kammarrätten i ett enskilt fall meddelar skall gälla omedelbart, om inte annat beslutas.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Senaste lydelse 1994:000.

90 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1068)
om introduktionsersättning för flyktingar och vissa
andra utlänningar

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 5 § lagen (1992:1068) om introduktionsersättning för flyktingar och vissa andra utlänningar skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §

Kommunens beslut att inte betala ut introduktionsersättning får överklagas hos länsrätten.

Kommunens beslut att inte betala ut introduktionsersättning får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Beslut om introduktionsersättningens storlek får inte överklagas.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

91 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1119) om teknisk kontroll

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 23 § lagen (1992:1119) om teknisk kontroll skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

23 §

Beslut av Styrelsen för teknisk ackreditering enligt 15 § och om åtgärd enligt 18 § får överklagas hos *kammarrätten*.

Beslut av Styrelsen för teknisk ackreditering enligt 15 § och om åtgärd enligt 18 § får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Bestämmelserna i 23-25 §§ förvaltningslagen (1986:223) om hur beslut överklagas skall tillämpas också i fråga om beslut enligt 9 § av bolag eller annan juridisk person.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

92 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 18 § lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Andra beslut i särskilda fall än sådana som regeringen eller allmän domstol har meddelat enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos *kammarrätten*.

Föreslagen lydelse

18 §

Andra beslut i särskilda fall än sådana som regeringen eller allmän domstol har meddelat enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

93 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1368)
om tillstånd till vissa förvärv av fast egendom

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (1992:1368) om tillstånd till vissa förvärv av fast egendom skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §

Frågor om förvärvstillstånd prövas av länsstyrelsen. Länsstyrelsens beslut får överklagas hos *kammarrätten*.

Frågor om förvärvstillstånd prövas av länsstyrelsen. Länsstyrelsens beslut får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Härigenom att 4 kap 7 § högskolelagen (1992:1434) skall ha följande lydelse.

4 kap. 7 §

En för högskolan gemensam nämnd skall pröva frågor om avskiljande. Nämndens ordförande skall vara jurist och ha erfarenhet som domare.

Nämndens beslut i avskiljande- Nämndens beslut i avskiljande-
frågor får överklagas till *kammar-* frågor får överklagas till *allmän*
rätt av studenten. *förvaltningsdomstol* av studenten.

*Prövningstillstånd krävs vid
överklagande till kammarrätten.*

Ett beslut om avskiljande skall, om den som har avskilts begär det, omprövas efter två år.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

95 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1574)
om bostadsanpassningsbidrag m.m.

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 18 § lagen (1992:1574) om bostads-
anpassningsbidrag m.m. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

18 §

Kommunens beslut enligt denna
lag får överklagas hos *länsrätten*.

Kommunens beslut enligt denna
lag får överklagas hos *allmän
förvaltningsdomstol*.

*Prövningstillstånd krävs vid
överklagande till kammarrätten.*

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats
före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

96 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1610)
om kreditmarknadsbolag

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 1 § lagen (1992:1610) om kreditmarknadsbolag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap. 1 §

Finansinspektionens beslut enligt 5 kap. 6 och 22 §§ andra stycket får inte överklagas.

Andra beslut som inspektionen meddelar enligt denna lag får överklagas hos kammarrätten.

Beslut som inspektionen meddelar med stöd av 1 kap. 2 §, 2 kap. 3 och 8 §§ samt 5 kap. 11, 15, 17 och 19 §§ får överklagas hos kammarrätten.

Andra beslut som inspektionen meddelar enligt denna lag får överklagas hos länsrätten. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten av länsrättens avgörande.

Inspektionen får bestämma att ett beslut om förbud, föreläggande eller återkallelse skall gälla omedelbart.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Härigenom föreskrivs att 23 § lagen (1992:1672) om paketresor skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

23 §

Om Konsumentverket enligt 22 § andra stycket har förelagt en arrangör eller en återförsäljare att tillhandahålla en handling, får beslutet överklagas hos *kammarrätten*. Andra beslut av Konsumentverket enligt 22 § får inte överklagas.

Om Konsumentverket enligt 22 § andra stycket har förelagt en arrangör eller en återförsäljare att tillhandahålla en handling, får beslutet överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*. Andra beslut av Konsumentverket enligt 22 § får inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

98 Förslag till lag om ändring i lagen (1993:387)
om stöd och service till vissa funktionshindrade

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 27 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

27 §

Beslut av en sådan nämnd som avses i 22 § eller av länsstyrelsen får överklagas hos *länsrätten* om beslutet avser

Beslut av en sådan nämnd som avses i 22 § eller av länsstyrelsen får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol* om beslutet avser

1. insatser för en enskild enligt 9 §,
2. utbetalning till någon annan enligt 11 §,
3. återbetalning enligt 12 §,
4. förhandsbesked om rätt till insatser enligt 16 § andra stycket,
5. tillstånd till enskild verksamhet enligt 23 §, eller
6. föreläggande eller återkallelse av tillstånd enligt 24 §.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Beslut i frågor som avses i första stycket gäller omedelbart. Länsrätten eller kammarrätten får dock förordna att dess beslut skall gälla först sedan det vunnit laga kraft.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

99 Förslag till lag om ändring i lagen (1993:649)
om marknadsreglering på fiskets område

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 14 § lagen (1993:649) om marknadsreglering på fiskets område skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 §

Beslut av en myndighet i ett särskilt fall enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen får överklagas hos *kammarrätten*, utom i fråga om en import- eller exportlicens som får överklagas hos regeringen.

Beslut av en myndighet i ett särskilt fall enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*, utom i fråga om en import- eller exportlicens som får överklagas hos regeringen.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Härigenom föreskrivs att 51 § fiskelagen (1993:787) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

51 §

Länsstyrelsens beslut enligt denna lag eller enligt de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen får överklagas hos Fiskeriverket.

Fiskeriverkets beslut i särskilda fall meddelade enligt denna lag eller enligt bestämmelser som meddelats med stöd av lagen får överklagas hos *kammarrätten*.

Fiskeriverkets beslut i särskilda fall meddelade enligt denna lag eller enligt bestämmelser som meddelats med stöd av lagen får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

101 Förslag till lag om ändring i lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 8 kap. 6 § lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap. 6 §

Finansinspektionens beslut om

1. att avslå en ansökan om koncession enligt 3 kap. 3 eller 4 §,

2. att avslå en ansökan om att utfärda intyg enligt 3 kap. 6 § tredje stycket,

3. att förbjuda en försäkringsgivare att förfoga över sina tillgångar enligt 6 kap. 5 § femte stycket,

4. att återkalla koncession för gränsöverskridande verksamhet eller förbjuda sådan verksamhet enligt 6 kap. 8 § tredje eller fjärde stycket eller

5. att förelägga vite får överklagas till kammarrätten.

2. att förbjuda en försäkringsgivare att förfoga över sina tillgångar enligt 6 kap. 5 § femte stycket eller

3. att återkalla koncession för gränsöverskridande verksamhet eller förbjuda sådan verksamhet enligt 6 kap. 8 § tredje eller fjärde stycket får överklagas hos kammarrätten.

Finansinspektionens beslut om att avslå en ansökan om att utfärda intyg enligt 3 kap. 6 § tredje stycket eller om att förelägga vite får överklagas hos länsrätten. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten av länsrättens avgörande.

Finansinspektionens beslut i övrigt enligt denna lag får överklagas hos regeringen.

Finansinspektionen får bestämma att beslut enligt första stycket skall gälla omedelbart.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

102 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:137)
om mottagande av asylsökande m.fl.

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 22 § lagen (1994:137) om mottagande av
asylsökande m.fl. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

22 §

Invandrarverkets eller social-
nämndens beslut enligt denna lag
får överklagas hos *länsrätten*.

Invandrarverkets eller social-
nämndens beslut enligt denna lag
får överklagas hos *allmän förvalt-
ningsdomstol*.

Invandrarverkets beslut får överklagas hos länsrätten i det län där
utlänningen vistades när beslutet fattades.

Beslut enligt denna lag får överklagas endast av den enskilde.

Beslut i fråga om bistånd enligt denna lag gäller omedelbart.

*Prövningstillstånd krävs vid
överklagande till kammarrätten.*

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats
före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

103 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:802) om ändring i aktiebolagslagen (1975:1385)

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 18 kap. 7 § aktiebolagslagen (1975:1385)¹ i paragrafens lydelse enligt lagen (1994:802) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

18 kap. 7 §

Mot myndighets beslut i tillståndsärendet enligt 2 kap. 1 §, 8 kap. 4 eller 11 §§, 10 kap. 2 eller 3 §§, 11 kap. 6 eller 8 §§ första stycket 1 eller 12 kap. 8 § *föres talan* hos regeringen *genom besvär*.

Mot länsstyrelsens beslut enligt denna lag i annat fall än enligt första stycket *föres talan* hos *kammarrätten genom besvär*.

Ett beslut av registreringsmyndigheten att avskriva anmälan eller vägra registrering enligt 4 § första stycket överklagas hos *kammarrätten* inom två månader från beslutets dag. Detsamma gäller ett sådant beslut av registreringsmyndigheten som avses i 4 a §, 4 kap. 13 § andra stycket, 6 kap. 7 § tredje stycket, 13 kap. 18 §, 14 kap. 15 § första stycket, 21 och 29 §§ samt 19 kap. 2 §.

En myndighets beslut i tillståndsärendet enligt 2 kap. 1 §, 8 kap. 4 eller 11 §§, 10 kap. 2 eller 3 §§, 11 kap. 6 eller 8 §§ första stycket 1 eller 12 kap. 8 § *får överklagas* hos regeringen.

Länsstyrelsens beslut enligt denna lag i annat fall än enligt första stycket *får överklagas* hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Ett beslut av registreringsmyndigheten att avskriva anmälan eller vägra registrering enligt 4 § första stycket *får* överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol* inom två månader från beslutets dag. Detsamma gäller ett sådant beslut av registreringsmyndigheten som avses i 4 a §, 4 kap. 13 § andra stycket, 6 kap. 7 § tredje stycket, 13 kap. 18 §, 14 kap. 15 § första stycket, 21 och 29 §§ samt 19 kap. 2 §.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

¹Lagen omtryckt 1993:150.

104 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:845)
om behörighet att utöva veterinäryrket

Prop. 1994/95:27
Bilaga 2

Häri genom föreskrivs att 31 § lagen (1994:845) om behörighet att utöva veterinäryrket skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

31 §

Ansvarsnämndens beslut och Jordbruksverkets beslut i ett särskilt fall enligt denna lag får överklagas hos *kammarrätten*.

Ansvarsnämndens beslut och Jordbruksverkets beslut i ett särskilt fall enligt denna lag får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 1994-09-14

Närvarande: f.d. regeringsrådet Magnus Sjöberg, justitierådet Johan Munck, regeringsrådet *Leif Lindstam*.

Enligt en lagrådsremiss den 25 augusti 1994 (Justitiedepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i lagen (1929:116) om tillsyn över stiftelser, m.m.

Föredraganden, kammarrättsassessorn Thomas Rolén, anmäler att avsikten är att förslaget till ändring i kyrkolagen (1992:300) – förslag 2:86 – f.n. inte skall föreläggas riksdagen.

Förslagen i övrigt föredras och lämnas utan erinran.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 15 september 1994

Närvarande: statsministern Bildt, ordförande, och statsråden
Friggebo, Laurén, Hörnlund, Olsson, Dinkelspiel, Thurdin, Hellsvik,
Wibble, Björck, Davidson, Könberg, Odell, Lundgren, Ask

Föredragande: statsrådet Hellsvik

Regeringen beslutar proposition 1994/95:27 Fortsatt reformering av
instansordningen m.m. ide allmänna förvaltningsdomstolarna.